

**PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT
NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE
(NIJZ)
ZA LETO 2024**

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Trubarjeva cesta 2, 1000 Ljubljana

Odgovorna oseba:
doc. dr. Branko Gabrovec

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Branko Gabrovec", written over a horizontal line.

Kazalo

KAZALO	2
POVZETEK	4
II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2024	15
1 OSNOVNI PODATKI O ZAVODU	15
2 ZAKONSKE PODLAGE	22
3 OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2024	24
4 PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2024	25
4.1 LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI	25
4.2 POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC	27
4.2.1 <i>Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF</i>	27
4.2.2 <i>Register obvladovanja poslovnih tveganj</i>	28
4.2.3 <i>Aktivnosti na področju NNJF</i>	29
5 FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE	31
6 NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ	33
6.1 NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ	33
6.1.1 <i>Proučevanje, razvoj in krepitev zdravja</i>	33
6.1.2 <i>Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni</i>	44
6.1.3 <i>Okolje in zdravje</i>	53
6.1.4 <i>Zdravstveno varstvo</i>	65
6.1.5 <i>Upravljanje programov preventive in krepitve zdravja</i>	68
6.1.6 <i>Informatika v zdravstvu</i>	76
6.1.7 <i>Zagotavljanje podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu</i>	81
6.1.8 <i>Center za duševno zdravje</i>	85
6.1.9 <i>Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki – Program Svit</i>	94
6.1.10 <i>Komuniciranje</i>	96
6.1.11 <i>Šola javnega zdravja</i>	99
6.1.12 <i>Načrt terciarne dejavnosti</i>	99
6.1.13 <i>Preskrba s cepivi</i>	106
6.1.14 <i>Služba za nevladne organizacije</i>	107
6.1.15 <i>Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje, obvladovanje nalezljivih bolezni in zaščite s cepljenjem in drugimi zdravili (OE)</i>	108
6.1.16 <i>Ambulantna tržna dejavnost s področja obvladovanja nalezljivih bolezni na OE NIJZ</i>	108
6.1.17 <i>Program preventive na področju ustnega zdravja</i>	110
6.1.18 <i>Program “POGOVORIMO SE” (OE MB)</i>	111
6.2 NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA --ZZS ZA LETO 2024	112
6.2.1 <i>Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje, obvladovanje nalezljivih bolezni in zaščite s cepljenjem in drugimi zdravili (OE)</i>	112
6.2.2 <i>Registri in evidence – nalezljive bolezni</i>	113
6.3 DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE	115
6.3.1 <i>Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja – financiranje iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja</i>	115
6.3.2 <i>Distribucija cepiv proti covidu-19</i>	117
6.3.3 <i>Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19</i>	118
6.4 ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC	119
6.5 NAČRT STORITEV NA TRGU	120

6.5.1	Varovanje zdravja prebivalstva s cepljenjem.....	120
6.5.2	Ambulantna tržna dejavnost s področja obvladovanja nalezljivih bolezni na OE NIJZ.....	120
6.5.3	Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja.....	121
6.5.4	Založniška dejavnost.....	122
7.	FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	123
7.1	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	123
7.1.1	Načrtovani prihodki.....	123
7.1.2	Načrtovani odhodki	125
7.1.3	Načrtovan poslovni izid.....	126
7.2	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	127
7.3	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA.....	128
8.	FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	129
8.1	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	129
8.1.1	Načrtovani prihodki.....	129
8.1.2	Načrtovani odhodki	131
8.1.3	Načrtovan poslovni izid.....	132
8.2	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	133
8.3	NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA.....	134
9.	PLAN KADROV.....	135
9.1	ZAPOSLENOST.....	135
9.2	OSTALE OBLIKE DELA.....	137
9.3	DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM.....	138
9.4	IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNISŤVA	138
10.	PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2024	140
10.1	PLAN INVESTICIJ	140
10.2	PLAN VZDRŽEVALNIH DEL.....	141
10.3	PLAN ZADOLŽEVANJA	141
	PRILOGE.....	142

PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE (NIJZ) ZA LETO 2024

POVZETEK

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je edini terciarni zdravstveni zavod na področju javnega zdravja v Sloveniji, katerega glavni namen je proučevanje vplivov dejavnikov na zdravje ter načrtovanje ukrepov ter varovanje in zviševanje ravni zdravja prebivalstva Republike Slovenije s pomočjo ozaveščanja prebivalstva ter vzpostavljenih presejalnih programov in drugih preventivnih ukrepov. Naše poslanstvo je z medresorskim povezovanjem prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije. Glavne dejavnosti NIJZ zajemajo spremljanje in ocenjevanje zdravja prebivalstva in sistema zdravstvenega varstva, prepoznavanje groženj zdravju in oblikovanje ukrepov za njihovo obvladovanje, vodenje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva ter krepitev zdravja in oblikovanje strokovnih podlag za sprejemanje zdravju prijaznih politik, programov in ukrepov za preprečevanje bolezni.

Pri postavljanju letnih ciljev smo sledili aktualnim potrebam in izzivom na področju javnega zdravja, ki izhajajo iz dosedanjih ocen zdravja in dejavnikov tveganja ter obstoječih varovalnih dejavnikov zdravja na področju socialno-ekonomskih, okoljskih in kulturnih determinant zdravja, ki najbolj vplivajo na zdravje prebivalcev Slovenije. Pri pripravi programa dela smo upoštevali že sprejete strateške dokumente in pripravljene akcijske načrte, in sicer Strategijo razvoja Slovenije 2030, Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025, »Skupaj za družbo zdravja«, Strategijo aktivnega in zdravega staranja, Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek, Slovenija«, Resolucijo o Nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (Program MIRA), Državni program za obvladovanje sladkorne bolezni (DPOSB) 2020–2030, Strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS 2017–2025, Resolucijo o Nacionalnem programu na področju prepovedanih drog, Državni načrt za obvladovanje raka 2022–2026 (DPOR) ter druge usmerjevalne dokumente.

Pri načrtovanju smo upoštevali tudi priporočila EPHO študije slovenskega javnega zdravja, ki jo je izvedla SZO v letih 2017–2019 in je izpostavila potrebo po reorganizaciji na podlagi strateško definiranih vsebin javnega zdravja. Upoštevali smo tudi izhodiščne usmeritve programa EHO 2020–25 (usmeritev v duševno zdravje, digitalno zdravje, imunizacijo ter vedenj, povezanih z zdravjem). Upoštevali smo tudi zeleno in digitalno agendo EU, novo sprejeto EU Globalno strategijo za zdravje do leta 2030 ter Evropski program za preprečevanje raka, pa tudi razvoj na Evropskem stebru socialnih pravic s poudarkom na Jamstvu za otroka. Upoštevali smo tudi nastajajočo uredbo o skupnem evropskem prostoru zdravstvenih podatkov (EHDS), ki bo predvidoma sprejeta v prvi polovici leta 2024 in bo pomembno vplivala na delo NIJZ že v letu 2024.

Na dokazih temelječe informacije so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in zdravstvene politike. Informacije predstavljajo osnovo za razvoj programov na področju javnega zdravja, so ključne pri razvoju ukrepov in programov na področjih preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja bolezni. Tudi v letu 2024 bomo spremljali razmere na področju javnega zdravja v Sloveniji, EU in po svetu ter Ministrstvu za zdravje in drugim resorjem nudili strokovno pomoč pri oblikovanju

strateških dokumentov in politik, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na zdravje, ter strokovno podporo pri implementaciji in izvajanju že sprejetih strateških dokumentov in akcijskih načrtov.

Ključni letni cilji NIJZ v letu 2024:

- Zagotovitev nemotenega in učinkovitega poslovanja NIJZ.
- Implementacija dokumentnega sistema.
- Izvedba razpisa za ERP sistem.
- Končna realizacija ureditve ustreznih prostorskih pogojev za nemoteno redno delo in razvoj (centralna enota, logistični center za preskrbo s cepivi).
- Digitalizacija sistemov spremljanja nalezljivih bolezni.
- Razvoj in implementacija novih oziroma dopolnitev obstoječih rešitev e-Zdravja v skladu s potrebami.
- Kot upravljalec nacionalnega programa duševnega zdravja bomo v ospredje postavili aktivnosti na področju zagotavljanja virov in pogojev za čim hitrejši dostop do vsebin programa v vsej Sloveniji in za vse skupine prebivalstva, ki potrebujejo pomoč in podporo.
- Aktivnosti za implementacijo Uredbe o pitni vodi (Ur. l. RS. Št 61/2023), vključno z izdelavo navodil in priporočil.
- Izvedba aktivnosti za zmanjševanje izpostavljenosti prebivalstva svincu, zlasti majhnih otrok, v Mežiški dolini.
- Nadgradnja algoritmov odločanja in ukrepanja za zmanjšanje tveganja za zdravje prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah.
- Poenoteno komuniciranje o cepljenju na nacionalni in lokalni ravni za večjo ozaveščenost splošne javnosti o prednostih cepljenja.
- Prijava na projekte, ki imajo za NIJZ in Slovenijo največjo dodano vrednost in so komplementarni strateškemu ciljem NIJZ.
- Nadaljnji razvoj publicistične dejavnosti, ki jo želimo v letu 2024 povečati vsaj za desetino.
- Vzpostavitev zemljevida znanja in kompetenc zaposlenih ter sistematični pristop k vseživljenjskemu izobraževanju, ki bo sledil potrebam dela in razvoja na področju javnega zdravja.

Načrtovane aktivnosti in ključni izdelki NIJZ v letu 2024, ki imajo še posebej pomembno vlogo za razvoj javnega zdravja v Sloveniji:

- Razvijali bomo nov digitalni sistem spremljanja nalezljivih bolezni, ki bo epidemiološki službi NIJZ omogočal dostop do vseh relevantnih podatkov v primeru nalezljivih bolezni in okužb, kjer je potrebna epidemiološka obravnava in ukrepanje, ter pri nalezljivih boleznih in okužbah, kjer je potrebno v skladu z nacionalno zakonodajo zagotavljati nacionalne sisteme spremljanja (statistični nameni) in v skladu z evropsko zakonodajo zagotoviti posredovanje podatkov med nacionalnim in EU sistemi epidemiološkega spremljanja.
- Tobak, alkohol in prepovedane droge so v Sloveniji pomembni preprečljivi dejavniki tveganja za smrti, izgubljena zdrava leta življenja in manjše zmožnosti prebivalcev. Na teh treh področjih vsako leto poteka veliko aktivnosti in tudi v letu 2024 bomo na področju tveganih vedenj nadaljevali z rednim spremljanjem stanja, identifikacijo ključnih problemov in trendov, osveščali,

obveščali in izobraževali bomo različne javnosti, predlagali potrebne ukrepe in jih strokovno zagovarjali.

- Nadaljevali bomo z delom na razvoju učinkovitega modela preventivnega programa za otroke in mladostnike v šolskem in predšolskem okolju.
- Nadaljevali bomo z delom na merilih za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja, predvsem bomo nadaljevali s predstavitvijo meril različnim deležnikom, vključno z nevladnimi organizacijami, posodabljanjem meril in pripravo dodatnih funkcionalnosti in vsebin e-platforme za izmenjavo dobrih praks. Tudi v letu 2024 se bomo povezovali z nacionalnimi inštituti za javno zdravje v mreži EuroHealthNet v sklopu programa Best Practice Portal.
- Na področju duševnega zdravja bomo nadaljevali s krepitvijo skupnostnega pristopa s poudarkom na razvoju mrež duševnega zdravja v lokalnih okoljih in pristopa zdravja v vseh politikah s poudarkom na vključevanju oseb z izkušnjo duševne motnje v aktivnosti javnega zdravja.
- Odzivali se bomo na grožnje javnemu zdravju, tako s področja nalezljivih bolezni, kot s področja okolja.
- V Operativnem centru za krizno upravljanje bomo povezali sisteme različnih področij, z namenom obvladovanja/preprečevanja večjih groženj za zdravje prebivalstva, tako z zagotavljanjem usklajene, neprekinjene in kakovostne aktivnosti v primeru pojava nalezljivih bolezni, kopičenja, izbruha epidemije, kot v primeru naravnih, kemičnih in drugih nesreč, v skladu z doktrino in predpisi.
- Prepoznavali bomo in se odzivali na fizikalne, kemijske in mikrobiološke dejavnike tveganja iz okolja, ocenjevali izpostavljenost ljudi tem dejavnikom, ocenjevali tveganje za zdravje ter predlagali ukrepe in programe za zmanjšanje tveganja za pojav škodljivih učinkov in posledic na zdravje, s posebnim poudarkom na obdobju nosečnosti, otroštva in najstniških let.
- Nudili bomo strokovno podporo odločevalcem pri sprejemanju političnih odločitev v Evropskem procesu okolja in zdravja (1989), še posebej na področju okolja in zdravja otrok (Parmaska deklaracija 2010).
- Zagotovili bomo razvoj sodelovanja z nevladnimi organizacijami.
- Pripravili bomo predlog Strategije javnega zdravja, ki bo temeljila na izsledkih in priporočilih projekta presoje temeljnih funkcij ter bo soustvarjena s ključnimi partnerji na področju javnega zdravja.
- Aktivno bomo sodelovali pri nadaljnjih razvojnih aktivnostih na področju eZdravja.
- Izdelali bomo analizo učinkovitosti delovanja centrov za krepitev zdravja.
- V letu 2024 bomo sodelovali v vsaj 90 različnih domačih in mednarodnih strokovno razvojnih in raziskovalnih projektih.

Spremljanje kazalnikov zdravja in poročanje o zdravju

Spremljanje kroničnih nenalezljivih bolezni, vključno s podatki o vzrokih smrti, je pomemben vir informacij za spremljanje, načrtovanje, vodenje in razvijanje zdravstvene dejavnosti ter za ocenjevanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Uporabljamo jih za načrtovanje preventivnih programov, programov promocije zdravja in programov za zgodnje odkrivanje bolezni ter ocenjujemo njihove učinke. Pripravili bomo letno poročilo o umrljivosti in druga poročila glede na potrebe MZ in drugih deležnikov. Nadaljevali

bomo s spremljanjem kazalnikov zdravja na lokalnem nivoju s pomočjo podatkovne platforme Zdravje v občini, ki prikazuje ključne kazalnike zdravja slovenskih občin. Osveževali bomo kazalnike zdravja in pripravili nove vsebine z namenom spodbujanja ukrepov za izboljšanje zdravja na lokalni ravni. Tudi v letu 2024 bomo v sklopu projekta Zlati kamen izvedli izbor občine zdravja. V sklopu raziskave SI-PANDA bomo v sklopu mednarodne skupine pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije sodelovali pri konceptualizaciji in pripravi orodja za pandemsko pripravljenost z vidika vedenjske (behavioural) perspektive. Sodelovali bomo pri oblikovanju vprašalnika in izvedli dve panelni raziskavi (marec in september 2024), ki jim bosta sledili nadaljnji dve raziskavi v letu 2025. V letu 2024 bomo pripravili četrto publikacijo na področju Neenakosti v zdravju, ki bo poleg standardnega nabora kazalnikov zdravja vključevala tudi področje dostopnosti do zdravstvenih storitev ter okolje in zdravje.

Preprečevanje tveganih vedenj

Podatki mednarodnih raziskav, kot sta HBSC 2022 in ESPAD 2019, kažejo, da se mladostniki iz Slovenije po uporabi psihoaktivnih snovi (PAS), kot so konoplja, nekatere druge prepovedane droge in alkohol, uvrščajo krepko nad povprečje vrstnikov iz drugih držav. Vse večji problem pri otrocih in mladostnikih postajajo tudi nekemične zasvojenosti. Vse to nakazuje potrebo po **razvoju in implementaciji modela celostnega preventivnega programa za otroke in mladostnike že od rojstva dalje**, predvsem pa v vrtčevskem in šolskem okolju, ki ne bo naslavljal le področja preprečevanja uporabe PAS in nekemičnih zasvojenosti, ampak bo zaradi svoje naravnosti otroke in mladostnike obravnaval celostno, krepil njihove socialne in druge veščine za življenje, omogočal izbire zdravega življenjskega sloga ter prispeval k njihovem splošnemu dobremu počutju, zdravemu in varnemu razvoju. Pomen preventivnih programov za otroke in mladostnike, ki bodo večali odpornost ter okrepili spretnosti in znanja za življenje ter izbire zdravega življenjskega sloga, je zato vse večji. V letu 2024 nameravamo nadaljevati z aktivnostmi na področju preventive PAS in z delom na pripravi modela preventivnega programa za otroke in mladostnike v šolskem in predšolskem okolju.

Na **področju tobaka** bomo v letu 2024 podprli obstoječe in pripravili predloge novih ukrepov nadzora nad tobakom za Slovenijo, sodelovali pri pripravi in argumentaciji sprememb ZOUTPI in Zakona o trošarinah, spremljali razširjenost uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, ozaveščali o različnih izdelkih s tobakom ali nikotinom, in sicer z zagotavljanjem podatkov, vrednotenjem učinkov ukrepov, pregledi dokazov/literature, argumentacijami in strokovno podporo, mreženjem in ozaveščanjem in pripravo publikacij za različne ciljne skupine (zdravstveni in šolski delavci, starši, mediji, mladi). Še naprej bomo ozaveščali javnosti o novih izdelkih, povezanih s tobakom, ter o problemu pasivnega kajenja. Obeležili bomo Dan brez cigarete in Svetovni dan brez tobaka 2024 in obveščali ključne skupine (zdravstvene in šolske delavce) o novostih in pomembnejših temah na tem področju. Nadaljevali bomo z izvajanjem svetovanja na Svetovalnem telefonu za pomoč pri opuščanju kajenja in njegovi promociji.

Na **področju prepovedanih drog** bomo skladno z vsakoletno pogodbo z Evropsko agencijo za spremljanje drog in odvisnosti od drog (EMCDDA) izvajali naloge Nacionalne informacijske točke EMCDDA, vključno s pripravo Nacionalnega poročila na področju drog, ter poročila o mreži za spremljanje novih psihoaktivnih snovi (NPS). Zagotavljali bomo primerljive, preverjene, epidemiološke podatke s področja drog za strokovno javnost in odločevalce v Sloveniji, ter zagotovili ustrezne standardizirane podatke za EMCDDA in SZO ter druge mednarodne organizacije. Izvajali bomo naloge iz nove nacionalne strategije na področju drog do leta 2030 in iz nje izhajajočega akcijskega načrta. Večjo pozornost bomo namenjali področju preventive uporabe psihoaktivnih snovi pri otrocih in mladostnikih in problematiki konoplje. Koordinirali bomo nacionalno mrežo programov zmanjševanja škode na področju drog in brezdomstva. Tudi v letu 2024 bomo v prvem tednu novembra v sodelovanju z OE Ravne na Koroškem, MZ, MIZŠ in MDDSZ izvedli nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti in nudili strokovno podporo

pri izvedbi preventivnega meseca. V sodelovanju s sodelavci na OE bomo krepili mrežo sistema zgodnjega opozarjanja na NPS, ki je potrebna za preprečevanje in obvladovanje posledic, ki jih povzročajo NPS. Posebno pozornost bomo namenili preventivi.

Na področju alkohola bomo še naprej spremljali njegovo porabo v različnih populacijskih skupinah ter analizirali zdravstvene kazalnike tvegane in škodljive rabe alkohola. Zagotavljali bomo strokovne podlage, stališča in mnenja za področje odgovornega odnosa do rabe alkohola ter zagovorništvo uvedbe učinkovitih ukrepov za odgovoren odnos do rabe alkohola in sprememb obstoječih ukrepov v zakonodajo. Skupaj s sodelavci iz OE bomo izvajali aktivnosti, posvečene ozaveščanju izpostavljenosti otroka alkoholu pred rojstvom, otroci za varnost v prometu, dan brez alkohola. V septembru 2024 bomo izvedli strokovni dogodek ob 10. letnici obeležitve mednarodnega dneva FAS z medijskimi aktivnostmi. V dogovoru z MZ bomo izvedli nacionalno konferenco o alkoholni politiki. Za ažuriranje in vzdrževanje spletnega portala MOSA, pripravo tedenskih novic in mesečnega e-novičnika, bomo skušali zagotoviti dodatna sredstva.

Duševno zdravje

Duševno zdravje je področje delovanja Nacionalnega inštituta, ki je bilo v preteklem obdobju zelo izpostavljeno – leto 2023 je bilo označeno tudi kot Slovensko leto duševnega zdravja. K temu so prispevali globalni dogodki, ki so vplivali na duševno zdravje prebivalstva, kakor tudi povečanje raziskovalnih, razvojnih ter implementacijskih aktivnosti s strani strokovnjakov javnega zdravja. Tudi v prihajajočem letu bomo skrbeli za ozaveščanje o pomenu duševnega zdravja z izvedbo strokovnih in celovitih dogodkov in intervencij opismenjevanja s področja duševnega zdravja. Slednje bo podprto z organizacijo drugega Festivala duševnega zdravja, nacionalne konference s področja nekemičnih zasvojenosti, številnih lokalnih dogodkih ob svetovnem dnevu duševnega zdravja ter s pripravo in distribucijo posodobljenih smernic o odgovornemu poročanju o samomoru, s čimer bomo krepili razumevanje in občutljivost glede te kompleksne tematike. Naši izdelki bodo zasnovani tako, da bodo odločevalcem in strokovnjakom s širšega področja duševnega zdravja nudili dragocene informacije za oblikovanje politik in praks. Pričeli bomo z razvojem in predstavitev kazalnikov na področju duševnega zdravja preko podatkovnega portala NIJZ. Hkrati se bomo aktivno vključili v znanstvene in strokovne objave, ki bodo osvetlile ključna vprašanja na področju duševnega zdravja, nekemičnih zasvojenosti in preprečevanja samomora. Kot del naše mednarodne angažiranosti bomo vzdrževali WHO Quality Rights spletno učilnico, ki bo podpirala uveljavljanje pravic na področju duševnega zdravja v skladu s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije, ter se aktivno vključevali v aktivnosti WHO Pan-European Mental Health Coalition. Na področju razvoja aktivnosti bomo nadaljevali delo na razvoju programa Psihološke prve pomoči, ki je namenjen krepitvi znanja in veščin med laičnim prebivalstvom, ter z vzpostavitvijo celovitega pristopa na področju destigmatizacije na področju duševnega zdravja (restrukturiranje kampanje Nisi okej? Povej naprej!). Nadaljevali bomo z izvajanjem dokazano učinkovitega programa To sem jaz - okrepili bomo implementacijo programa v šolskem okolju ter nadgradili delo v spletni svetovalnici. Na osnovi evalvacije Smernic za postvencijo v šoli, opravljeno z vprašalnikom med vsemi osnovnimi in srednjimi šolami, bomo pridobili potrebne informacije za nadaljnji razvoj strokovnega področja preprečevanja samomora.

Nadaljevali bomo z upravljanjem Nacionalnega programa duševnega zdravja, kamor sodita tako nacionalna, kot regionalno lokalna koordinacija programa. NIJZ bo v letu 2024 nadaljeval s podporo vzpostavljanja centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih in zagotavljal strokovno usmerjanje teh centrov. Podprli bomo razvojne ambulante s centri za zgodnjo obravnavo pri razvoju in implementaciji kliničnih poti in smernic sodelovanja z drugimi zdravstvenimi službami. Nadaljevali bomo z izobraževanji za time v novih centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih (CDZ), za patronažno službo in za regijske koordinatorje. Skupaj s sodelavci na OE bomo podpirali CDZ pri vzpostavljanju njihove vloge v lokalnem okolju (promocija CDZ, povezovanje z deležniki, promocija

duševnega zdravja) – v dveh pilotnih okoljih bomo vzpostavili mreže duševnega zdravja po vzoru dobre prakse iz belgijske reforme sistema skrbi za duševno zdravje.

Okrepitev preventivnih pristopov na primarni ravni zdravstvenega varstva

NIJZ upravlja program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov – Program ZDAJ (Zdravje danes za jutri), kjer bomo nadaljevali z vzpostavitvijo delovnih skupin programa in pripravo smernic programa za posamezne ciljne skupine. NIJZ bo v letu 2024 nadaljeval s podporo vzpostavljenim centrom za krepitev zdravja in zagotavljal strokovno usmerjanje delovanja centrov na področju krepitev zdravja otrok in mladostnikov. Nadaljevali bomo z izobraževanjem in usposabljanjem izvajalcev programa ZDAJ. Okrepili bomo sodelovanje s področjem vzgoje in izobraževanja na nacionalni ravni. Na lokalni ravni bomo spodbujali krepitev sodelovanja z VIZ in lokalno skupnostjo. V letu 2024 bomo nadaljevali z razvijanjem sistema spremljanja, da bi zagotovili potrebne informacije o zdravju otrok in mladostnikov in izvajanju programa. Poseben poudarek bo na proučevanju vzrokov neenakosti v dostopnosti do ustreznih preventivnih programov in aktivnostih za njihovo preseganje. Razvijali bomo podatkovne vire, nabor kazalnikov ter informatizacijo preventivnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike.

NIJZ upravlja program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezní pri odraslih, ki od leta 2018 združuje Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezní, razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezní v (referenčnih) ambulantah družinske medicine in delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov (ZVC) ter centrov za krepitev zdravja (CKZ), v nov enovit Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezní pri odraslih (**Program Skupaj za zdravje**).

V letu 2024 so prioritete naloge na področju **upravljanja preventivnih zdravstvenih programov** vzpostavitev novih integriranih centrov za krepitev zdravja v 19 zdravstvenih domovih, skupaj z razširjenim usposabljanjem, ter razvoj obravnav sekundarne in terciarne preventive v CKZ za osebe s kroničnimi boleznimi (srčnožilne bolezní; kronična bolečina). Nadaljevali bomo z razvojem in implementacijo preventivne obravnave starejše osebe na domu (POSO) in dopolnili predlog ukrepov po opravljeni oceni tveganja za padce v domačem okolju, vključno z izdelavo klinične poti.

NIJZ bo sistematično izvajal evalvacije zdravstvenovzgojnih delavnic in delovanja ZVC/CKZ; v letu 2024 bomo pilotno preizkusili nove kazalnike spremljanja učinkov in doseganja ciljev preventivnih programov.

Nadgradnja in posodobitev preventivnega programa za nosečnice in otročnice

Pripravili bomo strokovne podlage za nadgradnjo in posodobitev preventivnega programa za nosečnice in otročnice. Razvijali bomo sodobne pristope za krepitev duševnega zdravja v obporodnem obdobju. Delovali bomo na preventivi okužbe s HIV in ostalih SPO (sodelovanje v Republiški komisiji za aids, pri izvajanju strategije in AN obvladovanja okužbe s HIV). Delali bomo na preprečevanju nasilja, še posebej na razvoju pristopov za naslavljanje in obvladovanje problematike zanemarjenja in nasilja v družini. Redno bomo zagotavljali analize in kazalnike zdravja na področju reproduktivnega in spolnega zdravja.

Javno zdravje otrok in mladostnikov

V okviru nacionalne koordinacije promocije zdravja otrok in mladostnikov, vključno z bodočimi starši, bomo v sodelovanju s sodelavci na OE koordinirali in širili Slovensko mrežo zdravih šol ter uvajali aktualne tematike javnega zdravja. Odzivali se bomo na probleme v zvezi z zdravjem otrok in mladostnikov ter aktualno javnozdravstveno situacijo zaradi sindemije covid-19. Delali bomo na razvoju, posodabljanju in izvajanju preizkušenih programov za promocijo zdravja na telesnem, duševnem, socialnem in okoljskem področju za učence, učitelje in starše. Posvetili se bomo digitalizaciji življenja, pozitivnim vidikom

digitalizacije ob uporabi v šolske namene in negativnim vplivom, kot je digitalno trženje, na življenjski slog otrok in mladostnikov. Promovirali bomo ukrepe, ki spodbujajo pozitivne vidike uporabe spletnega okolja in zmanjšujejo negativne.

Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni

Nalezljive bolezni še vedno predstavljajo izziv javnemu zdravju. Na Centru za nalezljive bolezni bomo v letu 2024 zasledovali celovit pristop, namenjen razvoju in digitalizaciji vseh sistemov, vezanih na epidemiološko spremljanje in odzivanje na grožnje NB. Digitalna prenova celotnega sistema spremljanja nalezljivih bolezni predstavlja najpomembnejšo strateško prioriteto NIJZ. Nujen je čim hitrejši razvoj digitalnega integriranega sistema klinične in laboratorijske prijave nalezljivih bolezni ter njegova integracija z epidemiološkimi podatki. Digitalizirati je potrebno tudi epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb in nekaterih drugih okužb (npr. resno potekajoče akutne okužbe dihal) v bolnišnicah. Učinkovito javno-zdravstveno ukrepanje temelji na zagotavljanju pravočasnega načrtovanja aktivnosti za hitro zaznavanje tveganj in odzivanje nanje, pridobivanju in ocenjevanju informacij iz domačih in mednarodnih formalnih in neformalnih virov. Epidemiologi, tako na centralni, kot na območnih enotah, se bodo tudi v letu 2024, neprekinjeno (24/7) odzivali na vse dogodke, ki bi lahko predstavljali tveganje za javno zdravje. Z izvajanjem zdravstvenih storitev, tudi terenskih, kot so epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocenjevanje tveganj ter s pravočasnimi, sorazmernimi in usklajenimi ukrepi za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezni, bomo čim bolj minimalizirali negativne vplive na javno zdravje.

Za zagotavljanje organizacijske, infrastrukturne in tudi strokovne podpore vsem na NIJZ, ki pri obvladovanju večjih javnozdravstvenih tveganj operativno sodelujejo in ko potrebe za odzivanje presegajo vsakodnevne razpoložljive kapacitete za odzivanje NIJZ, je vzpostavljen Operativni center Nacionalnega inštituta za javno zdravje za krizno upravljanje javnozdravstvenih tveganj (OCKU/EOC), kateremu CNB nudi potrebno podporo.

Krepili bomo področja bolnišničnih okužb, kjer koordiniramo izvedbo četrte slovenske nacionalne presečne raziskave BO (SNPRBO IV), ki je del vseevropske presečne raziskave bolnišničnih okužb in porabe antibiotikov, ki jo v državah EU/EEA koordinira ECDC.

Na področju cepljenja bomo izvajali aktivnosti, ki omogočajo, da s cepljenjem učinkovito obvladujemo bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem (BPC), da cepljenje v državi poteka v skladu z mednarodnimi priporočili, priporočili Svetovne zdravstvene organizacije, spoznanji iz literature ter epidemiološko situacijo v državi in v svetu ter varno in enotno po vsej državi (predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2025; Navodila za izvajanje Programa, priprava nacionalnih priporočil za cepljenje, navodil za izvajalce, gradiv za strokovno in splošno javnost; gradiva za morebitno širitev programa cepljenja s cepljenjem proti noricam za otroke ...).

Dodatno se bomo posvetili razvoju inovativnih pristopov na področju spremljanja in odzivanja na NB. Razvijali bomo sistem spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih voda ter nadgrajevali področje modeliranja NB.

Zagotavljanje preskrbe s cepivi in specifičnimi imunoglobulini

NIJZ bo tudi v letu 2024 zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga je NIJZ predlagal MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

Poleg preskrbe s cepivi in specifičnimi imunoglobulini bo NIJZ vršil preskrbo tudi z zdravili za zdravljenje covid-19 po pooblastilu Ministrstva za zdravje.

Odzivanje na grožnje javnemu zdravju s področja zdravja in okolja

Spremljali bomo biološke dejavnike tveganja za zdravje, ugotavljali izpostavljenost prebivalcev, še posebej ranljivih skupin. Podajali bomo predloge ukrepov/priporočil za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja na sprejemljivo raven. Pripravljali bomo strokovne podlage za medresorske skupine in telesa. Nadaljevali bomo s pripravo strokovnih mnenj o nevarnostih za pojav in širjenje nalezljivih bolezni ter o drugih tveganjih za zdravje ljudi, kot posledice bioloških dejavnikov za različne deležnike (ZIRS, šole, vrtci, civilne iniciative, druga ministrstva, posamezniki ...).

Na področju zmanjševanja škodljivih vplivov okolja na zdravje zaradi fizikalnih dejavnikov tveganja spodbujamo zmanjševanje izpostavljenosti fizikalnim dejavnikom v zunanem in notranjem zraku, UV sevanju, radonu in azbestu. Obravnavali bomo onesnaževala v zraku in bioaerosole ter objavili priporočila za prebivalce. Prebivalce, še posebej otroke in mladostnike, bomo informirali in osveščali o škodljivih učinkih in posledicah za zdravje ob prekomerni izpostavljenosti UV sevanju. V vrtcih in OŠ bomo izvedli program Varno s soncem. Dijake bomo seznanili z rezultati raziskave o odnosu do zagorelosti in obiskovanju solarijev, izvedene v letu 2023. Različne javnosti bomo informirali in osveščali o škodljivih učinkih azbestnih vlaken, vplivih na zdravje in pravilnem ravnanju z azbestnimi materiali in odpadki.

V sodelovanju z vsemi deležniki, ki lahko prispevajo k izboljšanju dostopa prebivalcev do varne pitne vode, in sicer MZ, ZIRS, NLZOH, MOP, ARSO, MKGH, lokalnimi skupnostmi, upravljavci vodovodov, prebivalci-uporabniki in drugimi, želimo dolgoročno prispevati k skupnemu cilju: ohranitvi in izboljšanju zdravja z odpravo in/ali obvladovanjem vseh dejavnikov tveganja v povezavi z vodo, ki bi lahko potencialno negativno vplivali na zdravje uporabnikov. V letu 2024 bomo skupaj z vsemi deležniki sodelovali pri implementaciji Uredbe o pitni vodi (Ur. l. RS 61/2023, rok implementacije 2028), v letu 2024 z navodili za pripravo Varnostnega načrta.

Na področju kemijske varnosti bomo razvijali nacionalno mrežo ocenjevalcev tveganja zaradi kemikalij ter zagotavljali delovanje nacionalnega vozlišča Partnerstva za oceno tveganja za kemikalije (Partnerstvo PARC). Podpirali bomo odločevalce s spremljanjem, zaznavanjem, ocenjevanjem uporabe in prisotnosti kemikalij v različnih segmentih okolja. V letu 2024 bomo posebno pozornost namenili preprečevanju, odkrivanju in odzivanju na grožnje javnemu zdravju v povezavi s kemijskimi dejavniki tveganja v živilih, vključno z nutrivigilanco, materiali v stiku z živili, ter odzivanju na grožnje zdravju, povezane s kemikalijami v tleh, vodi, zraku, predmetih splošne uporabe. Ob tem bomo sodelovali z različnimi ekspertnimi skupinami in znanstvenimi odbori (EFSA, SIST) . Ozaveščali bomo različne javnosti v zvezi s kemikalijami v segmentih okolja in njihovimi morebitnimi vplivi na zdravje ljudi.

V letu 2024 bomo nadaljevali s spremljanjem učinkov različnih dejavnikov tveganja, ki so nastali ali so okrepljeni zaradi podnebnih sprememb ter posodabljanjem priporočil v skladu z novimi spoznanji. Informirali in spodbujali bomo prebivalstvo, še zlasti ranljive skupine – starejše, k doslednemu upoštevanju in izvajanju ukrepov prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. Pripravili bomo oceno tveganja in ranljivosti zdravstva na podnebne spremembe po podnebnih regijah v Sloveniji.

Pri odzivanju na nevarnosti kemičnega in okoljskega izvora ob naravnih in drugih nesrečah ostaja ključno, da pravočasno odreagiramo in z učinkovitimi ukrepi preprečimo tveganje za zdravje, ob tem bodo aktivnosti razvoja Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje nadgrajene z izkušnjami, pridobljenimi v času odziva na poplave v Sloveniji, avgusta 2023. V letu 2024 bo, poleg zagotavljanja stalne pripravljenosti 24/7, največ dela usmerjeno v projekt »Razvoj postopkov, pripravo protokolov in drugih aplikacij za izmenjavo informacij in podatkov, potrebnih za izdelavo ocene tveganja v primeru odziva

na nesreče, pri katerih se pojavljajo nevarnosti kemijskega izvora«, ki se bo izvajal v sodelovanju z ARSO in NLZOH.

Ocenjevanje vplivov na zdravje v okviru presoj planskih dokumentov (CPVO) in presoj posegov v okolja (PVO) je stalna naloga, ki se izvaja na zahtevo MOPE in MZ. V letu 2024 bomo zagotovili, da bo naloga potekala čim bolj celostno in po v naprej definiranih postopkih. Ob tem bomo svetovali javnosti pri reševanju problematike hrupa v življenjskem okolju.

Posebej izpostavljamo nadaljevanje in razširitev Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji mežiški dolini, katerega osnovni namen bo zmanjšanje izpostavljenosti prebivalcev, predvsem mlajših otrok, svincu iz okolja. Reka Meža je med obsežnimi poplavami, avgusta 2023, povzročila precejšnje uničenje infrastrukture in raznos s svincem obremenjenih naplavin, vzdolž toka reke Meže. V bivalnem okolju so se ob tem vzpostavili dobri pogoji za tvorbo drobnega prahu in večjo izpostavljenost svincu. Pri izvajanju programa bodo ukrepe izvajali različni resorji s področja okolja in zdravja.

Načrtovanje potreb na področju zdravstvenega varstva in analiza ključnih elementov bolnišničnega zdravstvenega varstva

Ker bomo sledili prednostnim nalogam in siceršnjim prioritetam MZ, bomo v letu 2024 nadaljevali z aktivnostmi, ki so namenjene projekcijam potreb po zdravnikih specialistih in po diplomiranih medicinskih sestrah. Skladno z metodologijo, ki je bila pripravljena in potrjena s strani projekta SRSS v letih 2019–2021, bomo dopolnili in nadgradili analize in projekcije. Pripravili bomo oris mreže za štiri specialnosti – oftalmologijo, ortopedijo, interno medicino in kirurgijo. V dogovoru z Direktoratom za zdravstveno nego in z Zbornico zdravstvene in babiške nege bomo dorekli analize in projekcije za kader za področje zdravstvene nege. V začetku 2024 (predvidoma do konca prvega četrletja) bo potekalo preverjanje in usklajevanje podatkov z Zbornico zdravstvene in babiške nege.

V letu 2024 bomo sodelovali z Ministrstvom za zdravje pri spremljanju kakovosti zdravstvenega varstva s kazalniki. Pripravili bomo podatke in prikaze za kazalnike kakovosti za leto 2023 v skladu z veljavnimi predpisi. Poleg tega načrtujemo tudi razvojno delo na področju kazalnikov kakovosti v tesnem sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Uradom za nadzor, kakovosti in investicije v zdravstvu. Hkrati bomo sodelovali pri razvoju kazalnikov v okviru dela pristojne delovne skupine pri Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD).

V letu 2024 bomo tudi nadaljevali razvoj analitike na področju bolnišničnih obravnav. Na podlagi opravljenega dela v letu 2023 bomo podrobneje analizirali prostorske variacije v zdravstveni oskrbi na sekundarni ravni, kar lahko pomembno prispeva k razpravi o neenakosti v zdravju.

Krepitev dejavnosti javnega zdravja

V letu 2019 je bila v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo (WHO) in Ministrstvom za zdravje (MZ) opravljena celovita analiza funkcij javnega zdravja kot podlaga za strateško načrtovanje razvoja, obenem smo v sodelovanju z MZ izvedli tudi celovito analizo dela nevladnih organizacij (NVO) na področju zdravja. V letu 2024 bomo na tem področju pripravili osnutek Strategije javnega zdravja, ki bo temeljila na izsledkih in priporočilih projekta presoje temeljnih funkcij javnega zdravja. Po široki razpravi z deležniki bomo predlagali Ministrstvu za zdravje končni dokument za obravnavo in potrditev na Vladi.

Izboljšave in nadgradnje pri vseh informacijskih rešitvah eZdravja

Rešitve eZdravja se vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki o njihovi uporabi. V letu 2024 zato načrtujemo izvajanje aktivnosti za dvig ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov, izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami, razvoj in implementacijo novih oz. dopolnjenih rešitev eZdravja v skladu z ugotovljenimi potrebami ter promocijo eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja.

Raziskovalni in razvojni projekti z visoko dodano vrednostjo

Vsi projekti, ki jih izvajamo, so zasnovani na način, da nadgrajujejo našo osnovno dejavnost in pomembno prispevajo k dopolnitvi rednega dela raziskovalcev NIJZ. Aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projektov, pripomorejo k bolj kakovostnim rezultatom izvedenih nalog s področja vseh dejavnosti NIJZ. Večina projektov, ki jih izvajamo na NIJZ, je evropskih, tako se strokovnjaki vključujejo v mednarodne mreže in vzpostavljajo potrebne nove stike in pridobivajo nova znanja na ključnih področjih. Projekti omogočajo razvoj in krepitev kompetenc na novih področjih, zaposlitev novih sodelavcev in pogosto ponudijo možnost zaposlitve mladim na začetku svoje karierni poti, kar pomembno pripomore tudi k ciljem kadrovske politike NIJZ. V letu 2024 bo NIJZ potrjeno sodeloval v kar 84 različnih projektih.

Komuniciranje z različnimi javnostmi

Na področju komuniciranja z zunanjimi javnostmi se bodo naše delovne naloge in aktivnosti prepletale v zelo širok nabor vsebinskih področij, ki jih komuniciramo z zunanjimi javnostmi in deležniki. Komuniciranje z različnimi javnostmi je eno ključnih področij javnega zdravja.

V letu 2024 bomo poleg rednega komuniciranja posebno pozornost posvetili kriznemu komuniciranju, ne zgolj na področju nalezljivih bolezni, temveč tudi na področju zdravstvene ekologije in drugih področjih, ki jih NIJZ pokriva in se zaradi družbenih sprememb vse bolj spreminjajo v krizne teme. Za boljšo pripravljenost NIJZ pri komuniciranju v kriznih situacijah bomo pripravili izhodišča kriznega komuniciranja NIJZ za dogodke, ki predstavljajo grožnjo zdravju ljudi. Center za komuniciranje je namreč zelo vpet delovanje Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje. Prav področje kriznega komuniciranja je eno izmed področij, kateremu je potrebno nameniti več pozornosti v okviru učinkovitega odzivanja na krizne dogodke, ki postajajo del našega vsakdana.

Na področju zunanjega komuniciranja si bomo prizadevali, da zaposlene v prihodnjem letu v največji možni meri usmerimo k pridobivanju novih znanj in v nadgradnjo obstoječih, pri čemer si bomo prizadevali, da bodo zaposleni razvijali svoje strokovne kompetence in samostojno prevzemali delovne naloge. Komuniciranje NIJZ-ja navzven se v veliki meri odraža v komuniciranju na različnih ravneh – tako na nacionalni kot regionalni/lokalni ravni, kar pomeni, da morajo biti ključna sporočila NIJZ dobro vidna v več okoljih. Še naprej bomo krepili tudi sodelovanje z drugimi organizacijami in deležniki, ki lahko predstavljajo pomembne multiplikatorje naših sporočil v različnih okoljih.

V letu 2024 bomo krepili tudi komuniciranje na digitalnih kanalih – pri čemer bomo pomembno pozornost posvetili tudi spremljanju analitike in podatkom kot del monitoringa in poslušanja naših digitalnih javnosti. V naslednjem letu načrtujemo tudi okrepitev prizadevanj na področju multimedijskega ustvarjanja javnozdravstvenih vsebin. Prav tako bomo vzpostavili angleško spletno stran in začeli s pripravo spletnih mest v obeh jezikih manjšin – italijanske in madžarske manjšine.

Komuniciranje z različnimi javnostmi ponuja odlično priložnost za osebni in poklicni razvoj zaposlenih, še posebej, ker je zdravstveno komuniciranje eno od področij komuniciranja, ki v Sloveniji še nima pravega mesta in prepoznavnosti. Cilj zunanjega komuniciranja tako ni usmerjen zgolj v učinkovito reaktivno dvosmerno komuniciranje, temveč v prevzemanje aktivne vloge v komuniciranju javno-

zdravstvenih tem na strateškem nivoju, in v krepitev vloge in javne podobe NIJZ na nacionalnem in mednarodnem nivoju. Ob tem pa bo zunanje komuniciranje sledilo poslanstvu in viziji NIJZ in njuna ključna sporočila predstavilo javnostim oz. deležnikom.

II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2024

1 OSNOVNI PODATKI O ZAVODU

Ime: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)

Sedež: Trubarjeva cesta 2, Ljubljana

Matična številka: 6462642000

Davčna številka: SI 44724535

Šifra uporabnika: 27758

Številka transakcijskega računa: 011006000043188

Telefon, fax: + 386 1 2441 400, + 386 1 2441 447

Spletna stran: www.nijz.si

Ustanovitelj: Vlada Republike Slovenije

Datum ustanovitve: 25. 7. 2013

Organi zavoda:

- svet zavoda,
- generalni direktor,
- strokovni direktor in
- strokovni svet zavoda.

Svet zavoda je najvišji organ upravljanja in ima sedem članov: štiri predstavnike ustanovitelja, en predstavnik zavarovancev (imenuje ustanovitelj na predlog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije) en predstavnik uporabnikov (imenuje ustanovitelj na predlog nevladnih organizacij s področja varstva pacientovih pravic ali samoupravne lokalne skupnosti, v kateri ima sedež) in enega predstavnika zaposlenih.

Generalni direktor predstavlja in zastopa zavod ter odgovarja za zakonitost njegovega poslovanja. Odgovarja ustanovitelju za poslovni uspeh zavoda in za uravnoteženje poslovnih ter strokovnih interesov.

Strokovni direktor vodi, usklajuje in odgovarja za strokovno dejavnost zavoda.

Strokovni svet je kolegijski strokovni organ zavoda, ki načrtuje, obravnava in usmerja strokovno dejavnost zavoda.

Podrobnejša organizacija zavoda:

NIJZ sestavljajo naslednje notranje organizacijske enote:

- Centralna enota in skupne strokovne službe, Trubarjeva cesta 2, Ljubljana,
- Območna enota Celje, Ipavčeva ulica 18, Celje,
- Območna enota Koper, Vojkovo nabrežje 4a, Koper,
- Območna enota Kranj, Gosposvetska ulica 12, Kranj,
- Območna enota Ljubljana, Zaloška cesta 29, Ljubljana,
- Območna enota Maribor, Prvomajska ulica 1, Maribor,
- Območna enota Murska Sobota, Ulica Arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota,
- Območna enota Nova Gorica, Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, Nova Gorica,
- Območna enota Novo mesto, Muzejska ulica 5, Novo mesto,
- Območna enota Ravne na Koroškem, Ob Suhi 5b, Ravne na Koroškem.

Poleg območnih enot NIJZ iz prejšnjega odstavka so v okviru centralne enote z razčlenjevanjem dejavnosti po namenu, ciljih in delovnih procesih na NIJZ za posamezna strokovna področja oblikovane tudi naslednje notranje organizacijske enote:

- Center za proučevanje in razvoj zdravja,
- Center za nalezljive bolezni,
- Center za zdravstveno ekologijo,
- Center za zdravstveno varstvo,
- Center za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja,
- Center za zgodnje odkrivanje raka,
- Center za informatiko v zdravstvu,
- Center za komuniciranje,
- Center za duševno zdravje,
- Zdravstveno podatkovni center,
- Center Šola javnega zdravja ter
- Operativni center NIJZ za krizno upravljanje.

Vodstvo zavoda:

NIJZ vodi doc. dr. Branko Gabrovec.

Dejavnosti:

Na podlagi določil Zakona o zdravstveni dejavnosti NIJZ opravlja naslednje dejavnosti:

- proučevanje zdravja in zdravstvenega stanja prebivalstva;
- spremljanje in vrednotenje zdravstvenega varstva ter proučevanje dostopnosti z vidika zadovoljevanja potreb prebivalstva ter priprava strokovnih podlag za načrtovanje zdravstvenih zmogljivosti;
- vodenje in upravljanje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva v skladu s posebnimi predpisi, načrtovanje, koordinacija razvoja in spremljanje delovanja informacijskih sistemov, ki podpirajo zbiranje in izmenjavo zdravstvenih podatkov ter kazalnikov javnega zdravja, nudenje statističnih in drugih javno dostopnih podatkov s področja zdravstvenega varstva za ponovno uporabo v skladu s predpisi;
- spremljanje in proučevanje dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, in priprava predlogov ukrepov za zgodnje odkrivanje in omilitev njihovega vpliva, izdelava celovitih ocen tveganj za zdravje, spremljanje nalezljivih bolezni, vključno z okužbami, povezanimi z zdravstveno oskrbo ter zgodnje zaznavanje in odzivanje na dogodke, ki pomenijo nevarnost za javno zdravje;
- načrtovanje programov, vključno s programom cepljenja in zaščite z zdravili, in ukrepov za obvladovanje nalezljivih in drugih bolezni, povezanih s posebnimi izpostavljenostmi v naravnem okolju;
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in izvajanje programov za krepitev zdravja in preprečevanje bolezni;
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje, upravljanje in izvajanje preventivnih in presejalnih programov v zdravstveni dejavnosti;
- zagotavljanje strokovne podpore ministrstvu in inšpektoratu, pristojnemu za zdravje, strokovna podpora v postopkih presoj vplivov posegov na okolje in zdravje ljudi v skladu s posebnimi predpisi;
- priprava strokovnih podlag za oblikovanje javnih politik in programov na področju javnega zdravja in zdravstvenega varstva, sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za uvajanje novih metod dela v zdravstveni dejavnosti in presoji zdravstvenih tehnologij;
- sodelovanje z NLZOH in drugimi znanstveno raziskovalnimi inštitucijami na področju javnega zdravja;
- sodelovanje v delovnih telesih uradnih inštitucij na nacionalni ravni, na ravni Evropske unije in na mednarodni ravni;
- seznanjanje strokovne in splošne javnosti o stanju, raziskavah in ugotovitvah na področju javnega zdravja;
- obveščanje in osveščanje splošne javnosti za dvig zdravstvene pismenosti;
- pedagoško, znanstveno raziskovalno in izobraževalno delo na področju javnega zdravja;
- druge naloge v skladu s posebnimi predpisi.

Poleg navedenega NIJZ opravlja tudi dejavnost preskrbe RS s cepivi in imunoglobini za izvajanje programa cepljenja in zaščite z zdravili v skladu z vsakoletnim programom cepljenja in zaščite z zdravili.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka NIJZ opravlja tudi druge naloge na področju javnega zdravja, določene s posebnimi predpisi in Sklepom o ustanovitvi NIJZ.

Naloge NIJZ v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) zajemajo sledeče:

- 86.909 Druge zdravstvene dejavnosti;
- 46.460 Trgovina na debelo s farmacevtskimi izdelki ter medicinskimi potrebščinami in materiali;
- 58.110 Izdajanje knjig;
- 58.120 Izdajanje imenikov in adresarjev;
- 58.130 Izdajanje časopisov;
- 58.140 Izdajanje revij in druge periodike;
- 58.190 Drugo založništvo;
- 58.290 Drugo izdajanje programja;
- 59.200 Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij;
- 62.010 Računalniško programiranje;
- 62.020 Svetovanje o računalniških napravah in programih;
- 62.030 Upravljanje računalniških naprav in sistemov;
- 62.090 Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti;
- 63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti; obratovanje spletnih portalov;
- 63.120 Obratovanje spletnih portalov;
- 70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje;
- 72.110 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju biotehnologije;
- 72.190 Raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije;
- 72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike;
- 74.900 Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti;
- 85.320 Srednješolsko poklicno in strokovno izobraževanje;
- 85.421 Višješolsko izobraževanje;
- 85.422 Visokošolsko izobraževanje;
- 85.590 Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje;
- 85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje;
- 86.220 Specialistična zunajbolnišnična zdravstvena dejavnost;
- 88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve;
- 91.011 Dejavnost knjižnic;
- 91.012 Dejavnost arhivov.

Poslanstvo, vizija, načela in vrednote:

Poslanstvo

Poslanstvo NIJZ je prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije.

Skupaj s partnerji NIJZ zagotavlja vir podatkov in informacij, ki so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in politik za doseganje boljšega zdravja.

NIJZ prepoznava ključne izzive na področju javnega zdravja prebivalstva, vključno z determinantami, ki vplivajo na zdravje, in predlaga ukrepe za izboljšanje zdravja, vpliva na njihovo udejanjanje ter ocenjuje njihovo uspešnost in učinkovitost.

NIJZ spremlja sistem zdravstvenega varstva, pripravlja analize delovanja sistema in predlaga ukrepe za večjo dostopnost in učinkovitost ter razvoj prioritete.

Na podlagi podatkov, strokovnega in znanstvenega dela odločevalcem predlaga razvoj javnozdravstvenih politik.

NIJZ prepoznava morebitne grožnje zdravju, ocenjuje tveganja in pripravlja ukrepe za varovanje in zaščito zdravja.

Z raziskovanjem in mednarodnim sodelovanjem NIJZ prispeva k novim spoznanjem, krepi strokovne kompetence zaposlenih in sodelavcev ter razširja nova vedenja in dobre prakse.

NIJZ pripravlja predlog Strategije javnega zdravja, ki bo temeljila na izsledkih in priporočilih projekta presoje temeljnih funkcij javnega zdravja.

Vizija

NIJZ je ugleden, nacionalno in mednarodno prepoznan inštitut, ki pomembno vpliva na zdravje prebivalcev, kakovost bivalnega okolja, vode in hrane ter zaščito prebivalcev pred nalezljivimi boleznimi.

Inštitutu zaupajo prebivalci Slovenije, politiki in odločevalci.

Inštitut združuje vse deležnike v zdravstvu v skupnem cilju izboljšanja zdravja prebivalstva.

Inštitut ključno vpliva na razvoj in prispeva k uspešnosti sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Inštitut ima ključno vlogo v programih in projektih za krepitev in varovanje zdravja.

Inštitut je pomembna raziskovalna in učna ustanova.

Inštitut je ključna strokovna institucija, ki se povezuje v mrežo podobnih institucij in ima povezavo z mednarodnimi organizacijami, kot so: Združeni narodi, Svetovna zdravstvena organizacija, ECDC, EMCDDA, itd.

Inštitut ponuja zaposlitev v spodbudnem in prijetnem delovnem okolju.

Vrednote

Odgovornost: Odgovorno se odzivamo na dejanske potrebe prebivalcev in za doseganje skupnih ciljev uporabljamo z dokazi podprto znanje in najboljše prakse. Za izpolnjevanje našega poslanstva zaposleni ravnamo pošteno, etično in strokovno. Sprejemamo osebno odgovornost za lastno delo in strokovne odločitve. Vedno in povsod zagovarjamo zdravje prebivalstva.

Strokovnost: NIJZ ima med zaposlenimi največje strokovnjake s področja javnega zdravja v Sloveniji, zato lahko kompetentno deluje in sodeluje na vseh ravneh vpliva na zdravje prebivalcev in razvoja zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in razvoj zaposlenih: Zaposleni se med seboj spoštujemo in sodelujemo ter gradimo ustvarjalno delovno okolje. Spodbujamo interno in eksterno izobraževanje, samoizobraževanje, strokovno rast in razvoj talentov ter nudimo podporo in mentorstvo. Cenimo delo in prispevek vsakega posameznika in vsake stroke. Različna stališča nas bogatijo, izmenjujemo si jih v odprtem dialogu. Različne zamisli in izkušnje nam predstavljajo priložnost za učenje. Kot posamezniki in strokovnjaki vedno iščemo priložnosti za uresničevanje lastnih osebnih in strokovnih ciljev na način, ki je skladen s cilji in strateškimi usmeritvami NIJZ ter v dobrobit javnega zdravja.

Odprtost in preglednost: Zagotavljamo javnost in preglednost poslovanja, ravnanja in odločanja. Odprti smo za sodelovanje in za doseganje ciljev, sklepamo partnerstva s posamezniki, strokovnjaki in z odločevalci ter po najboljših močeh izpolnjujemo njihova pričakovanja. Spodbujamo interdisciplinarnost in multidisciplinarnost ter izmenjavo idej in informacij. Prepoznavamo in posredujemo najboljše prakse ter gradimo na prepoznavnosti in ugledu NIJZ doma in v tujini.

Cilji:

Vrednotenje in analize zdravja in zdravstvenega stanja

Cilj 1: NIJZ bo s proučevanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, postal trajosten in dostopen vir na dokazih temelječih informacij in analiz za oblikovanje politik s področja javnega zdravja, določanje prioritet in predlogov ukrepov za krepitev zdravja.

Vrednotenje in analize sistema zdravstvenega varstva

Cilj 2: NIJZ bo s proučevanjem sistema zdravstvenega varstva postal zanesljiv, trajosten in dostopen vir na dokazih temelječih ocen, analiz in napovedi o potrebah prebivalcev po zdravstvenih storitvah, z namenom določanja prioritet in predlogov ukrepov za zagotavljanje pravične dostopnosti do zdravstvenega varstva.

Zagotavljanje podatkov

Cilj 3: NIJZ bo zagotavljal pravočasne in kakovostne podatke in informacije, ki bodo na voljo za pripravo kazalnikov, raziskav, ocen in poglobljenih analiz za uporabo med ključnimi deležniki in notranjimi uporabniki. NIJZ bo racionaliziral in optimiziral zbirke podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva ter zagotovil večjo kakovost podatkov. Z uvedbo ustreznih informacijskih orodij bo zbiranje podatkov poenostavljeno. Z izboljšanim upravljanjem zbirk podatkov in z uvajanjem novih orodij za obdelavo podatkov bo omogočena zanesljiva in kakovostna podpora raziskavam, ocenam in analizam zdravja ter zdravstvenega stanja. Cilj vključuje tudi upravljanje zbirk podatkov s področja eZdravja.

Pripravljenost za obvladovanje zdravstvenih tveganj in nevarnosti za zdravje

Cilj 4: NIJZ bo okreplil osrednjo točko za zaznavanje nevarnosti za zdravje ljudi, vključno z zgodnjim zaznavanjem, izdelavo (hitrih) ocen tveganja ter koordinacijo hitrega odzivanja in komuniciranja z javnostmi.

Ukrepi in programi za krepitev zdravja, zgodnje odkrivanje in preprečevanje bolezni

Cilj 5: NIJZ bo razvijal in posodabljal javnozdravstvene programe za krepitev in varovanje zdravja ter zmanjševanje neenakosti v zdravju. NIJZ bo te programe spremljal, vrednotil in izvajal usposabljanja.

Cilj 6: NIJZ bo upravljal in vrednotil programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje bolezni, kateri v Sloveniji že potekajo, ter okreplil izvajanje pristopov za vključevanje ranljivih oseb.

Zagotavljanje znanj za strokovnjake, ki s svojimi ukrepi vplivajo na javno zdravje

Cilj 7: NIJZ bo s programi usposabljanja naslovil potrebe po temeljnih in specialističnih znanjih za različne strokovnjake, ki delujejo na področju javnega zdravja. V programe usposabljanja bomo vključevali tudi druge strokovnjake in državne uslužbenke, ki se pri svojem delu srečujejo z javnim zdravjem.

Raziskovanje na področju javnega zdravja

Cilj 8: NIJZ bo z večanjem obsega in uspešnosti raziskav prispeval k razvoju novih znanj in pristopov v javnem zdravju.

Zagovorništvo, komuniciranje in mobilizacija skupnosti za zdravje

Cilj 9: NIJZ bo nadgradil in na novo vzpostavil učinkovita orodja za komuniciranje z javnostmi in zagovorništvo.

Razvoj, implementacija in upravljanje storitev eZdravja

Cilj 10: NIJZ bo z upravljanjem in razvojem storitev eZdravja zagotavljal informiranje prebivalcev in dostop do lastnih zdravstvenih podatkov, ter povezovanje in izmenjevanje zdravstvene dokumentacije med izvajalci zdravstvene dejavnosti s ciljem še bolj varne, uspešne in kakovostne zdravstvene obravnave.

2 ZAKONSKE PODLAGE

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti zavoda:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZJZP);
- Zakon o zdravstveni dejavnosti ((Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US in 84/23 – ZDOsk-1);
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23);
- Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21),
- Uredba o določitvi programov storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, opredelitev zmogljivosti, potrebnih za njegovo izvajanje, in določitev obsega sredstev za leto 2024 (Uradni list RS, št.),
- Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2023 ter 2024 z ZZZS,
- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. [65/00](#), [47/15](#), [31/18](#), [152/20](#) – ZZUOOP, [175/20](#) – ZIUOPDVE, [203/20](#) – ZIUOPDVE, [112/21](#) – ZNUPZ, [196/21](#) – ZDOsk, [206/21](#) – ZDUPŠOP, [141/22](#) – ZNUNBZ, [18/23](#) – ZDU-10 in [84/23](#) – ZDOsk-1).
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22);
- Zakon o duševnem zdravju
- Zakon o pacientovih pravicah

b) Zakonske in druge pravne podlage za pripravo finančnega načrta:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23);
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE);
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11);
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00 in 122/00);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21);

- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22);
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18);
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15);
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03);
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13, 81/16, 11/22, 96/22, 105/22 – ZZNŠPP, 149/22 in 106/23),
- Navodilo v zvezi z razmejitvijo dejavnosti javnih zdravstvenih zavodov na javno službo in tržno dejavnost Ministrstva za zdravje (št. 0140-114/2022/3 z dne 19. 5. 2022),
- Uredba o izvajanju programa zdravstvene dejavnosti, ki ga financira ZZS (Bivši splošni dogovor).

c) Interni akti zavoda

- Sklep o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje s spremembami in dopolnitvami;
- Statut Nacionalnega inštituta za javno zdravje;
- Pravilnik o notranji organizaciji NIJZ;
- Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest NIJZ;
- Pravilnik o delovnem času;
- Pravilnik o računovodstvu in finančnem poslovanju;
- Pravilnik o knjiženju in razporejanju prihodkov in stroškov po vrstah dejavnosti (javna služba/tržna dejavnost) na NIJZ;
- Pravilnik o popisu terjatev in obveznosti;
- Pravilnik o davčnem potrjevanju računov;
- Pravilnik o nagrajevanju zaposlenih iz naslova povečanega obsega dela;
- Pravilnik o uporabi varne sobe;
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov;
- Pravilnik o hrambi dokumentarnega gradiva;
- Pravilnik o nabavi in javnem naročanju - čistopis;
- Pravilnik o uporabi službenih mobilnih telefonov;
- Pravilnik o osebni varovalni opremi zaposlenih v NIJZ;
- Pravilnik o raziskovalni in razvojni dejavnosti ter raziskovalnih nazivih;
- Pravilnik o javnih pozivih;
- Hišni red NIJZ;
- Pravilnik o tajnih podatkih na NIJZ.

3 OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2024

Pri sestavi finančnega načrta za leto 2024 smo upoštevali naslednja izhodišča:

- dopis Ministrstva za zdravje – Izhodišča za pripravo finančnih načrtov in programov dela, vključno s kadrovskimi načrti, za leto 2024,
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (ZIPRS2425) (Uradni list RS, št. 123/2023), Zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema (ZNUZSZS) (Uradni list RS, št. 100/22, 141/22 – ZNUNBZ, 76/23 in 136/23 – ZIUZDS),
- Uredbo o metodologiji za pripravo in spremljanje izvajanja kadrovskih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 132/23),
- Kolektivno pogodba za javni sektor s spremembami v aneksih,
- Aneks h Kolektivni pogodbi za negospodarsko dejavnost v RS,
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 - uradno prečiščeno besedilo, 107/09 - odl. US, 98/09 - ZIUZGK, 13/10, 59/10, 85/10, 94/10 - ZIU, 107/10, 35/11 - ORZSPJS49a, 110/11 - ZDIU12, 27/12 - odl. US, 40/12 - ZUJF, 104/12 - ZIPRS1314, 46/13, 46/13 - ZIPRS1314-A, 101/13 - ZIPRS1415, 50/14, 25/14 - ZFU, 95/14 - ZUPPJS15, 82/15, 90/15 - ZUPPJS16, 88/16 - ZUPPJS17, 23/17 - ZDOdv, 67/17, 84/18, 75/19 - ZUPPJS2021, 49/20 - ZIUZEOP, 61/20 - ZIUZEOP-A, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 - ZIUOPDVE, 15/21 - ZDUOP, 112/21 - ZNUPZ, 206/21 - ZDUPŠOP, 204/21, 17/22 - skl. US, 52/22 - odl. US, 139/22, 72/23 - odl. US).

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2024 smo upoštevali veljavno zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je prejel FRS v informacijo in ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju:

- sklopov, ki jih financira Ministrstvo za zdravje,
- vsebin obveznega zdravstvenega za leto 2024,
- izvajanja EU in drugih projektov,
- izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv,
- ostalih vsebin javne službe (URSK, UVHVVR ...),
- izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in ostale tržne dejavnosti.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno.

4 PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2024

Iz dolgoročnih oz. strateških ciljev izhajajo kratkoročni in srednjeročni cilji, ki so podrobneje razčlenjeni spodaj:

4.1 LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI

Tabela 1: Letni cilji z opredeljenimi kazalniki

Dolgoročni cilji	Ključni letni cilji	Kazalniki letnih ciljev
Zagotoviti nemoteno in učinkovito poslovanje NIJZ	Nabava ustrezne uporabniške računalniške opreme in obnova IKT systemske infrastrukture na NIJZ. Implementacija dokumentnega sistema.	- Število dobavljenih novih delovnih postaj - Število dobavljenih novih sistemskih komponent (diskovni sistemi, mrežne pregrade ipd.)
Učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja	Nadgradnje obstoječih ter razvoj novih rešitev eZdravja v skladu s potrebami in prioriteta	- Število nadgradenj in novih funkcionalnosti oz. rešitev eZdravja
Doseganje ciljev Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja (ReNPDZ)	Sprejetje novega Akcijskega načrta ReNPDZ za obdobje 2024-2028	- Potrjen AN 2024-2028
Dostop do kakovostne pitne vode	Aktivnosti, navodila, ob implementaciji Uredbe o pitni vodi	- Izdelana navodila, Smernice za izdelavo načrta na varno pitno vodo
Zmanjšanje tveganja za zdravje prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah	Nadgradnja in posodobitev algoritmov odločanja in ukrepanja za delovanje sistema na osnovi novih znanstvenih spoznanj	- Število posodobljenih algoritmov
Zmanjšanje vplivov na zdravje in počutje ljudi zaradi načrtovanih posegov v okolje	Ocene načrtovanih posegov v prostor. Izdelana mnenja k okoljskim poročilom v okviru CPVO in izdelana mnenja k poročilom o vplivih na okolje za potrebe PVO	- Število izdelanih mnenj k okoljskim poročilom v okviru CPVO in mnenj k poročilom o vplivih na okolje za potrebe PVO
Zmanjšanje izpostavljenosti svincu prebivalcev Mežiške doline, zlasti malih otrok	Izvedba analiz vzorcev krvi otrok na vsebnost svinca (odvzemi, analize, poročilo) Vzdrževanje spletne strani. Zagotovitev vsebin za vrtce, šole in splošno javnost	- Delež 3-letnikov, z izvedeno analizo krvi na vsebnost svinca, število individualnih obravnav pri otrocih z ugotovljenimi preseženimi vrednostmi - Izdelana priporočila in vzpostavljena spletna stran
Večja ozaveščenost splošne javnosti o prednostih cepljenja.	Poenoteno komuniciranje o cepljenju na nacionalni in lokalni ravni.	- Izvedba 1 novinarske konference. - Izvedba 2 kampanj na družbenih omrežjih. - Sodelovanje s 5 organizacijami (Imuno, Vakcinet, društva itd.).

		<ul style="list-style-type: none"> - Vsaj 30 medijskih prispevkov na kampanjo.
Pridobiti nove projekte, ki dopolnjujejo strateške cilje NIJZ in krepijo kompetence kadra NIJZ	Prijava na projekte z ugodnimi pogoji financiranja in čim več prijav z NIJZ v vodilni vlogi	<ul style="list-style-type: none"> - V letu 2024 pridobiti vsaj 1 večji projekt, kjer bo NIJZ vodilni partner - NIJZ v vodilni vlogi pri vsaj treh novih projektih v letu 2024 (vodja delovnega paketa)
Razvoj upravljanja preventivnega programa za otroke in mladostnike na primarni ravni.	<p>Vzpostavitev upravljanja na področju izvajanja programa ZDAJ za izboljšanje zdravja otrok in mladostnikov.</p> <p>Komuniciranje s ciljnim javnostmi o programu ZDAJ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Delujoča mreža sodelavcev na področju upravljanja za zdravje otrok in mladostnikov. - Mreža z izvajalci na primarni ravni zdravstvenega varstva. - Vsaj 20 objav na spletni strani programa ZDAJ.
Ravnati skladno s pravnim redom ter delo odgovorno načrtovati, spremljati in poročati o opravljenem delu.	Vzpostavitev dokumentnega sistema in posodobitev sistema finančnega računovodenja.	<ul style="list-style-type: none"> - V rokih pripravljena kakovostna program in poročilo (2). - Vzpostavitev sistema DMS (1) - Popis delovnih procesov za ključne naloge finančnega računovodenja (5). - Posodobitev internih aktov s področja FRS (3).

4.2 POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC

4.2.1 Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF

Cilji na področju poslovanja zavoda

1. Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.
2. Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.
3. Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.
4. Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.
5. Proučiti možnost pridobivanja novih programov in projektov in vključevanja čim več različnih profilov NIJZ kadra na razvojne projekte.

Poslovni cilji NIJZ na področju notranjega nadzora javnih financ v letu 2024 so:

1. Zagotavljanje preglednega poslovanja iz vidika pridobivanja in porabe sredstev za posamezne aktivnosti.
2. Redno izvajanje in izboljševanje notranje kontrole.
3. Redno izvajanje notranjih revizij in notranjih presoj.
4. Prenova oziroma posodobitev registra koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj načrta integritete.

Na področju ciljev, povezanih z uresničevanjem integritete v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, bomo v tem letu dopolnili register koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj, uvajali izboljšave ukrepov za doseg spodbujanja zavezanosti ciljem, poslanstvu in vrednotam NIJZ.

4.2.2 Register obvladovanja poslovnih tveganj

Zapis tveganj na način, kot so strukturirani načrtovani cilji	Ključna tveganja, ki ogrožajo uresničevanje zastavljenih ciljev	Ukrepi
<p>(glej Cilji v poglavju 4.2.1)</p>		
Cilj 1: Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.	Tveganje premalo financirana dejavnost, ki ne pokriva zakonskih oz. sistemsko generiranih stroškov dela na programih (Program javnega zdravja, ZZS...).	<p>Na tveganje se bomo odzvali tako, da bomo:</p> <ul style="list-style-type: none">- redno zaposlene na teh programih delno preusmerili na projekte in tako pokrili manjkajoč kader na projektih, ki bi ga drugače morali na novo zaposliti;- prestrukturirali vsebine programov in večali produktivnost zaposlenih z jasnimi kompetencami in jasnimi definiranji postopkov;- glede na tveganje se bomo trudili povečevati tržno dejavnost, izboljševati proces nabave, povečati pristojnost in odgovornost predstojnikov oddelkov za poslovni izid organizacijske enote;- Svet zavoda in predstavnike plačnikov/ ustanoviteljev bomo redno seznanjali s stanjem financiranja dejavnosti.
Cilj 2: Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.	Tveganje izpada prihodkov od evropskih projektov.	<p>Povečevanje sredstev za izvajanje mednarodnih projektov:</p> <ul style="list-style-type: none">- Na projektih bomo zagotovili boljšo izkoriščenost kadra in zmogljivosti, ter prispevali k bolj uravnoteženemu poslovnemu izidu. Istočasno pa aktivno sodelovanje v projektih pomeni pridobivanje dodatnih znanj in veščin, potrebnih za boljše izvajanje osnovne dejavnosti in razvoj.- Namesto zunanjih izvajalcev za izvajanje nalog na projektih bomo, kjer je to mogoče, skušali na naloge vključiti lastne zaposlene in tako zmanjšali stroške dela na programih, kjer prekoračimo zastavljeno finančno strukturo (Program javnega zdravja ...).- Poskrbeli bomo, da bodo zaposleni redno poročali aktivnosti na projektih in tako izkoristili vsa razpoložljiva sredstva na projektih. Načrtujemo lahko presežke iz naslova t.i. »overheadsov« v višini do 7 % prihodkov iz evropskih projektov.- Povečevanje tržne dejavnosti (cepljenja)- Na NIJZ redno spremljamo realizacijo cepljenj po mesecih. Ocenjujemo, da lahko na račun večjega osveščanja javnosti za cepljenja, predvsem proti KME, dvignemo prihodke tudi v prihodnje.

Zapis tveganj na način, kot so strukturirani načrtovani cilji	Ključna tveganja, ki ogrožajo uresničevanje zastavljenih ciljev	Ukrepi
(glej Cilji v poglavju 4.2.1)		
Cilj 3: Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.	Tveganje , da kljub že navedenim povečanim prihodkom samo z zniževanjem in obvladovanjem stroškov ni možno doseči bistvenih prihrankov, ki bi sami po sebi zadoščali za pozitivno poslovanje NIJZ-ja.	Trije ključni vidiki obvladovanja stroškov so: - prestrukturiranje programov, kjer so stroški preseženi (strošek dela); - nadaljnje izboljševanje procesa nabave; - povečanje pristojnosti in odgovornosti predstojnikov notranjih organizacijskih enot za poslovni izid organizacijskih enot.
Cilj 4: Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.	Tveganje sprememb politik/nalog/prioritet MZ. Tveganje nezadostnih kadrovskih resursov na področju eZdravja.	Jasna predhodna formalna opredelitev MZ do strategije NIJZ ter plana nalog. Dobro definirana razporeditev nalog in nove zaposlitve strokovnjakov – informatikov.
Cilj 5 Zagotoviti pogoje za nemoteno delo.	Nezadostni kadrovski vri ter pomanjkanje kompetenc.	Oblikovanje zemljevida znanja ter aktivni pristop k krepitevi znanja in veščin zaposlenih za uspešno izvajanje nalog.
Cilj 6 Načrtovanje nalog skladno s potrebami in resursi, ki so na voljo.	Tveganje je posledica neustreznega načrtovanja nalog, kjer niso predhodno upoštevani viri, ki so za opravljanje nalog na voljo.	Podrobno načrtovanje nalog v okviru posameznih oddelkov z opredelitvijo merljivih ciljev, rokov ter količino potrebnega dela.

4.2.3 Aktivnosti na področju NNJF

Zavod ne razpolaga s programom zagotavljanja in izboljševanja kakovosti, saj zaposleni v zavodu nimajo dovolj znanj in usposobljenosti s področja notranje revizije, da bi lahko ocenjevali skladnost notranje revizije v skladu z Usmeritvami za državno notranje revidiranje. Zavod zagotavlja notranje revidiranje z najemom zunanjih izvajalcev storitev notranjega revidiranja. V letu 2024 bomo izvedli, skladno z zakonodajo, tudi zunanje revidiranje računovodskih izkazov. Stroške notranje kot zunanje revizije smo vključili v načrt.

Izdelan letni načrt notranje revizije temelji na oceni tveganosti posameznega področja revidiranja, ob upoštevanju večletnega načrta in večletnih ciljev organizacije, poslovnega in finančnega načrta organizacije ter pričakovanj posloводства in organa nadzora. Pri pripravi na tveganjih zasnovanega načrta je upoštevana strategija inštituta in njegovi ključni poslovni cilji in s tem povezana tveganja ter postopki za upravljanje tveganj.

Na podlagi izvedenega (revizijskega) ocenjevanja tveganj izhaja, da bi NIJZ moral pristopiti najprej k izdelavi notranjih revizij predvsem na področju registra tveganj in kadrov (interni akti, vzpostavitev delovanja notranjih kontrol na finančno računovodskem področju - razmejitev nalog in del med zaposlenimi (sistemizacija delovnih mest), saj so imajo v okviru teh vsebin nekatera področja najvišjo oceno tveganja.

Predlog področij notranjega revidiranja za leto 2024 je:

- register tveganj in kadrov (interni akti, vzpostavitev delovanja notranjih kontrol na finančno računovodskem področju – razmejitev nalog in del med zaposlenimi (sistemizacija delovnih mest).

5 FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE

Tabela 2: Finančni kazalniki poslovanja

KAZALNIK	LETO 2023	FN 2024
1. Kazalnik gospodarnosti	1,01	1,00
2. Delež amortizacije v celotnem prihodku	0,05	0,03
3. Stopnja odpisanosti opreme	0,72	0,71
4. Dnevi vezave zalog materiala	39,24	26,28
5. Delež terjatev v celotnem prihodku	0,05	0,07
6. Koeficient zapadlih obveznosti	0,0	0,0
7. Kazalnik zadolženosti	0,27	0,23
8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi	1,16	1,18
9. Prihodkovnost sredstev	1,47	1,09

1. Kazalnik gospodarnosti = (celotni prihodki AOP 870 / celotni odhodki AOP 887)

Ocenjujemo, da bo kazalnik gospodarnosti, ki prikazuje razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki iz izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, znašal 1 kar pomeni, da bodo celotni prihodki zadostovali za pokrivanje celotnih odhodkov.

2. Delež amortizacije v celotnem prihodku = (amortizacija AOP 879 / celotni prihodki AOP 870)

Ocenjujemo, da bo delež amortizacije v celotnih prihodkih za leto 2024 znašal 3 %.

3. Stopnja odpisanosti opreme = (popravek vrednosti opreme AOP 007 / oprema in druga opredmetena osnovna sredstva AOP 006)

Ocenjujemo, da bo stopnja odpisanosti opreme znašala 71 %. V kolikor bi dobili financirano vso amortizacijo, bi lahko nabavili oz. obnovili več opreme in tako zmanjšali povečevanje odpisanosti opreme.

4. Dnevi vezave zalog materiala = (stanje zalog AOP 023: / stroški materiala AOP 873 x 365)

Ocenjujemo, da bodo dnevi vezave zalog materiala, glede na navedeno metodologijo izračuna kazalnika, nekoliko nižji kot v preteklem letu.

5. Delež terjatev v celotnem prihodku = (stanje terjatev AOP 012 minus (AOP 013 in 014) / celotni prihodki AOP 870)

Delež terjatev v celotnem prihodku znaša za leto 2024 7 %.

- 6. Koefficient zapadlih obveznosti** = (zapadle neplačane obvez. na dan 31. 12. / (mesečni promet do dobavit. AOP 871 / 12))

Ocenjujemo, da bo koefficient zapadlih obveznosti v letu 2024 podoben kazalcu lanskega leta, ko je bil ta idealen in je znašal 0. To pomeni, da smo, zaradi dobre likvidnosti lahko pokrili vse zapadle obveznosti. Enako načrtujemo tudi za leto 2024. Likvidnost se izboljšuje v primerjavi s preteklimi leti.

- 7. Kazalnik zadolženosti** = (Tuji viri AOP 034+047+048+054+055) / Obveznosti do virov sredstev AOP 060)

Kazalnik zadolženosti prikazuje razmerje med tujimi viri in celotnimi obveznostmi do virov sredstev in znaša 0,23 v letu 2024, kar je nekoliko boljše kot v predhodnem letu.

- 8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi** = (AOP 012+AOP 023) / AOP 034)

Kazalnik pokrivanja kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi znaša 1,18 v letu 2024 in kaže na to, ocenjujemo da bo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti v letu 2024 na voljo dovolj obratnih sredstev. Ustrezna vrednost kazalnika je 1,00, kar pomeni, da gibljiva sredstva zadostujejo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti.

- 9. Prihodkovnost sredstev** = (prihodek iz poslovne dejavnosti (AOP 860 / osnovna sredstva po neodpisani vrednosti AOP 002+004+006)

Kazalnik prihodkovnosti sredstev nam pove, koliko osnovnih sredstev imamo vloženi na enoto prihodka in predstavlja zasedenost obstoječih kapacitet. Kazalec prihodkovnosti sredstev se bo, v primerjavi s predhodnim letom, nekoliko znižal in znaša 1,09.

6 NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ

5.1 NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ

Priloga - Obrazec 1: Načrt programa javnega zdravja 2024

6.1.1 Proučevanje, razvoj in krepitev zdravja

Oddelek za kronične nenalezljive bolezni in poškodbe

1. Spremljanje kazalnikov zdravja in poročanje o zdravju

Spremljanje kroničnih nenalezljivih bolezni, vključno s podatki o vzrokih smrti je pomemben vir informacij za spremljanje, načrtovanje, vodenje in razvijanje zdravstvene dejavnosti ter za ocenjevanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Uporabljamo jih za načrtovanje preventivnih programov, programov promocije zdravja in programov za zgodnje odkrivanje bolezni ter ocenjujemo njihove učinke. Pripravili bomo letno poročilo o umrljivosti in druga poročila glede na potrebe MZ in drugih deležnikov. Nadaljevali bomo s spremljanjem kazalnikov zdravja na lokalnem nivoju s pomočjo podatkovne platforme Zdravje v občini, ki prikazuje ključne kazalnike zdravja slovenskih občin. Osveževali bomo kazalnike zdravja in pripravili nove vsebine z namenom spodbujanja ukrepov za izboljšanje zdravja na lokalni ravni. Tudi v letu 2024 bomo v sklopu projekta Zlati kamen izvedli izbor občine zdravja. V sklopu raziskave SI-PANDA bomo v sklopu mednarodne skupine pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije sodelovali pri konceptualizaciji in pripravi orodja za pandemsko pripravljenost z vidika vedenjske (behavioural) perspektive. Sodelovali bomo pri oblikovanju vprašalnika in izvedli dve panelni raziskavi (marec in september 2024), ki jim bosta sledili nadaljnji dve raziskavi v letu 2025. V letu 2024 bomo pripravili četrto publikacijo na področju Neenakosti v zdravju, ki bo poleg standardnega nabora kazalnikov zdravja vključevala tudi področje dostopnosti do zdravstvenih storitev ter okolje in zdravje. Biološko medicinska antropologija se vključuje v javno zdravje s spremljanjem svetovnih raziskovalnih trendov. Nadaljevali bomo z nadgradnjo holističnih antropoloških, populacijskih raziskav v izoliranih populacijah Slovenije, na raziskovalnem modelu v Selški dolini.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zdravje v občini: osveženi kazalniki zdravja in nove vsebine z namenom spodbujanja ukrepov za izboljšanje zdravja na lokalni ravni. V sklopu projekta Zlati kamen bomo izvedli izbor občine zdravja 2024.

Raziskava SI PANDA: priprava orodja za pandemsko pripravljenost z vidika vedenjske (behavioural) perspektive. Sodelovali bomo pri oblikovanju vprašalnika in izvedli dve panelni raziskavi (marec in september 2024), ki jim bosta sledili nadaljnji dve raziskavi v letu 2025.

Ključni izdelki bodo:

- Osveženi kazalniki in nove vsebine na podatkovni platformi Zdravje v občini, gradivo za izbor Občine zdravja 2024.
- Oblikovan mednarodni vprašalnik za pandemsko pripravljenost z vidika vedenjske (behavioural) perspektive in izvedeni dve panelni raziskavi (marec in september 2024).
- Objave: Letno poročilo o umrljivosti, druge analize kazalnikov zdravja glede na potrebe MZ in drugih deležnikov

2. Zmanjševanje bremena zaradi poškodb

Kratkoročno bodo aktivnosti usmerjene v analizo epidemioloških značilnosti in dejavnikov za nastanek poškodb na prioritetnih področjih. Pripravljena bo monografija o umrljivosti in obolevnosti ter trendov bremena zaradi poškodb, ker je od zadnje tovrstne analize preteklo že deset let. Nadaljevali bomo z izvajanjem programa za preprečevanje poškodb otrok, ki vključuje izobraževanje in osveščanje zdravstvenih delavcev, razvoj novih gradiv, komuniciranje z javnostmi. Pripravili bomo novo gradivo za promocijo varnosti doma na prioritetnem področju poškodb starejših. Sodelovali bomo medsektorsko in interdisciplinarno, nudili strokovno podporo MZ za uvedbo učinkovitih ukrepov v zakonodajo in strateške dokumente. Srednje in dolgoročno bo nujno okrepan razvoj in implementacijo novih ukrepov in programov v zdravstvu in drugih okoljih z uporabo novih marketinških pristopov in komunikacijskih tehnologij.

Ključni izdelki bodo:

- Znanstvena monografija Desetletni trendi bremena zaradi poškodb v Sloveniji;
- Brošura Priporočila za varnost starejših doma;
- Prenovljena publikacija Razpoložljivost in stroškovna dostopnost varovalne opreme za preprečevanje poškodb otrok skladno s spremenjeno zakonodajo in varnostnimi standardi;
- Video vsebine o varnosti otrok za pediatrične ambulante: Poskrbimo za varnost otroka;
- Novi prispevki za spletno stran NIJZ in ZDAJ.net.

3. Zmanjševanje bremena demence, bolezni in umrljivosti ter zdravstvenih in družbenih posledic povezanih z njo

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: sodelovanje v medresorski delovni skupini Ministrstva za zdravje (po sklepu ministra) in strokovna podpora pri pripravi strateških dokumentov ter implementaciji s pripravo dvoletnega Akcijskega načrta na osnovi na vladi 2023 sprejete Strategije na področju demence v Sloveniji do 2030. Pripravljali bomo strokovne podlage, oblikovali predloge in izvajali zagovorništvo za učinkovite javnozdravstvene ukrepe za različne resorje in druge deležnike. Epidemiološko bomo spremljali demenco (identifikacija in razvoj virov podatkov, razvoj in implementacija kazalnikov ter epidemioloških metod, zagotavljanje podatkov in informacij) in sodelovanje z različnimi resorji in organizacijami ter deležniki, nacionalno in mednarodno mreženje strokovnjakov in krepitev mreže. Informirali, osveščali, izobraževali in usposabljali bomo strokovno, laično in drugo javnost ter diseminirali rezultate: priprava znanstvenih in strokovnih prispevkov, poglavij in aktivno sodelovanje na konferencah ter drugih strokovnih srečanjih ter izvajanje aktivnosti za destigmatizacijo.

Ključni izdelki bodo:

- Obležitev svetovnega meseca in svetovnega dne Alzheimerjeve bolezni in demence;
- Publikacija Trendi ekonomskega bremena demence na osnovi izbranih rutinskih zdravstveno-podatkovnih baz NIJZ in predčasne upokojitve zaradi demence - ZPIZ za obdobje 2015-2022.

1. Preprečevanje in zmanjševanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov med prebivalstvom, predvsem mladimi

Na področju tobaka bomo v letu 2024 podprli obstoječe in pripravili predloge novih ukrepov nadzora nad tobakom za Slovenijo, sodelovali pri pripravi in argumentaciji sprememb ZOUTPI in Zakona o trošarinah, spremljali razširjenost uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, ozaveščali o različnih izdelkih s tobakom ali nikotinom, in sicer z zagotavljanjem podatkov, vrednotenjem učinkov ukrepov, pregledi dokazov/literature, argumentacijami in strokovno podporo, mreženjem in ozaveščanjem in pripravo publikacij za različne ciljne skupine (zdravstveni in šolski delavci, starši, mediji, mladi). Izvajali bomo podporo obstoječim ukrepom in pripravili predloge novih ukrepov nadzora nad tobakom za Slovenijo.

Ključni izdelki bodo:

- Objave s podatki iz raziskave Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD) 2023;
- Objave s podatki iz raziskave Vrednotenje učinkov zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov med mladimi;
- Predlog ukrepov za Slovenijo - sodobni ukrepi za nadzor nad tobačnimi in povezanimi izdelki ter za nadzor nad različnimi tobačnimi in nikotinskimi izdelki (elektronske cigarete, ogrevani tobačni izdelki, nikotinske vrečke, brezdimni tobačni izdelki);
- Publikacija s podrobnejšo analizo podatkov iz raziskave HBSC iz nacionalnih vprašalnikov;
- Obeležitev Svetovnega dneva brez tobaka 31. 5. in Dneva brez cigarete 31. 1. in novembra, meseca preprečevanja zasvojenosti, kar vključuje Nacionalni simpozij ob Svetovnem dnevu brez tobaka.

2. Epidemiološko spremljanje porabe alkohola, pivskih navad prebivalcev in zdravstvenih posledic na nacionalni in na regijskih ravneh

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: epidemiološko spremljanje porabe alkohola, pivskih navad prebivalcev in zdravstvenih posledic na nacionalni in na regijskih ravneh, pregled in širitev učinkovitih pristopov in programov ter informiranje, osveščanje in mobilizacija strokovne, laične in politične javnosti za zmanjševanje bremena zaradi alkohola v družbi ter zmanjševanje neenakosti v zdravju. Informiranje, osveščanje in mobilizacija strokovne, laične in drugih javnosti za bolj kritičen odnos do alkohola. Zagotavljanje strokovnih podlag, stališč in mnenj za področje odgovornega odnosa do rabe alkohola ter zagovorništvo uvedbe učinkovitih ukrepov za odgovoren odnos do rabe alkohola in sprememb obstoječih ukrepov v zakonodajo. Ažuriranje spletnega portala MOSA, priprava tedenskih novic in mesečnega e-novičnika (za to bo potrebno pridobiti dodatna sredstva). Priprava strokovnih podlag za strateške dokumente in ukrepe za področja, ki imajo vpliv na zdravje, v skladu s potrebami ministrstev (predvidena sprememba zakonodaje na področju alkohola).

Ključni izdelki bodo:

- Načrt analiz in poročila o pivskih navadah prebivalcev iz Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD) 2023;
- Zdravstveni statistični letopis (alkohol);
- Poraba alkohola in zdravstvene posledice rabe alkohola v Sloveniji v obdobju 2013–2021, trendi;
- Priprava poročila za področje alkohola za vključitev v Nacionalno poročilo o stanju na področju prepovedanih drog v RS;
- Priprava in izvedba konference z medijskimi aktivnostmi ob obeležitvi Mednarodnega dneva fetalnega alkoholnega sindroma (FAS) 2024 ob 10. obletnici obeležitve;
- Nacionalna konferenca o alkoholni politiki (po dogovoru z Ministrstvom za zdravje).

3. Zagotavljanje primerljivih, preverjenih epidemioloških podatkov s področja drog za strokovno javnost in odločevalce v Sloveniji

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje ustreznih standardiziranih podatkov za EMCDDA in SZO ter druge mednarodne organizacije. Podatki na področju prepovedanih drog služijo načrtovanju aktivnostim za bolj informirane politike in ukrepe na področju drog, pri čemer si slovenska nacionalna informacijska enota (NFP) prizadeva, da s pomočjo podatkov, ki jih zbira, analizira in zagotavlja informacije, prispeva k bolj zdravi in varni lastni državi. Redno spremljanje uporabe prepovedanih drog in njihovih posledic z oceno stanja: spremljanje ključnih indikatorjev po metodologiji EMCDDA, izvedba Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2023 (ATADD), izvedba Evropske spletne raziskave o uporabi drog (EWSD 2024), izvedba DRID presečne raziskave o okužbah med uporabniki, ki so v določenem letu obravnavani v CPZOPD, spremljanje epidemiologije odpadnih vod. Koordiniranje Sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi (NPS). Koordinacija nacionalne mreže socialnovarstvenih programov zmanjševanja škode na področju zasvojenosti in brezdomstva. Izvajanje strokovne podpore Ministrstvu za zdravje in sodelovanje pri pripravi Akcijskega načrta in pri pripravi ukrepov na področju drog in pri pripravi strokovnih podlag za delovanje Komisije za droge pri vladi RS. Sodelovanje v aktivnostih, vezanih na delovanje Komisije OZN za droge, vprašalnik OZN. Sodelovanje z javnostmi in drugimi deležniki.

Aktivnosti bodo potekale tudi na področju spremljanja injicirajoče rabe drog: sodelovanje z NVO v projektu »Zmanjševanje povpraševanja po drogah, osvajanje socialnih veščin, preprečevanje škodljive uporabe drog in nastanitvena podpora kot del rehabilitacije«, spremljanje razvoja varnih sob za uporabo drog, spremljanje uporabe drog med zaprtimi osebami in obravnave zaprtih oseb zaradi uporabe prepovedanih drog, prenova sistema spremljanja DRID indikatorja v dogovoru med skupino za DRID in širšo skupino za droge na NIJZ ter CPZOPD-ji.

V letu 2024 se pričakuje sprememba mandata EMCDDA v EUDA na treh ključnih področjih: spremljanje, pripravljenost in razvoj kompetenc za boljše intervencije: okrepiti informacijsko enoto za analitično zmogljivost, raziskovanje in vpeljavo inovativnih metod dela (finančno, kadrovsko, strokovno), priprave na vzpostavitev Drug Alert System, vzpostavitev mreže forenzičnih toksikoloških laboratorijev.

Organizirali in izvedli bomo 18. nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti skupaj z OE Ravne na Koroškem.

Ključni izdelki bodo:

- Nacionalno poročilo RS o stanju na področju prepovedanih drog 2024;
- Nacionalno poročilo RS v slov jeziku – e verzija;
- Organizacija in izvedba 18. nacionalne konference ob mesecu preprečevanja zasvojenosti;
- Polletno in letno poročilo o izvajanju aktivnosti nacionalne informacijske enote NFP za EMCDDA;
- Statistične tabele in strukturirani vprašalniki za EMCDDA;
- Polletno in letno poročilo o izvajanju aktivnosti EWS za Ministrstvo za zdravje;
- Polletno in letno poročilo o programu zmanjševanja škode za ZZZS.

4. Koordinacija nacionalne mreže socialno varstvenih programov zmanjševanja škode na področju zasvojenosti in brezdomstva (OE Koper)

Tudi v letu 2024 bomo izvajali koordinacija programov zmanjševanja škode, zagotavljali sterilni material za injiciranje drog, pripravili oceno potreb po materialih za delo DMS v mobilnih enotah in pripravili javno

naročilo za nakup sterilnih materialov. Sodelovali bomo pri implementaciji programov zmanjševanja škode v lokalnih skupnostih in nudili podporo programom, ki jih izvajajo nevladne organizacije.

Ključni izdelki bodo:

- Izvedenih pet sestankov mreže;
- Polletno in letno poročilo ter druga poročila za financerje;
- Izvedeno javno naročilo "materiali za varno uporabo drog";
- Izvedena anketa med uporabniki programa ZŠ;
- Kontinuirana izdaja materialov in zbiranje podatkov iz storitve zamenjave sterilnega pribora za uporabo drog;
- Koordinacija odvoza infektivnih odpadkov iz zgoraj omenjene storitve na uničenje.

5. Program za preprečevanje in obravnavo zasvojenosti «Pogovorimo se» (OE Maribor)

Program za preprečevanje in obravnavo zasvojenosti «Pogovorimo se» je program s ciljem doseganja abstinence od vseh prepovedanih drog in drugih kemičnih substanc ter nekemičnih oblik zasvojenosti.

Namen programa »Pogovorimo se«, ki se izvaja znotraj Enote za NNB OE Maribor, je zagotoviti dostopnost storitve obravnave zasvojenih na področju kemičnih in nekemičnih zasvojenosti ter njihovih ključnih bližnjih oseb v podravski regiji.

Program redno sodeluje s strokovnimi službami kot so: CSD-ji v Podravju, OŠ/SŠ v Podravju, ZD-ji v Podravju, UKC Maribor, Policijska Uprava Maribor, Okrožno sodišče v Mariboru, Univerza v Mariboru, Dijaški domovi, Študentski domovi Maribor, Strokovni center Mladinski dom Maribor, vzgojni zavodi itd.).

Delo z uporabniki programa je usmerjeno v ohranjanje aktivnosti v vsakdanjem življenju kot so: izobraževanje ali zaposlitev v skladu s sposobnostmi in motivi posameznika, vzpostavljanje dobrih medosebnih odnosov, oblikovanje nove socialne mreže in kvalitetne izrabe prostega časa.

Neposredno svetovalno delo z zasvojenimi osebami, eksperimentatorji, njihovimi svojci in z vsemi bližnjimi osebami, ki posebej za posameznika pomembno in ne ogrožajočo socialno mrežo. Uporabniki programa skozi celoten čas ostajajo integrirani v domačem okolju in ohranjajo pomembne socialne stike, kot so bivanje v družini, nadaljevanje izobraževanja, iskanje zaposlitve ali zaposlitev.

Z uporabniki programa delajo izvajalci programa posamezno v obliki individualnih razgovorov in v skupinah.

V okviru programa bodo potekale naslednje aktivnosti: ozaveščanje in informiranje strokovnih delavcev, ki prihajajo v stik z ranljivo populacijo, povezovanje med institucijami z namenom nudenja storitve širši zainteresirani javnosti, informiranje, ozaveščanje ter preventivno delo za občo javnost preko čim širše dostopnosti storitve Programa »Pogovorimo se«, obravnava otrok in mladostnikov, njihovih staršev ter odraslih oseb s težavami na področju kemičnih ter nekemičnih zasvojenosti, v skladu z načrtovanim delom ter razpisnimi pogoji, priprava dokumentacije za eksterno strokovno evalvacijo programa, izobraževanje strokovnih delavcev z namenom pridobivanja dodatnih znanj s področja vedenjskih zasvojenosti ter pridobivanje tehničnih znanj z omenjenega področja z namenom nudenja čim boljše storitve, izobraževanje oziroma sodelovanje s strokovnjaki, ki delujejo v mreži pomoči uporabnikom, ki zaznavajo težave z različnimi oblikami zasvojenosti (sodišča, osnovne in srednje šole, bolnišnice, zdravstveni domovi, mladinski domovi in vzgojni zavodi, Centri za socialno delo), obveščanje strokovne javnosti o področju dela z nekemičnimi zasvojenostmi ter predstavitev storitve tovrstne obravnave zunanjim

institucijam, podajanje mnenj in svetovanje javnosti pri reševanju problematike zasvojenosti, kot tudi sodelovanje z mediji, organizacija dneva odprtih vrat v mesecu juniju z namenom približevanja storitve laični ter strokovni javnosti in regijskim medijem, organizacija dogodka (strokovnega srečanja/posvete/konference) ob mesecu preprečevanja zasvojenosti.

Ključni izdelki bodo:

- Dokumentacija za eksterno strokovno evalvacijo programa;
- Mnenja pri reševanju problematike zasvojenosti;
- Obvestila za strokovno o področju dela z nekemičnimi zasvojenostmi;
- Dogodek ob mesecu preprečevanja zasvojenosti;
- Poročilo za MDDSZ ter MOM in ostale občine;
- Poročilo v okviru eksterne evalvacije za IRSSV.

6. Celostno vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja, prepoznavanje in izbira dobrih praks ter spodbujanje k rabi dokazano učinkovitih pristopov v preventivnem delu

V okviru te naloge bodo potekale aktivnosti za izboljšanje kakovosti dela vseh organizacij, ki razvijajo in izvajajo aktivnosti s področja varovanja in krepitve zdravja, preprečevanja bolezni in podaljševanja ter izboljševanja kakovosti življenja, saj naloga ponuja svetovanje načrtovalcem in izvajalcem praks/programov/intervencij ter podaja smernice za snovanje, načrtovanje, oblikovanje in izvajanje različnih intervencij. Pripravili in posodobili bomo metodologijo celostnega vrednotenja, posodobili merila, vprašalnik, ocenjevalni načrt in ocenjevalni list. Pripravili predstavitev Meril in celostnega vrednotenja različnim deležnikom. Sodelovali v razvojnih slovenskih in evropskih projektih ter s slovenskimi in evropskimi skupinami, ki delujejo na področju celostnega vrednotenja in intervencij na področju javnega zdravja in prepoznavanja dobrih praks. Sodelovali bomo v EuroHealthNet TWIG on Health Promotion and Disease Prevention Programme Registers – “Best Practice Portals”.

Ključni izdelki bodo:

- Publikacija »Celostno vrednotenje petih intervencij na področju preprečevanja in zmanjševanja škode zaradi alkohola: rezultati vrednotenja in ocena skladnosti med ocenjevalci pri uporabi Meril za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja«;
- Članek Interrater agreement of Slovenian criteria to identify promising interventions in health promotion and disease prevention;
- Posodobljena merila, vprašalnik, ocenjevalni načrt in ocenjevalni list.

7. Zdrave šole

V okviru te naloge bodo potekale aktivnosti za krepitev zdravja (izboljšanje znanja, stališč, vedenja) otrok in mladostnikov v šolskem okolju s sistematičnim in poenotenim pristopom preko pristopa Slovenske mreže zdravih šol kot vstopnega kanala za promocijo zdravja v šolskem okolju. V okviru nacionalne koordinacije promocije zdravja otrok in mladostnikov v šolskem okolju bomo v sodelovanju s sodelavci na OE koordinirali Slovensko mrežo zdravih šol (spodbujanje zdravega podpornega šolskega okolja) ter informirali o aktualnih tematikah s področja krepitve zdravja (odzivanje na aktualne izzive v zvezi z zdravjem otrok in mladostnikov). Pristopi bodo sledili smernicam Evropske mreže šol, ki promovirajo zdravje (Schools for Health). Aktivno bomo sodelovali v evropski mreži šol, ki promovirajo zdravje: sodelovanje v projektu SHE4AHA, katerega cilj je podpora šolskemu okolju pri vzpostavitvi pogojev, ki varujejo in krepijo zdravje in dobro počutje otrok in mladostnikov ter ostalih vključenih. Temelji na dokazano učinkovitem pristopu promocije zdravja in spodbujanja zdravega življenjskega sloga (priprava gradiv, izobraževanj, evalvacijskih orodij). Izvedli bomo tri regijska srečanja z vsemi šolami v vsaki regiji (okvirno eno v živo, dve on-line) z vključevanjem aktualnih vsebin, izmenjavo izkušenj, primerov dobrih

praks in odzivanje na potrebe šol (npr. komunikacija, novi tobačni izdelki ...). Izvedli bomo evalvacijo uspešnosti pristopa šol, ki promovirajo zdravje. Sodelovali bomo v nacionalni akciji Pokloni čas, polepšaj dan.

Ključni izdelki bodo:

- Analiza podatkov o izvajanju nalog za regijsko in nacionalno poročilo;
- Letno poročilo o dejavnosti Slovenske mreže zdravih šol;
- Poročilo o uspešnosti pristopa šol, ki promovirajo zdravje;
- Model sodelovanja z osnovnimi šolami na področju krepitve zdravja s poudarkom na preventivi psihoaktivnih snovi (analiza in predlog modela).

8. Spremljanje z zdravjem povezanih vedenj pri otrocih in mladostnikih v okviru mednarodne raziskave HBSC

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: sodelovanje v mednarodni mreži HBSC in njenih aktivnostih, analiza podatkov slovenske raziskave HBSC in HBSC PUMO, udeležba na mednarodnih sestankih, sodelovanje pri mednarodnem poročilu HBSC in drugih aktivnostih – objave, pisanje člankov itd. Sodelovanje pri pripravi mednarodnega poročila. Predstavitve HBSC podatkov različnim javnostim. Priprava raziskovalnega načrta za poglobljene analize. Analiza podatkov in priprava mednarodnih člankov predvidoma na teme duševnega zdravja in soc. okolij, konoplja/PAS in duševno zdravje (ena starostna skupina). Analiza ter priprava poročila iz podatkov PUMO raziskave HBSC, sporočilo za medije, obveščanje Andragoškega centra Slovenije (ACS) in mentorjev PUM-O, predstavitev na 2. konferenci javnega zdravja in drugih strokovnih srečanjih.

Ključni izdelki bodo:

- Mednarodni članek;
- Poročilo iz raziskave HBSC PUMO;
- Sporočilo za medije (ob izdaji mednarodnih poročil in HBSC PUMO).

9. Razvoj strategij in pristopov krepitve zdravja in preprečevanja tveganih vedenj preko vzpostavljanja baze znanja, prenosa znanja na strokovni ravni, krepitev znanja o ključnih preventivnih okoljih, vzpostavljanja sodelovanja z izbranim preventivnim okoljem ter opolnomočenje ciljnih skupin prebivalstva

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: vzpostavljanje baze znanja s samoizobraževanjem in prenos znanja na strokovni ravni s pripravo in izvedbo izobraževanj. Opolnomočenje ciljnih skupin prebivalstva z izvajanjem delavnic in izobraževanj. Krepitev znanja o ključnih preventivnih okoljih z izvajanjem raziskav in analizo podatkov iz izvedenih raziskav. Priprava izobraževalnega modula o preventivi uporabe PAS za OE in izvedba izobraževanja. Priprava izobraževanja o celostnem pristopu na področju PAS v šolskem okolju. Izvedba dveh delavnic o kakovostni preventivi v skupnosti za zainteresirane lokalne skupnosti. Izvedba petih delavnic za starše na področju preprečevanja tveganih vedenj v posameznih regijah.

Ključni izdelki bodo:

- Analiza raziskave o preventivnih aktivnostih v šolskem okolju v izbranih šolah;
- Analiza izvedene kvantitativne raziskave stališč in znanj strokovnih delavcev OŠ, SŠ in dijaških domov s področja zasvojenosti za ustrezno izvajanje indicirane preventive pri mladostnikih, ki posegajo po PAS;
- Analiza kvalitativne raziskave s strokovnimi delavci OŠ, SŠ in dijaških domov glede potreb po dodatnih znanjih in možnostih vključevanja dodatnih znanj/veščin v njihovo obstoječe delo;

- Analiza izvedenih kvalitativnih raziskav med šolskimi delavci in izvajalkami vzgoje za zdravje o možnostih in ovirah izvajanja promocije zdravja in preventivnih aktivnosti v šolskem okolju - poročilo v sklopu projekta, po dogovoru z Ministrstvom za zdravje;
- Polletno in letno poročilo o izvedenih delavnicah o kakovostni preventivi v skupnosti za zainteresirane lokalne skupnosti ter delavnicah za starše na področju preprečevanja tveganih vedenj v posameznih regijah;
- Analiza kvalitativne raziskave s strokovnimi delavci OŠ, SŠ in dijaških domov glede potreb po dodatnih znanjih in možnostih vključevanja dodatnih znanj/veščin v njihovo obstoječe delo.

Oddelek za promocijo zdravega življenjskega sloga

1. Zdrav življenjski slog – prehrana, gibanje, spanje in debelost

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Poznavanje življenjskega sloga in dejavnikov tveganja ter varovalnih dejavnikov življenjskega sloga (prehrana, telesna dejavnost, spanje) in preprečevanje debelosti, aktivnosti, ukrepi in programi za promocijo zdravega življenjskega sloga ter vrednotenje ukrepov za izboljšanje zdravja populacije in posameznih populacijskih skupin, podpora izvajanju *Resolucije o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti za zdravje 2015-2025 »Dober tek, Slovenija«*. Epidemiološko spremljanje in proučevanje zdravega življenjskega sloga prebivalstva ter z njim povezanih bolezni, proučevanje povezanosti oddaljenih determinant zdravja in zdravega življenjskega sloga. Oblikovanje, predlaganje in zagovarjanje ukrepov in programov s področja promocije zdravja v različnih okoljih ter podpora implementaciji »Dober tek, Slovenija« ter spremljanje, izvajanje ter ocenjevanje učinkovitosti ukrepov in programov s področja promocije zdravja v različnih okoljih. Zagotavljanje prehranske varnosti in prehrane za vse na trajnosten in pravičen način, upoštevajoč okoljske, socialne, ekonomske in zdravstvene vidike, z raziskovanjem vpliva javnega naročanja na izboljšanje prehranskega sistema. Oblikovanje in podpora uveljavitvi smernic za različne ciljne skupine ter informiranje, osveščanje, izobraževanje in usposabljanje strokovne, laične in drugih javnosti. Evalvacija Resolucije o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti za zdravje 2015-2025 »Dober tek, Slovenija«. Spremljanje prehranskih ukrepov in programov v šolskem okolju: evalvacija izvedbe Tradicionalnega slovenskega zajtrka (TSZ), izvedba evalvacije šolske sheme, izvajanje strokovnega spremljanja šolske prehrane. Spremljanje in podpora izvajanju NPPTD 2015-25 ter AN 2023-2025. Priprava na vrednotenje Dober tek, Slovenija, s pomočjo Food-EPI in PA-EPI, v povezavi s projektnim delom (naloge se nadaljuje v 2025). Nadgradnja nacionalnega strateškega načrta za preoblikovanje živil v izbranih elementih (večletna naloga). Izboljševanje sistema javnega naročanja, prednostno v vrtcih in šolah (večletna naloga). Sodelovanje pri poročilu o napredku Zavez odgovornosti ZKŽP. Podpora sistemu prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Priprava vsebin in predstavitev v podporo implementaciji prenovljenih prehranskih smernic in Šolskega lonca za vrtce in šole. Priprava prenovljenih orodij in vodil za strokovno spremljanje. Izvedena strokovna spremljanja šolske prehrane na zavodih s svetovanjem za VIZe v regijah, vezano na izvajanje Zakona o šolski prehrani. Podpora izvajanju Tradicionalnega slovenskega zajtrka z objavo v podporo izbrani tematiki obeležitve. Podpora izvajanju šolske sheme. Podpora sistemu subvencionirane študentske prehrane, opolnomočenje študentske komisije in študentov inšpektorjev s strokovnim usposabljanjem ter opredelitev strokovnih meril za razpisne pogoje za študentske ponudnike/ponudbo. Podpora prenovljenim smernicam zdravega prehranjevanja za dojenčke. Aktivnosti spodbujanja telesne dejavnosti in omejevanja sedečega življenjskega sloga: GoPA – Slovenski Country Card (Popis podatkov HBSC, EHIS, CINDI), obstoječih politik iz različnih raziskav. Izračun umrljivosti zaradi telesne nedejavnosti, pregled nacionalnih smernic, Razvoj HEPA PET (policy audit tool) - narediti konkretno analizo obstoječih politik (0,5 leta), Survey for key informants on post COVID - 19 pandemic PA Policy and promotion priorities. Prehransko ozaveščanje, priprava vsebin za NIJZ spletišče in podpora portalu Prehrana.si. Obeležitve različnih dni z javno zdravstvenimi vsebinami (Svetovni dan hrane, Svetovni teden dojenja, Dan slovenske hrane). Vzpostavitev delovne skupine deležnikov pri javnih naročilih hrane, webinar, objave.

Ključni izdelki bodo:

- Znanstvene in strokovne objave iz prehranskih in drugih raziskav NIJZ, ki vključujejo prehranske determinante ter analize za različne deležnike in javnosti;
- Prenovljene prehranske smernice za študente;
- Strokovna merila za razpisne pogoje za študentske ponudnike;
- Poročilo o izvedbi evalvacije TSZ;
- Poročilo o izvedbi šolske sheme;
- Letno poročilo o izvajanju strokovnega spremljanja šolske prehrane;
- Poročilo o napredku Zavez odgovornosti ZKŽP;
- Prenovljene prehranske smernice in Šolski lonec za vrtce in šole;
- Prenovljena orodja in vodila za strokovno spremljanje šolske prehrane;
- Prenovljene prehranske smernice za dojenčke.

2. Javno zdravje v medsektorskih politikah, enakosti v zdravju in metodologija promocije zdravja

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: razvijanje multidisciplinarnih kompetenc in medresorskih pristopov za vključevanje zdravja v različne sektorske ukrepe in politike ter spremljanje razvojnih politik in njihovih determinant, vključno z digitalnimi in komercialnimi determinantami, pomembnih za področje javnega zdravja, na nacionalni in EU ravni, spremljanje in ukrepanje za enakost v zdravju. Priprava IV. publikacije iz področja Neenakosti v zdravju s posebnim poudarkom na dostopnosti do zdravstvenih storitev in okolju ter zdravju. Nadgrajevanje medsektorskega pristopa, ki je bil vzpostavljen pri pripravi zadnje publikacije s tega področja. Raziskovanje, povezovanje in ozaveščanje o pomenu Aktivnega in zdravega staranja (AZS) tako znotraj NIJZ-ja (povezovanje z že dobro utečenimi področji dela) kot širše, s poudarkom na razumevanju področja staranja, demografski spremembah, vseživljenjskemu pristopu, medgeneracijskem povezovanju ter ostalimi temami iz področja AZS tako na nacionalni, regionalni kot mednarodni ravni/ Podpora Strategiji dolgožive družbe. Spremljanje razvojnih politik in implementacijskih aktivnosti ter evalvacija politik, pomembnih za področje javnega zdravja, na lokalni, regionalni in nacionalni ter EU in SZO ravni in sodelovanje pri pripravi in uveljavljanju strateških usmeritev za različna področja javnega zdravja. Povezovanje v ključnih mrežah na področju javnega zdravja - sodelovanje z EuroHealthNet-om za uveljavljanje interesov NIJZ. Spremljanje neenakosti v zdravju in politik, ki vplivajo na vrzeli v zdravju in blaginji, ter predlaganje ukrepov za izboljšanje stanja, v vzpostavljeni mreži deležnikov in sodelovanju z WHO pisarno v Benetkah. Priprava izhodišč za oblikovanje četrte publikacije Neenakosti v zdravju, na podlagi že pripravljenih orodij iz leta 2010, procesa in izdelkov JAHEE in na podlagi WHO okvira za spremljanja politične deklaracije iz Ria 2010. Razvoj znanja in pristopov na področju digitalizacije življenja, s pozitivnega in negativnega vidika ter oblikovanje predlogov ukrepov, še posebej na področju omejevanja digitalnega trženja otrokom, na vseh dejavnih življenjskega sloga in tveganih vedenj. Sodelovanje v nacionalnih in mednarodnih strokovnih skupinah na SZO in EU ravni, v letu 2024 poudarek na sodelovanju v aktivnosti WHO Acceleration STOP obesity action plan. Medsektorske mreže NIJZ za delovanje na področju enakosti v zdravju in nadgradnja metodologije mreženja deležnikov, mreženje z regijskimi, nacionalnimi inštitucijami ter na EU in SZO ravni – obdobja srečanja z deležniki. Članstvo v EuroHealthNet-u, v upravnem odboru, z uveljavljanjem interesov, vzdrževanje sistematične mreže na NIJZ in Slovenije, udeležba na enem študijskem obisku. Usklajevanje medsektorskih pristopov na področju prehrane (ter telesne dejavnosti in debelosti) v Sloveniji s pristopi na SZO in EU ravni – opravljanje nalog v delovnih telesih EU in SZO. Koordinacija pilotne medištitucijske platforme za oceno vpliva politik in ukrepanje za zmanjševanje neenakosti v zdravju in povečevanje blaginje. Digitalizacija in digitalno trženje, komercialne determinante zdravja: spremljanje novosti na področju digitalnega trženja, testiranje WHO CLICK orodja. Udeležba na sestankih SZO Acceleration STOP Obesity plan delovne skupine držav članic (DČ) z aktivnimi predstavitvami in

poročili ter prenosom znanja v Slovenijo. Obeležitev evropskega dne medgeneracijske solidarnosti (29. april) in dneva starejših (1. oktober) v okviru vseslovenske akcije Pokloni čas polepšaj dan v sodelovanju z NIJZ mrežami (Zdrava mesta, Zdrave šole, Zdravje v vrtcu in Patronažno varstvo).

Ključni izdelki bodo:

- Osnutek četrte publikacije neenakosti v zdravju;
- Poročila o devetih povezovalnih dogodkih na temo AZS in priprava zbornika/publikacije preteklega leta;
- Objavljene aktivnosti NIJZ v glasilih EHN.

Oddelek za razvoj programov za varovanje in krepitev zdravja

1. Krepitev zdravja žensk in zmanjševanje bremena bolezni, s posebnim poudarkom na obporodnem obdobju.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti: zmanjšanje bremena zdravstvenih in družbenih posledic povezanih z nasiljem in neenakostmi med spoloma. Zmanjševanje socialno-ekonomskih neenakosti ob pričetku življenja, podpora zgodnjemu starševstvu. Razvoj javnozdravstvenih pristopov za ranljive skupine za zagotavljanje zdravstvenega varstva, izboljšanje kakovosti življenja in doseganje skritih skupin prebivalstva. Spremljanje, interpretacija in diseminacija podatkov o kazalnikih zdravja in zdravstvenega varstva žensk in nasilja, predvsem v kontekstu družine, s poudarkom na socialno-ekonomskih neenakostih ter na področju ranljivih skupin. Koordinacija, spremljanje, vrednotenje in nadgrajevanje obstoječih ukrepov in programov na področju promocije in preventive za bodoče starše ter mlade družine, s sodelovanjem z relevantnimi nacionalnimi in mednarodnimi deležniki; razvoj novih programov. Zagotavljanje strokovnih podlag ter zagovorništvo za uvedbo učinkovitih ukrepov v zakonodajo in strateške dokumente. Informiranje, osveščanje, izobraževanje in usposabljanje strokovne, laične in drugih javnosti (obeležitve svetovnih dni, sodelovanje z mediji, konference, strokovna srečanja, uporaba komunikacijskih orodij ipd.). Povezovanje ključnih deležnikov, tako vladnih kot nevladnih organizacij, s področja ranljivih skupin prebivalstva, razvijanje predlogov ukrepov za pripravo, razvoj in izvajanje programov za zagotavljanje zdravstvene varnosti najbolj prikrajšanih skupin prebivalstva ter zmanjševanje marginalizacije in stigmatizacije v širši družbi. Obremenjujoče izkušnje v perinatalnem obdobju – razvoj koncepta, prispevki. Vzgoja za zdravje v obporodnem obdobju – vsebinski in organizacijsko izvedbeni vidiki. Delo na področju prepleta zdravja in kulture: bralna pismenost – izbira in nakup kartonke za dojenčke. Razvoj sodobnih pristopov za krepitev duševnega zdravja v obporodnem obdobju – spremljanje in evalvacija implementacije spletne aplikacije Mamma Mia v Sloveniji. Priprava posodobljenih in novih vsebin vzgoje za zdravje za nosečnice in starše za spletno stran ZDAJ.net. Priprava, oblikovanje, tisk in distribucija posodobljenega priročnika Pričakujemo dojenčka z vsebinami vzgoje za zdravje za nosečnice in starše. Strokovna podpora Ministrstvu za zdravje pri spremljanju izvajanja Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima ter pri pripravi resolucije o NP preprečevanja nasilja v družini. Podpora Ministrstvu za zdravje pri nalogah, povezanih z Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023–2030 ter EU Gender Equality Strategy 2020-2025. Sodelovanje pri aktivnostih v sklopu rednih srečanj pri namestniku Varuha človekovih pravic (neformalna delovna skupina za preprečevanje nasilja med mladimi in v družini). Ponovitev izobraževanja za zdravstvene delavce na temo Neverbalnega komuniciranja v zdravstvu. Evalvacija in eventualno posodobitev Priročnika za ukrajinske begunce za druge populacije migrantov. Izvedba in koordinacija raziskave SZO – HIPED (Health in Prisons European Database) za Slovenijo, izvedba strokovnega srečanja na temo Zdravja v zaporih v sodelovanju z UIKS in SZO pisarno v Sloveniji. Sodelovanje pri izvajanju Akcijskega načrta Strategije za preprečevanje in obvladovanje okužbe s HIV 2016-2025 ter sklepov komisije za aids. Organizacija strokovnega posveta ob svetovnem dnevu AIDSa. Obeležitve izbranih svetovnih dni povezanih z reproduktivnim zdravjem in preprečevanjem nasilja (npr. Svetovni teden dojenja, Dnevi boja proti nasilju nad ženskami).

Ključni izdelki bodo:

- Kazalniki perinatalnega zdravja, vključno s kazalniki kakovosti obporodne skrbi in poglavji za Zdravstveni statistični letopis;
- Osnutek publikacije na temo razvoja sodobnega babištva;
- Prispevek z rezultati analiz DS za proučevanje maternalne umrljivosti;
- Znanstveni prispevek - mednarodna raziskava IMAGiNE EURO;
- Strokovno srečanje in tri delavnice za zdravstvene strokovnjake (JA Smart Family (EU4Kids));
- Izvedba izobraževanja za zdravstvene delavce na temo neverbalnega komuniciranja v zdravstvu;
- Strokovno srečanje na temo Zdravja v zaporih v sodelovanju z UIKS in pisarno SZO v Sloveniji;
- Strokovni posvet ob svetovnem dnevu AIDSa.

6.1.2 Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni

Oddelek za spremljanje nalezljivih bolezni

1. Spremljanje nalezljivih bolezni in digitalizacija sistemov spremljanja

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Neprekinjeno, sistematično zbiranje, analiziranje, interpretiranje in diseminacija podatkov o pojavljanju in širjenju nalezljivih bolezni (NB), ki so podlaga za odzivanje in izvajanje ukrepov, ocenjevanje uspešnosti preventivnih programov ter oblikovanje hipotez v okviru znanstvenega proučevanja in raziskovanja.

Epidemiološko spremljanje NB na regionalnem in nacionalnem nivoju na osnovi kazalnikov («indicator-based») in dogodkov («event-based») ter iz mednarodnih sistemov obveščanja. Na vsaki OE NIJZ poteka zbiranje, preverjanje in dopolnjevanje podatkov o NB v skladu z zakonodajo, ki jih posredujejo izvajalci zdravstvene dejavnosti ter mikrobiološki laboratoriji še vedno na papirnatih obrazcih. Na nacionalni ravni poteka dodatno preverjanje in dopolnjevanje podatkov ter vzdrževanje evidenc o NB. Poleg tega se pripravlja in posreduje podatke o NB za Slovenijo deležnikom v državi (vključno s splošno javnostjo) in v tujini (Tessy/ECDC, ..) ter sodeluje v številnih mednarodnih projektih. Izvajali bomo tudi modeliranje na področju spremljanja nekaterih nalezljivih bolezni (EuroMOMO, United4Surveillance, HIV ECDC ...). Nužen je čim hitrejši razvoj digitalnega integriranega sistema klinične in laboratorijske prijave NB ter njegova integracija z epidemiološkimi podatki.

Vzdrževanje in upravljanje zbirk s področja NB, priprava metodoloških pojasnil.

Priprava podatkov in osnutkov za letna, četrletna in mesečna poročila o NB v Sloveniji.

Priprava in posredovanje podatkov o NB za Slovenijo deležnikom v državi (splošna javnost, UVHVVR, ARSO ...) in tujini (Tessy/ECDC, WHO, EFSA ...).

Priprava podatkov o NB za podatkovni portal, Zdravstveni statistični letopis NIJZ in OPSI.

Prikazi podatkov o NB (prijavljeni primeri, izbruhi) za epidemiologe.

Izdelki, vezani na projektno dokumentacijo: EU-HIP; UNITED4Surveillance;

Priprava strokovnih podlag za digitalizacijo sistema spremljanja NB, sodelovanje pri pripravi dokumentacije za razpis Evropske komisije.

Ključni izdelki bodo:

- Metodološka pojasnila za vzdrževanje in upravljanje zbirk s področja NB;
- Podatki in osnutki za letna, četrletna in mesečna poročila o NB v Sloveniji;
- Prenovljen sistem spremljanja izbruhov NB;
- Izdelki, vezani na projektno dokumentacijo: EU-HIP; UNITED4Surveillance;
- Strokovne podlage za digitalizacijo sistema spremljanja NB in pripravljen vsebinski del dokumentacije za razpis Evropske komisije.

2. Spremljanje povzročiteljev nalezljivih bolezni (NB) v odpadnih vodah v Sloveniji in njegov razvoj

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Redno spremljanje povzročiteljev NB v odpadnih vodah: spremljanje SARS-CoV-2 in poliovirusov.

Priprava letnega poročila spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih vodah.

Izredno spremljanje povzročiteljev NB v odpadnih vodah: implementacija spremljanja na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana.

Raziskovalno in razvojno delo: vodenje in izvajanje projekta JA EU-WISH; poglobljeno spremljanje rotavirusov in norovirusov v odpadni vodi.

Vzdrževanje in upravljanje zbirke s področja spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih vodah.

Avtomatiziran proces rednega spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih vodah in nadgrajena interpretacija (prikaz) rezultatov rednega spremljanja na spletni strani NIJZ.

Ključni izdelki bodo:

- Letno poročilo Spremljanje povzročiteljev nalezljivih bolezní v odpadnih vodah v Sloveniji v letu 2023;
- Znanstvena članka na temo spremljanja SARS-CoV-2 in MPOX v odpadnih vodah v Sloveniji v letu 2023;
- Dokument Načrt epidemiološkega spremljanja povzročiteljev nalezljivih bolezní na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana;
- Izdelki vezani na projekt JA EU-WISH;
- Nadgrajena interpretacija (prikaz) rezultatov rednega spremljanja povzročiteljev NB na spletni strani NIJZ.

3. Spremljanje akutnih okužb dihal in vektorskih bolezní

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje poučene informacije deležnikom ter izdelava smernic na področju spremljanja akutnih okužb dihal in vektorskih bolezní.

Sprotno spremljanje podatkov o pojavnosti gripe, covid-19 in ostalih akutnih okužbah dihal in legioneloze ter ostalih javno-zdravstveno pomembnih virusnih povzročiteljev dihal, interpretacija podatkov in izoblikovanje informacije za različne javnosti.

Spremljanje in izoblikovanje informacij ob pojavu aviarné influence, obveščanje in posodabljanje priporočil.

Spremljanje, interpretacija in izoblikovanje informacije o vektorskih nalezljivih boleznih.

Sodelovanje z mednarodnimi deležniki (ECDC in WHO).

Ocenjevanje situacije z namenom pravočasne in ustrezne informiranosti ciljnih javnosti.

Strokovna podpora Zavodu za transfuzijsko medicino pri odločitvi glede uvedbe presejanja krvodajalcev na WNV in ostalih strokovnih vprašanjih.

Sodelovanje z veterinarsko stroko.

Priprava strokovnih podlag za digitalizacijo sistema spremljanja NB – pregled, posodobitev in prilagoditev prijavljivih nalezljivih bolezní.

Ključni izdelki bodo:

- Tedenska poročila in letno poročilo o integriranem spremljanju gripe, covid-19 in ostalih akutnih okužb dihal;
- Tedenska in letno poročilo o spremljanju vektorskih nalezljivih bolezní;
- Letno poročilo o bakterijskih povzročiteljih okužb dihal in kože (legionelozah, streptokoknih okužbah);

- Algoritem odzivanja ob pojavu prenosa virusa aviarnе ali druge zoonotične influence med ljudmi (interhumani prenos);
- Strokovne podlage za digitalizacijo sistema spremljanja NB.

4. Oddelek za pripravljenost in odzivanje na tveganja za NB: črevesne nalezljive bolezni (ČNB) in zoonoze

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Poglobljeno epidemiološko in laboratorijsko spremljanje izbranih povzročiteljev ČNB in zoonoz, njihove geografske porazdelitve in trendov bolezni. Podatki so osnova za odzivanje na dogodke, ki lahko pomembno vplivajo na javno zdravje.

Analiza prijavljenih primerov ČNB in zoonoz, spremljanje njihove geografske, časovne in demografske porazdelitve. Bolj poglobljene epidemiološke podatke bomo pridobili z epidemiološko raziskavo. Posebno pozornost bomo posvetili zoonozam, ki jih opredeljujemo kot velike javnozdravstvene probleme in jih obravnavamo v sodelovanju z veterinarskim resorjem.

Zagotavljanje stalnih, preverjenih in strokovno obrazloženih podatkov iz prijav nalezljivih bolezni, anket in drugih virov.

Ocena epidemiološke in epizootiološke situacije in ocena tveganja za zdravje prebivalcev.

Priprava intersektorskega Nacionalnega letnega plana monitoringa zoonoz.

Posodobitev algoritmov odzivanja na posamezne nalezljive bolezni.

Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za digitalizacijo sistema spremljanja nalezljivih bolezni in spremljanju izbruhov črevesnih nalezljivih bolezni in zoonoz.

Sodelovanje pri mednarodnem projektu JAMRAI 2.

Sodelovanje: s skupino FWD ECDC (Food and Waterborne Diseases ECDC) za spremljanje nalezljivih bolezni, ki se prenašajo s hrano in vodo, forumom Epis FWD ECDC in EFSA (EU Food Safety Agency) in v Advisory forumu skupine FWD ECDC, WHO.

Izvajanje službe stalne pripravljenosti.

Obeležitev svetovnega dne enega zdravja.

Sodelovanje v laboratorijsko epidemiološki mreži za poglobljeno molekularno spremljanje salmonel, kampilobaktrov, E.coli, listerij, šigel, jersinij, povzročitelja botulizma in drugih zoonoz, zajetih v planu monitoringa zoonoz.

Priprava in posredovanje podatkov o ČNB za Slovenijo deležnikom v državi (splošna javnost, UVHVVR, ARSO ...) in tujino (Tessy/ECDC, WHO, EFSA, UVHVVR.)

Priprava in posredovanje podatkov o ČNB in zoonozah za podatkovni portal, Zdravstveni statistični letopis NIJZ.

Obveščanje strokovne in laične javnosti preko medijev.

Ključni izdelki bodo:

- Podatki iz prijav nalezljivih bolezni, anket in drugih virov;
- Podatki in osnutki za letna, četrletna in mesečna in tedenska poročila o ČNB in zoonozah v Sloveniji;

- Sistem posodabljanja algoritmov odzivanja na nalezljive bolezni;
- Program monitoringa zoonoz;
- Letno poročilo o bakterijskih povzročiteljih okužb dihal in kože (legionelozah, streptokoknih okužbah);
- Obeležitev svetovnega dneva eno zdravje 2024.

5. Oddelek za pripravljenost in odzivanje na tveganja za NB

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje podpore pri preprečevanju tveganj za javno zdravje s pravočasnim načrtovanjem in testiranjem aktivnosti za hitro zaznavanje in učinkovito odzivanje.

Zagotavljanje spoštovanja mednarodnih obveznosti in izvajanje nove evropske zakonodaje z namenom usklajenega odzivanja in obvladovanja širjenja hujših bolezni ljudi in drugih resnih čezmejnih nevarnosti za zdravje ljudi.

Priprava načrtov ukrepanja za izbrane NB in testiranje načrtov.

Zagotavljanje izvajanja sistema za preprečevanje tveganj za nalezljive bolezni ob načrtovanih množičnih prireditvah in sočasna nadgradnja sistema.

Krepitev obstoječega sistema EWRS in IHR na področju interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja.

Izobraževalni procesi na področju pripravljenosti in odzivanja na večja tveganja za javno zdravje.

Prenova in posodobitev obstoječih algoritmov odzivanja na posamezne nalezljive bolezni/izbruhe.

Povezava z EOC in sodelovanje pri pripravi skupnih tedenskih in mesečnih poročil o tveganjih za javno zdravje za zdravstvene in nezdravstvene deležnike.

Sodelovanje v mednarodnih projektih TERROR in UNITED4SURVEILLANCE

Zagotavljanje delovanja 24/7 NKT EWRS/ IHR. Tedenska poročila o zaznanih tveganjih za JZ (vsak teden ob menjavi pripravljenosti).

Priprava tedenskih in mesečnih poročil z oceno tveganja za javno zdravje za področje nalezljivih bolezni za različne deležnike (tedensko poročilo vsak ponedeljek posredovano zdravstvenim delavcem po adremi, vsak mesec (ne)zdravstvenim deležnikom po adremi).

Vzdrževanje sistema sodelovanja z deležniki na vstopnih točkah v državo (letališče, pristanišče, policija, carina).

Ključni izdelki bodo:

- Tedenska in mesečna poročila o zaznanih tveganjih za JZ;
- Prenovljene smernice odzivanja na NB na vstopnih mestih v državo;
- Simulacijska vaja na področju nevarnosti za zdravje zaradi nalezljivih bolezni in poročilo;
- Prenovljeni algoritmi po dogovorjenem seznamu;
- Prenovljen nacionalni načrt pripravljenosti na množične dogodke z vidika javnega zdravja;
- Izdelki, vezani na projektno dokumentacijo: JA TERROR, UNITED4SURVEILLANCE.

1. Obvladovanje bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Načrtovanje in izvajanje ukrepov za zmanjševanje pojavnosti bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem (BPC), strokovna izdelava nacionalnega programa, nacionalnih priporočil in navodil za cepljenje ter koordinacija in obveščanje.

Priprava predloga Programa cepljenja in zaščite z zdravili, Navodil za izvajanje Programa, nacionalnih priporočil, odločanje o širjenju Programa (priprava strokovnih podlag za Zdravstveni svet ...).

Analiziranje in interpretiranje podatkov epidemiološkega spremljanja BPC, spremljanja precepljenosti in neželenih učinkov po cepljenju, spremljanje antirabičnih obravnav in zdravstvenih napak ob cepljenju ter priprava preventivnih ukrepov.

Koordinacija cepljenja, podpora izvajalcem cepljenja (priporočila, navodila, gradiva, izobraževanja).

Podpora delovanju Posvetovalne skupine za cepljenje (PSC) in priprava strokovnih gradiv za PSC.

Izvajanje programa eradikacije otroške paralize in programa eliminacije ošpic in rdečk ter poročanje SZO.

Komunikacija z laično in strokovno javnostjo.

Aktivnosti ob morebitni uvedbi cepljenja proti noricam s pripravo priporočil za izvajalce.

Posodabljanje nacionalnih priporočil za cepljenje, usklajevanje, pridobivanje mnenja članov PSC, objava priporočil, obveščanje strokovne javnosti (sproti).

Ključni izdelki bodo:

- Predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2025;
- Navodila za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2025;
- Letno poročilo o spremljanju BPC v letu 2023;
- Izdelki v skladu z zahtevami projekta PERCH.

2. Spremljanje precepljenosti in neželenih dogodkov po cepljenju ter upravljanje ERCO

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Neprekinjeno, sistematično zbiranje, analiziranje, ocenjevanje in diseminacija podatkov o opravljenih cepljenjih, precepljenosti in neželenih učinkov po cepljenju ter antirabičnih obravnav v Sloveniji, ki so podlaga za ocenjevanje uspešnosti programa cepljenja v Sloveniji.

Vzdrževanje in osveževanje podatkov za evidence na podlagi Zakona o zbirkah podatkov (Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja, Evidenca varstva prebivalstva pred steklino, Register stranskih pojavov po cepljenju) ter zbirko poročil o zdravstvenih napakah pri cepljenju, ki jih posredujejo izvajalci zdr. dejavnosti.

Spremljanje precepljenosti, antirabičnih obravnav, vrednotenje neželenih dogodkov po cepljenju ter zdravstvenih napak poteka na nacionalni ravni. Podatke analiziramo, interpretiramo in posredujemo domači ter mednarodni javnosti.

V 2017 je pričel z delovanjem Elektronski register cepljenih oseb in neželenih učinkov po cepljenju – eRCO, ki je namenjen spremljanju izvajanja cepljenja v državi, ocenjevanju precepljenosti ter zagotavljanju podatkov o cepljenju in podatkov o neželenih učinkih po cepljenju - razvoj in implementacija modulov eRCO.

Vzdrževanje in upravljanje zbirk s področja cepljenja.

Priprava in posredovanje podatkov o izvajanju cepljenja in precepljenosti mednarodnim organizacijam: UNICEF, OECD, ECDC.

Pregledovanje in ocenjevanje ter posredovanje prijav neželenih učinkov po cepljenju JAZMP (sproti, tedensko).

Ključni izdelki bodo:

- Preliminarno poročilo z nacionalnimi podatki o precepljenosti predšolskih otrok v 2023;
- Preliminarno poročilo z nacionalnimi podatki precepljenosti šolskih otrok v šolskem letu 2023/24;
- Preliminarno poročilo z nacionalnimi podatki izvajanju cepljenja proti steklini in antirabičnih obravnavah v 2023;
- Preliminarno poročilo z nacionalnimi podatki cepljenju proti gripi, sezona 2023/24;
- Letno poročilo o izvajanju programa cepljenja v Sloveniji v letu 2023;
- Letno poročilo o izvajanju programa cepljenja za WHO;
- Poglavlje v publikaciji Zdravstveni letopis;
- Četrtletna analiza podatkov o neželenih učinkih za srečanja Posvetovalne skupine za cepljenje;
- Letno poročilo Neželeni učinki po cepljenju v Sloveniji v letu 2023.

Oddelek za bolnišnične okužbe, HIV/SPO, uporabo antibiotikov in protimikrobno rezistenco

1. Spremljanje, preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb (BO) in drugih okužb v bolnišnicah

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotovitev informacij na osnovi epidemiološkega spremljanja in raziskovanja bolnišničnih okužb (BO) in nekaterih drugih okužb v bolnišnicah.

Sodelovanje pri pripravi predlogov politike, strategije in strokovnih priporočil za aktivnosti preprečevanja in obvladovanja BO in nekaterih drugih okužb v bolnišnicah.

Epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb in nekaterih drugih okužb v bolnišnicah temelji na:

- ponavljanju nacionalnih presečnih raziskav BO v bolnišnicah za akutno oskrbo,
- epidemiološkem spremljanju okužb kirurške rane (OKR) (ESOKR),
- epidemiološkem spremljanju okužb povzročenih z bakterijo *Clostridioides difficile* (ESCDI),
- epidemiološkem spremljanju BO okužb v enotah intenzivnega zdravljenja (EIZ) (ESBOEIZ),
- epidemiološkem spremljanju resnih akutnih okužb dihal (angl. severe acute respiratory infection - SARI), potrjenih s covidom-19, v slovenskih bolnišnicah –EPISARI, vključno s koordiniranjem delovanja mrež, upravljanjem podatkovnih zbirk, sporočanjem rezultatov mrežam in sporočanjem rezultatov v obliki rednih tedenskih poročil mreži (EPISARI) in spletni strani NIJZ (EPISARI) in posredovanjem podatkov v ECDC.

Vsi specifični sistemi epidemiološkega spremljanja: SNPRBO, ESOKR, ESCDI in ESBOEIZ, so del nacionalne mreže za epidemiološko spremljanje BO (MESBO). Podatkovne zbirke SNPRBO, ESOKR, ESCDI in ESBOEIZ so shranjene na NIJZ strežniku, do katerega za namen analiz dostopajo pooblašcene osebe ECDC. Rezultate epidemiološkega spremljanja BO posredujemo strokovni in laični javnosti.

V okviru projekta JA United4 Surveillance in delovnega svežnja 3: Epidemiološko spremljanje resnih infekcijskih bolezni, ki zahtevajo hospitalizacijo, priprava na digitalizacijo EPISARI.

V okviru projekta E-SURE, ki načrtuje digitalizirano spremljanje nekaterih nalezljivih bolezni, priprava na digitalizacijo epidemiološkega spremljanja okužb krvi, vključno s protimikrobno rezistenco.

Za poučeno preprečevanje in obvladovanje BO zagotavljanje strokovne podpore Ministrstvu za zdravje vključno s sodelovanjem v Nacionalni komisiji za obvladovanje in preprečevanje bolnišničnih okužb (NAKOBO).

Koordiniranje MESBO mreže s komponentami: SNPRBO, ESOKR, ESCDI in ESBOEIZ, priprava novih protokolov, nacionalnih poročil in poročil za bolnišnice.

Koordiniranje mreže EPISARI, priprava nacionalnega letnega poročila in rednih tedenskih poročil.

Sodelovanje pri JA United4 Surveillance, delovni sveženj 3: Epidemiološko spremljanje resnih infekcijskih bolezni, ki zahtevajo hospitalizacijo.

Koordiniranje projekta E-SURE (digitalizirano epidemiološko spremljanje okužb krvi, vključno s protimikrobno rezistenco).

Ključni izdelki bodo:

- Poročilo z rezultati SNPRBO IV za Ministrstvo za zdravje in ARIS;
- Poročila z rezultati SNPRBO IV za sodelujoče bolnišnice;
- Poročilo z rezultati pilota ESBOEIZ v UKC MB;
- Četrtletna poročila z rezultati ESOKR 2023 za vsako sodelujočo bolnišnico;
- Letno poročilo z rezultati ESOKR 2023;
- Letno poročilo z rezultati ESCDI 2023;
- Redna tedenska poročila EPISARI;
- Letno poročilo EPISARI;
- Slovenski protokol za epidemiološko spremljanje okužbe krvi vključno s protimikrobno rezistenco (v okviru projekta E-SURE).

2. Spremljanje, preprečevanje in obvladovanje okužbe s HIV, spolno prenesenih okužb in virusnih hepatitisov, ki se prenašajo s krvjo

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotovitev informacij na osnovi epidemiološkega spremljanja in raziskovanja okužbe s HIV, drugih spolno prenesenih okužb (SPO) in hepatitisa B in C (HEP). Sodelovanje pri pripravi politike, strategije in strokovnih priporočil za aktivnosti preprečevanja in obvladovanja teh bolezni in okužb.

Epidemiološko spremljanje okužbe s HIV, SPO, HEP temelji na:

- prijavi primerov okužbe s HIV, SPO, HEP;
- zbiranju podatkov v zvezi s testiranjem na HIV, SPO in HEP;
- zbiranju podatkov o testiranju darovane krvi (HIV, sifilis, HBV, HCV);
- spremljanju prevalence okužbe s HIV z nevezanim anonimnim testiranjem na HIV med osebami, ki injicirajo droge (OID), moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi (MSM) in bolniki s SPO;
- spremljanju izbranih kazalnikov tveganega vedenja med OID in MSM;
- spremljanju EMCDDA kazalnika DRID (angl.: Drug Related Infectious Diseases);
- epidemiološkem spremljanju gonoreje vključno s protimikrobno rezistenco;
- projektu z E-SURE konzorcijem za digitalizirano spremljanje SPO.

Spremljanje izvajanja nacionalne strategije preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV v Sloveniji.

Posredovanje podatkov o prijavljenih primerih okužbe s HIV, SPO in virusnih hepatitisih, ki se prenašajo preko krvi, ECDC.

Posredovanje podatkov o DRID kazalniku EMCDDA.

Posredovanje podatkov UNODC vprašalnika za droge (ARQ).

Posredovanje rezultatov epidemiološkega spremljanja strokovni in laični javnosti.

Analiza in objava rezultatov druge slovenske nacionalne raziskave Življenjski slog, stališča, zdravje in spolnost (ŽSSZS II), ki je bila kot CRP projekt sofinancirana pri ARIS in Ministrstvu za zdravje.

Za poučeno preprečevanje in obvladovanje okužbe s HIV, SPO, in virusnih hepatitisov, ki se prenašajo preko krvi, zagotavljanje strokovne podpore Ministrstvu za zdravje vključno s sodelovanjem v Komisiji za AIDS pri Ministrstvu za zdravje.

Ključni izdelki bodo:

- Poročilo o okužbi s HIV v Sloveniji v 2023;
- Poročilo o soočanju s HIV za ECDC;
- Poročilo o spolno prenesenih okužbe v Sloveniji v 2023;
- Podatki UNODC vprašalnika za droge;
- Hepatitis B in hepatitis C v Sloveniji v 2023;
- Poročilo o DRID kazalniku;
- Četrletna poročila (HIV in SPO) za spletno stran NIJZ.

3. Spremljanje in obvladovanje odpornosti bakterij proti antibiotikom ter sodelovanje pri JA-JAMRAI-2

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Spremljanje in obvladovanje odpornosti bakterij proti antibiotikom (AB) v slovenskih bolnišnicah v okviru EARS-Neta ter vzpostavitev spremljanja okužb/kolonizacij z epidemiološko pomembnimi večkratno odpornimi bakterijami in sodelovanje pri JA-JAMRAI-2.

Epidemiološko spremljanje izbranih bakterijskih povzročiteljev invazivnih okužb in njihove odpornosti proti antibiotikom (AB) v slovenskih bolnišnicah poteka v skladu s protokolom ECDC Evropske mreže za epidemiološko spremljanje protimikrobne odpornosti (EARS-Net). Podatke posredujejo medicinski mikrobiološki laboratoriji bolnišnic.

Vzpostavitev sistema epidemiološkega spremljanja okužb/kolonizacij z epidemiološko pomembnimi večkratno odpornimi bakterijami v realnem času z namenom zaznavanja kopičenja primerov ter virov okužbe in poti prenosov za posredovanje podatkov bolnišnicam ter DSO in SVZ.

Sodelovanje in koordiniranje deležnikov (affiliated entities) pri JA-JAMRAI-2.

Ključni izdelki bodo:

- Letno poročilo o odpornost bakterij na antibiotike v Sloveniji v letu 2023;
- Podatki slovenske mreže EARS–Net ECDC.

Operativni center NIJZ za krizno upravljanje javnozdravstvenih tveganj- OCKU/EOC

Pripravljenost in odzivanje na dogodke, ki lahko pomembno vplivajo na zdravje prebivalstva, sta kompleksna procesa, ki zahtevata osrednjo točko za spremljanje stanja, pridobivanje podatkov, sprejemanje odločitev in centralizirano usmerjanje ter koordinacijo obvladovanja večjih tveganja in kriznih razmer.

V ta namen NIJZ vzpostavlja Operativni center Nacionalnega inštituta za javno zdravje za krizno upravljanje javnozdravstvenih tveganj (OCKU/EOC). Poglavitni namen OCKU/EOC je zagotavljanje organizacijske, infrastrukturne in tudi strokovne podpore vsem na NIJZ, ki pri obvladovanju večjih javnozdravstvenih tveganj operativno sodelujejo v skladu z vnaprej pripravljenimi in preizkušenimi strategijami, načrti in protokoli.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Vzdrževanje in nadgradnja strukturiranega sistema, ki zagotavlja pripravljenost in koordinacijo odzivanja na večja tveganja za javno zdravje in posredovanje informacij o večjih tveganjih za zdravje ljudi, nenadnih dogodkih in kriznih razmerah, ki presegajo vsakodnevne razpoložljive kapacitete za odzivanje NIJZ. Sistem zajema zaznavanje tveganj na področjih, kjer je definirana vloga strokovnih služb NIJZ, v okviru nevarnosti biološkega, kemičnega, okoljskega ali neznanega izvora ter dogodkov, ki lahko pomenijo izredne razmere mednarodnih razsežnosti na področju javnega zdravja v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (2005) in Uredbo Evropske Komisije o čezmejnih grožnjah iz leta 2022.

Interdisciplinarno usklajevanje in koordinacija odzivanja na večje dogodke ali krizne razmere, ki presegajo zmoglosti posameznega centra NIJZ.

Načrtovanje in testiranje strukture delovanja, koordinacije, vodenja ter komuniciranja ob nenadnih dogodkih večjih razsežnosti, optimalne uporabe človeških, finančno-materialnih in tehničnih virov.

Zagotavljanje stalnega in usklajenega pretoka informacij do odločevalcev, upravljavcev virov in do širše javnosti z ustreznim komuniciranjem, katerega sestavni del so načrtovanje krovne strategije komuniciranja v kriznih razmerah.

Dogovor in načrt o sodelovanju z Ministrstvom za zdravje za vzpostavitev struktur na Ministrstvu za zdravje za aktivacijo II.

Priprava Podrobnih protokolov delovanja OCKU/EOC: Aktivacija II., Tedenski in mesečni pregledi javnozdravstvenih tveganj, Informacijsko-komunikacijska oprema, Komuniciranje – Aktivacija I, Prostori OCKU/EOC, Administrativne naloge v osnovnem obsegu delovanja.

Priprava in izvedba simulacijske vaje s področja nalezljivih bolezni ali okoljskih tveganj.

Priprava in izvedba rednega strokovnega srečanja s predstavniki EOC ECDC in strokovnjaki DČ EU.

Sprotno strokovno izobraževanje stalnih članov OCKU/EOC na področju kriznega upravljanja.

Zagotavljanje kontinuirane komunikacije in sodelovanje z notranjimi in zunanjimi deležniki (vodstvo NIJZ, vodstvo centrov NIJZ, Ministrstvo za zdravje in drugi resorji, s katerimi bo OCKU/EOC sodeloval), pa tudi z mednarodnimi partnerji (ECDC, RKI itd.).

Ključni izdelki bodo:

- Dogovor in načrt o sodelovanju z Ministrstvom za zdravje za vzpostavitev struktur na Ministrstvu za zdravje za aktivacijo II;
- Simulacijska vaja s področja nalezljivih bolezni ali okoljskih tveganj in poročilo;
- Protokol delovanja OCKU/EOC: Aktivacija II.

6.1.3 Okolje in zdravje

1. Zagotavljanje zdravja prebivalcev z izboljšanjem dostopa do varne vode - Pitne in kopalne vode

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Implementacija Uredbe o pitni vodi (Ur. L. RS, št. 61/2023) v obdobju 2024-2028. V letu 2024 bo ključna priprava navodil za izdelavo varnostnega načrta (8.člen). Ob tem bomo sodelovali z vsemi deležniki, ki lahko prispevajo k izboljšanju dostopa prebivalcev do varne pitne vode, Ministrstvom za zdravje, ZIRS, NLZOH, MOP, MKGH, upravljavci vodovodov.

Spremljanje zdravstvene ustreznosti pitne vode v Sloveniji in ocenjevanje kakovosti vode po posameznih oskrbovalnih območjih in prostorskih enotah.

Priprava podlag za sprejem sistemskih ukrepov za izboljšanje njene kakovosti kakor tudi za preprečevanje nezaželenih posledic za zdravje v povezavi s pitjem vode, kot npr. pojav hidričnih epidemij.

Izdelava in posodobitev navodil in priporočil, opredeljenih v zakonodaji o pitni vodi, podajanje strokovnih mnenj in stališč za obvladovanje kemijskih, mikrobioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja v pitni in kopalni vodi, namenjenih strokovni in laični javnosti.

Priprava podatkov o dostopnosti, mikrobiološki in fizikalno-kemični kakovosti pitne vode za Zdravstveni letopis, ter GIS prikaz o dostopnosti do pitne vode po naseljih.

Zagotavljanje strokovne podpore pri reševanju vprašanj s področja pitne in kopalne vode izvajalcem uradnega nadzora (ZIRS).

Sodelovanje pri medsektorski obravnavi problematike dostopa do varne pitne in kopalne vode s predstavniki različnih institucij in ministrstev (NLZOH, MKGP, MOPE, MNVP, Direktorat za vode, ARSO).

Stalno informiranje in osveščanje prebivalstva o zdravstveni ustreznosti in skladnosti pitne vode ter varnosti kopanja v bazenih in površinskih vodah.

Ključni izdelki bodo:

- Priporočila za pripravo pitne vode iz 8. čl. Uredbe o pitni vodi;
- Navodila za izdelavo varnostnega načrta iz 13. člena Uredbe;
- Navodila za razglasitev ukrepa omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode oziroma ukrepa prekinitve oskrbe s pitno vodo iz 17. člena Uredbe;
- Navodila za obvladovanje tveganj, povezanih z internimi vodovodnimi napeljavami, iz 22. člena Uredbe;
- Posodobljena priporočila za ocenjevanje primernosti materialov in proizvodov iz 9. čl. Uredbe;
- Številna strokovna mnenja in stališča za obvladovanje kemijskih, mikrobioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja v pitni in kopalni vodi na zahtevo/prošnjo različnih javnosti;
- Poglavlje Kakovost pitne vode v publikaciji NIJZ-Zdravstveni letopis;
- Posodobljen GIS prikaz o dostopnosti do pitne vode po naseljih.

2. Zmanjševanje negativnih vplivov okolja na zdravje ljudi – fizikalni dejavniki tveganja: ZRAK

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Preučevanje povezave onesnaževal v zraku in zdravstvenega stanja prebivalcev, z uporabo podatkov rutinske zdravstvene statistike in z izvedbo ciljanih epidemioloških raziskav. Podajanje predloge ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti onesnaževalom v zraku.

Nosilce odločitev bomo spodbujali k zmanjševanju onesnaženosti zraka. Problematiko izpostavljenosti onesnaženemu zraku in vplivih na zdravje ter o možnostih zaščite bomo predstavili na različnih strokovnih srečanjih.

Spodbujanje medsektorskega sodelovanja za pripravo strokovnih podlag za dopolnitev pravnih predpisov, oziroma ukrepov, za zmanjšanje onesnaženosti zraka v zunanjem in notranjem okolju.

V neposredni povezavi z nacionalnimi nalogami: Projektno raziskovalno delo (CRP V3 2023: Priprava osnov za predlog metodologije za oceno tveganja za zdravje ljudi zaradi sproščanja hlapnih in polhlapnih organskih spojin iz gradbenih in finalizacijskih materialov ter opreme v notranji zrak prostorov)

Osveščanje splošne javnosti, še posebej ranljivih skupin o škodljivih učinkih onesnaženega zunanjega in notranjega zraka ter možnostih zaščite za zmanjšanje izpostavljenosti. Predlagali bomo izvajanje zaščitnih ukrepov (osredotočenost na povišane ravni troposferskega ozona, povišane ravni delcev v zraku ter problematiko notranjega zraka). Nadgradili bomo priporočila s pogostimi vprašanju v zvezi s problematiko zunanjega in notranjega zraka.

Ključni izdelki bodo:

- Strokovna srečanja s predstavitvijo problematike izpostavljenosti onesnaženemu zraku in vplivih na zdravje ter možnostih zaščite;
- Strokovna mnenja, odgovori zainteresirani strokovni in splošni javnosti;
- Priporočila za prebivalce na temo onesnaževal v zraku;
- Prispevek Bioaerosoli in onesnažen zrak;
- Prispevek za področje neenakosti v Sloveniji, tema zrak;
- Prenovljeni kazalniki okolje in zdravje, tema zrak;
- Dokumenti, ki povezujejo aktualne okoljske in zdravstvene podatke, področje zrak.

3. Zmanjševanje negativnih vplivov okolja na zdravje ljudi - fizikalni dejavniki: segment ULTRAVIJOLIČNO SEVANJE

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Informiranje in osveščanje prebivalstva, še zlasti ranljivih skupin (otroci in njihovi starši, vzgojiteljic/učitelji, nosečnice in adolescenti), o posameznih vrstah neionizirnega sevanja s poudarkom na UV sevanju ter o potencialnih tveganjih za zdravje in možnosti preprečevanja izpostavljenosti. Ob tem bomo ranljive skupine spodbujali k vedenjskim vzorcem v smislu samozaščitnega ukrepanja. Osveščanje dijakov o škodljivem delovanju UV in seznanitev z rezultati obsežne raziskave o odnosu dijakov do zagorelosti in obiskovanja solarijev, izvedeni v letu 2023.

Izvedba programa Varno s soncem 2024 v vrtcih in osnovnih šolah.

Zaključitev Smernic za zadostno preskrbo posameznih populacijskih skupin prebivalcev Slovenije z vitaminom D in predaja v potrditev na RSK-je.

V neposredni povezavi z nacionalnimi nalogami: Sodelovanje z NVO (VIST – Fakulteta za aplikativne vede) v projektu Pametno s soncem za zdravo in mladostno kožo (PSZMK), skladno s pogodbo o medsebojnem sodelovanju C27 11 20 708 308.

Priprava strokovnih podlag za dopolnitev pravnih predpisov za zmanjšanje izpostavljenosti škodljivim dejavnikom. Podajali bomo predloge ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti škodljivim dejavnikom.

Ključni izdelki bodo:

- Predlogi in ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti škodljivemu delovanju UV sevanja;
- Mnenja, obvestila o škodljivih učinkih UV sevanja ter možnostih zaščite za zainteresirane javnosti;
- Izvedeno srečanje za dijake: seznanitev z rezultati obsežne raziskave o odnosu dijakov do zagorelosti in obiskovanja solarijev, izvedeni v letu 2023;
- Gradiva za dijake o učinkih UV sevanja in samozaščitnem vedenju;
- Gradiva za izvedbo Programa Varno s soncem v vrtcih in osnovnih šolah;
- Zaključno poročilo o izvedenem programu Varno s soncem 2024 v vrtcih in v OŠ;
- Smernice za zadostno preskrbo posameznih populacijskih skupin prebivalcev Slovenije z vitaminom D predane na RSK-je.

4. Zmanjševanje negativnih vplivov okolja na zdravje ljudi - fizikalni dejavniki: segment AZBEST

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Informiranje in osveščanje prebivalstva o tveganjih, povezanih z izpostavljenostjo azbestnim vlaknom, njihovem vplivu na zdravje, pravilnemu ravnanju z azbestnimi materiali in odpadki, možnosti zaščite.

Podajanje predlogov ukrepov, ter izdelava strokovnih mnenj za zmanjšanje izpostavljenosti azbestu (nadgradnja priporočil s pogostimi vprašanji in odgovori v zvezi s problematiko azbesta ter njihova objava na spletni strani, izdelava mnenj in odgovorov zainteresirani javnosti: ZIRS, OŠ, vrtci, komunalna podjetja, upravljavci vodovodov, posamezniki, mediji).

Medsektorsko sodelovanje za pripravo strokovnih podlag za dopolnitev pravnih predpisov za zmanjšanje izpostavljenosti azbestu v zunanem in notranjem okolju.

Spremljanje novosti v predpisih glede azbesta, predvsem na območju EU.

Ključni izdelki bodo:

- Dokument s pogostimi vprašanji in odgovori v zvezi s problematiko azbesta;
- Odgovori na vprašanja medijev, posameznikov in drugih deležnikov glede tveganja zaradi prisotnosti azbesta;
- Strokovna mnenja s predlogi ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti azbestu za različne deležnike (ZIRS, šole, vrtci, komunalna podjetja, upravljavci vodovodov, posamezniki);
- Dokumenti/priporočila, objavljeni na spletni strani NIJZ.

5. Biološki dejavniki tveganja iz okolja

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Spremljanje bioloških dejavnikov tveganja ter podajanje predlogov ukrepov/priporočil za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja, še posebej za ranljive skupine.

Priprava strokovnih podlag za medresorske skupine in telesa - za različne zakonodajne aspekte ter za obvladovanje določenih bioloških dejavnikov tveganja.

Stalno sodelovanje z EFSA.

Izdelava strokovnih mnenj o nevarnosti za pojav in širjenje nalezljivih bolezni ter o drugih tveganjih za zdravje ljudi zaradi bioloških dejavnikov za različne deležnike (ZIRS, šole, vrtci, civilne iniciative, druga ministrstva, posamezniki ...).

Stalno informiranje in ozaveščanje prebivalcev o bioloških dejavniki tveganja, njihovem vplivu na zdravje in možnih ukrepih za zmanjševanje tveganja na sprejemljivo raven.

Ključni izdelki bodo:

- Strokovna mnenja o tveganjih za zdravje ljudi zaradi bioloških okoljskih dejavnikov;
- Higijenska priporočila za možne ukrepe pri zmanjševanju izpostavljenosti biološkim dejavnikom tveganja, tudi v živilih;
- Odgovori na vprašanja medijev, posameznikov in drugih deležnikov, na teme različnih bioloških dejavnikov tveganja, vplivu na zdravje in možnih ukrepih za zmanjševanje tveganja za zdravje.

6. Odzivanje na okoljska in kemična tveganja ob naravnih in drugih nesrečah

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje odziva na grožnje zdravju okoljskega izvora 24/7, zlasti v primeru nesreč (kemijskih in naravnih) z ugotavljanjem nevarnosti, izpostavljenosti prebivalstva in oceno tveganja za zdravje. Ob tem bomo predlagali ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti in samo(zaščitne) ukrepe

V okviru CRP-a in v sodelovanju z NLZOH in ARSO bomo razvijali postopke, pripravili protokol in druge aplikacije za izmenjavo informacij in podatkov, potrebnih za izdelavo ocene tveganja v primeru odziva na nesreče, pri katerih se pojavljajo nevarnosti kemijskega izvora

Oblikovanje matrice za učinkovito odzivanje na tveganja za javno zdravje, do katerih lahko pride v primeru kemičnih nesreč, s sistematičnim pregledom delovanja sistema v Sloveniji od leta 2017 so sedaj in dobrih praks iz tujine ter predvsem preteklih izkušenj.

Oblikovanje algoritma sodelovanja med partnerji, komunikacijo z javnostjo in predlog/izvedba testiranja.

Pregled obstoječe literature in oblikovanje usmeritve ter postopkov e za možne zakasnele posledice za javno zdravje v primeru kemijskih nesreč. Dopolnitev dokumentov e za podporo izvajanja odziva na nesreče z dodatnimi vsebinami.

Stalno nadgrajevanje aktivnosti odzivanja v okviru EOC.

Ključni izdelki bodo:

- Polletno in končno poročilo;
- Končno poročilo o izvedenih aktivnostih;

- Algoritem sodelovanja;
- Predlog postopkov za oceno možnih zakasnelih posledic;
- Simulacijska vaja;
- Redno odzivanje na grožnje zdravju okoljskega izvora 24/7: poročila v EOC, drugo.

7. Podnebne spremembe in zdravje

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Stalno informiranje in osveščanje prebivalcev o vplivih podnebnih sprememb na zdravje, ukrepih za zmanjšanje negativnega vpliva na zdravje, ohranjanje in krepitev zdravja prebivalcev.

Izdelava Ocene tveganja in ranljivosti zdravstva na podnebne spremembe po podnebnih regijah.

Prispevek za področje neenakosti v Sloveniji in razvoj kazalnika za področje neenakosti v Sloveniji.

Izdelava osnutka publikacije Podnebne spremembe in zdravje.

Ključni izdelki bodo:

- Posodobljena in nova priporočila;
- Strokovna mnenja oz. odgovori na vprašanja;
- Prenovljen kazalnik Število umrlih v obdobju vročinskih valov;
- Publikacija Ocena tveganja in ranljivosti zdravstva na podnebne spremembe po podnebnih regijah;
- Prispevek Bioaerosoli in podnebne spremembe;
- Osnutek dokumenta Podnebne spremembe in zdravje 2024;
- Prispevek za področje neenakosti v Sloveniji in razvoj kazalnika za področje neenakosti v Sloveniji.

8. Kemijski dejavniki tveganja iz okolja: Kemijska varnost

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Odzivanje na grožnje javnemu zdravju, povezane s kemikalijami v okolju (tla, voda, zrak, predmeti splošne uporabe), predlogi ukrepov

Projektno raziskovalno delo (CRP V1-2319 »Prisotnost živega srebra v pitni vodi na območju Občine Idrija).

CRP V3-2234 Ocena tveganja za zdravje ljudi glede na lastnosti hišnega vodovodnega omrežja

CRP V3-2235 Ocena tveganja za zdravje ljudi zaradi kemijske onesnaženosti pitne vode na manjših in srednje velikih sistemih za oskrbo s pitno vodo v Sloveniji)

CRP V3-2323 – Priprava osnov za predlog metodologije za oceno tveganja za zdravje ljudi zaradi sproščanja hlapnih in pol-hlapnih organskih spojin iz gradbenih in finalizacijskih materialov ter opreme v notranji zrak prostorov

Ozaveščanje o (ne)varnosti kemikalij.

Priprava spletnih vsebin za splošno javnost, soorganizacija posveta Kemijska varnost za vse.

Spremljanje neželenih učinkov kozmetike (kozmetovigilanca), priprava poročila.

Sodelovanje v nacionalnih in mednarodnih ekspertnih delovnih skupinah – EFSA mreže (nanotehnologija, fitofarmaceutvska sredstva), SZO mreža za oceno tveganja kemikalij, ECHA ekspertna skupina za kemične motilce endokrinega sistema (poročila o udeležbah, letno poročanje na nacionalnem EFSA dogodku).

Ključni izdelki bodo:

- Letno poročilo kozmetovigilance;
- Predmetne spletne vsebine za splošno javnost;
- Posvet Kemijska varnost za vse (soorganizacija);
- Odgovori na novinarska vprašanja in vprašanja zainteresirane javnosti.

9. Kemijski dejavniki tveganja iz okolja: Razvoj ocene tveganja zaradi kemikalij

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj in implementacija naslednje generacije ocene tveganja zaradi kemikalij, za boljšo zaščito zdravja ljudi in okolja.

Izdelava ocen tveganja v skladu z naročili naročnikov.

Strokovna podpora odločevalcem.

Ozaveščanje in izpolnjevanje zdravstvenih delavcev o pomenu humanega biomonitoringa (HBM), interpretaciji HBM podatkov in uporabi HBM pri oceni tveganja.

Posodobitev besednjaka strokovnih izrazov v skladu z razvojem področja (glej prilogo 3. Navodil za izdelavo ocen tveganja za zdravje ljudi zaradi izpostavljenosti kemijskim in mikrobiološkim dejavnikom z izbranimi poglavji in praktičnimi primeri I. del. 2017, Ljubljana: NIJZ)

Krepitev nacionalne mreže ocenjevalcev tveganja vključno s sodelovanjem v SZO mreži za oceno tveganja kemikalij in diseminacijo izsledkov, novih orodij in metod iz PARC

Projektno raziskovalno delo, projekt PARC s sodelovanjem na več vsebinskih delovnih paketih:

- Spremljanje izpostavljenosti s podatki humanega biomonitoringa (zasnove in oblikovanje usklajenih metod, gradiv in raziskovalnih orodij; ugotavljanje povezav med izpostavljenostjo, zdravstvenimi izidi in biomarkerji učinka);
- Izpeljave na HBM temelječih smernih vrednosti, upravljanje s podatki HBM in njihova analiza;
- Inovativni pristopi k oceni izpostavljenosti: ocena celokupne izpostavljenosti, ocena izpostavljenosti in tveganja pri mešanica kemikalij ter ocena vpliva na zdravje ljudi in indikatorji tveganja;
- Koordinacija nacionalnega vozlišča PARC;
- Druge aktivnosti skladne z načrtom dela projekta PARC, ki so hkrati dolgoročni cilji razvoja področja na nacionalni ravni.

Ključni izdelki bodo:

- Izdelki, v skladu s časovnico za leto 2024, projekta PARC;
- Predstavitve na Derčevih in Schrottovih dnevih in na srečanju MF UL, o etiki;
- Izdelava ocene tveganja in presoje na zdravje v zvezi z vplivi sosežigalnice Anhovo v na zdravje v sklopu projekta PARC.

10. Kemijski dejavniki tveganja iz okolja, opredeljeni na osnovi humanega biološkega monitoringa

Izvajanje nalog na področju humanega biomonitoringa temelji na programu »HBM 2023-2025«, ki opredeljuje humani biološki monitoring med otroki, starimi 6-9 ter 12-15 let starosti. V letu 2024 so predvidene naslednje aktivnosti:

- Prezem rezultatov, usklajevanje in kontrola podatkov v podatkovnih zbirkah,
- Zagotavljanje tehnične in programske podpore za vzdrževanje zbirk podatkov o rezultatih HBM,
- Analiza rezultatov humanega biološkega monitoring v Prekmurju in ocena tveganja za zdravje- ločeno za vsako starostno skupino otrok,
- Urejanje spletne strani in priprava komunikacijskih rešitev za družbena omrežja, komuniciranje z javnostmi na temo HBM ter ugotovitvami.

Ključni izdelki bodo:

- Vzpostavljanje baze podatkov o vsebnostih toksičnih snovi v različnih bioloških materialih pri otrocih iz regij, ki so vključene v HBM ;
- Publikacija s predstavitvijo rezultatov humanega biološkega monitoring v Prekmurju in ocena tveganja za zdravje- ločeno za vsako starostno skupino otrok;
- Ažurna predstavitev ključnih vsebin, pomembnih za informiranje javnosti ter predstavitev ugotovitev, ki temeljijo na opravljenem HBM v Sloveniji.

11. Kemijski dejavniki tveganja iz okolja: varnost živil

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Preprečevanje, odkrivanje in odzivanje na grožnje javnemu zdravju, povezane s kemijskimi dejavniki tveganja v živilih.

Spremljanje neželenih dogodkov povezanih s hrano (nutrivilnica).

Sodelovanje s Svetom Evrope v zvezi z materiali v stiku z živilom (Ekspertni odbor za materiale v stiku z živilom, ad hoc skupina za emajl).

Strokovna podpora Ministrstvu za zdravje, ZIRS, MKGP in UVHVVR, izdelava ocen izpostavljenosti in ocen tveganja, komunikacija tveganja.

Sodelovanje v svetovalnem forumu in ekspertnih delovnih skupinah EFSA (materiali v stiku z živilom, podatki o zaužitih količinah živil).

V neposredni povezavi z nacionalnimi nalogami: Projektno raziskovalno delo (L7-4422 »UPTAKE«, CRP V3-2310 »Polno zrno«, P3-0395 Prehrana in javno zdravje, ARIS L3-50125 NutriFem, Euro-Mix Follow up, JA Prevent NCD).

Mreženje in delovanje v delovnih skupinah EFSA (poročila o udeležbah, letno poročanje na nacionalnem EFSA dogodku).

Ključni izdelki bodo:

- Letno poročilo Nutrivilnica;
- Strokovna mnenja in ocene tveganja;
- Odgovori na novinarska vprašanja in vprašanja zainteresirane javnosti;
- Vsebine za spletno stran, področje »Nutrivilnica« za splošno javnost;
- Vsebine za spletno stran, področje »Varnost živil«, v povezavi z materiali v stiku z živilom.

12. Program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (OE Ravne na Koroškem)

V avgustu 2023 je prišlo na območju celotne Mežiške doline, deloma tudi Dravske doline, do obsežnih hudourniških poplav. Reka Meža je ob tem s seboj nesla ogromno materiala in ga odlagala vzdolž svojega toka. V tem materialu je bilo med drugim veliko sedimenta in zemlje, onesnažene s potencialno toksičnimi elementi, kar so potrdile tudi analize naplavin. Tudi tla pod naplavinami imajo visoke koncentracije nekaterih toksičnih elementov, kar je posledica preteklih nanosov.

Ker so poplave uničile precej infrastrukture, je prišlo do ponovnega razkritja površin, ki so bile v preteklosti prekrte z namenom manjšega prašenja. To zahteva vnovične oz. dodatne napore za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalcev potencialno toksičnim elementom. Najprej moramo pripraviti ustrezno zakonodajo za izvajanje ukrepov, česar smo se na NIJZ že lotili v sodelovanju z MOPE in ARSO. Načrtujemo medresorsko izvajanje ukrepov v dveh fazah.

V prvi fazi je za zmanjševanja prašenja in s tem zmanjševanja vnosa svinca ključno mokro čiščenje javnih površin. Gre za obsežno mokrenje cest in drugih površin, zlasti okolice bivališč, vrtcev in šol. [Javnozdravstvene ukrepe in priporočila ob onesnaženosti s toksičnimi kovinami](#) smo objavili na spletni strani NIJZ kjer smo izpostavili ukrepe, s katerimi zmanjšamo izpostavljenost svincu in vnos svinca v telo.

Na navedenem območju bodo občine v sodelovanju z MOPE izvedle odstranitev onesnaženih nanosov oz. naplavin, ter ureditev ustreznega prostora za njihovo dolgoročno hrambo, ki ne bo imela škodljivih vplivov na okolje.

V drugi fazi bo potekala razširjena izvedba Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja z namenom zmanjšanja izpostavljenosti prebivalcev toksičnim kovinam v petih koroških občinah, ki ga bodo izvajali različni resorji.

V okviru te naloge bodo (na področju zdravstva) potekale naslednje aktivnosti:

Obveščanje in ozaveščanje prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in o načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo, priprava gradiv za različne javnosti, namenska spletna stran, obveščanje.

Spremljanje obremenjenosti populacije s svincem, redno izvajanje analiz svinca v krvi triletnih otrok ter sledenje in dodatno individualno svetovanje pri najbolj obremenjenih posameznikih.

Vzpostavitev povezav z vrtci in šolami; priprava ciljanih gradiv, pomoč pri vzpostavitvi in izvajanju preventivnih programov.

Predlog subvencije za zagotovitev varovalne prehrane, bogate z železom, kalcijem in vitaminom C, javnim vzgojno izobraževalnim zavodom in drugim javnim zavodom za vzgojo, izobraževanje.

Ključni izdelki bodo:

- Pripravljen in sprejet predpis za izvedbo sanacijskih aktivnosti
- Gradiva z nasveti, kako zmanjšati izpostavljenost svincu;
- Namenska spletna stran
- Izvedene analize vzorcev krvi (poročilo), seznanjanje z rezultati

Aktivnosti drugih resorjev (ARSO; MOPE; MNVP; MK, lokalne skupnosti), ki bodo pomembno prispevale k zmanjševanju izpostavljenosti in spremljanju stanja:

- Stabilizacija tal in preprečevanje prašenja;
- Izvajanje tamponad s čisto zemljo na vseh poplavljenih območjih in zasejanje trave;
- Monitoring okoljskih parametrov (ARSO): monitoring prašnih delcev v zraku, monitoring tal in vode;
- Celovita sanacija otroških igrišč;

- Preplastitev cestišč in javnih površin z asfaltom, na način, ki dolgoročno preprečuje prašenje;
- Ureditev lokacij za varno vrtnarjenje;
- Ureditev površin s čisto kakovostno zemljo, ki omogoča pridelavo domače zelenjave in sadja na vseh prizadetih območjih.

13. Ocene nevarnosti in tveganja fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v okviru pogodbe z UVHVVR

Strokovna naloga temelji na Zakonu o fitofarmaceutskih sredstvih, ki določa naloge javne službe na področju fitofarmaceutskih sredstev ter strokovnih nalog na področju FFS ter Odločbi o pooblastitvi NIJZ za izvajanje določenih nalog javne službe na področju fitofarmaceutskih sredstev. NIJZ bo izvajal strokovno podporo naročniku pri ocenjevanju kemikalij, ki se uporabljajo kot pesticidne aktivne snovi, fitofarmaceutska sredstva (FFS), glede toksikoloških lastnosti in ocenjevanja tveganja za zdravje ljudi v postopkih odobritve aktivnih snovi in avtorizacije FFS. Izvajal bo neodvisne preglede in ocene predloženih študij in drugih relevantnih podatkov, ki se nanašajo na kemikalije, ki so predmet ocene. NIJZ bo izdelal in predstavil zaključke in ocene, koordiniral postopek izdelave zaključnega poročila med EFSA, ocenjevalci različnih področij in UVHVVR. Izdelali bomo tudi ocene nevarnosti in tveganja za fitofarmaceutska sredstva v registracijskem postopku na nacionalni ravni ter za tista sredstva, ki so v postopku registracije v osrednji coni EU. Poleg tega bomo zagotovili strokovno podporo Sektorju za fitofarmaceutska sredstva Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Obseg dela je opredeljen v Programu strokovnih nalog s področja fitofarmaceutskih sredstev za leto 2024, ki je prilagojen oceni dosedanjega dela na tem področju in razpoložljivim virom. Potekala bo aktivna udeležba na sestankih delovnih skupin pri Evropski komisiji, agencijah EFSA in ECHA in drugih držav članic EU. Naročniku bomo nudili tudi strokovno podporo pri pripravi nacionalne in evropske zakonodaje in smernic, izdelali mnenja o aktualnih temah, ter sodelovali pri komuniciranju morebitnega vpliva na zdravje ljudi.

Ključni izdelki so opredeljeni v pogodbi za leto 2024:

- Conske ocene FFS;
- Nacionalni povzetki ocen;
- Ocena aktivne snovi;
- Strokovna mnenja o aktualnih temah;
- Komentarji na druge ocene;
- Prvo poročilo 15. 4. 2024;
- Drugo poročilo 1. 8. 2024;
- Tretje poročilo 15. 11. 2024.

14. Ocene nevarnosti in tveganja biocidnih proizvodov v okviru pogodbe z URSK

Strokovne naloge bomo izvajali tudi po pogodbi z Uradom RS za kemikalije. V okviru te naloge bomo ocenili nevarnost in tveganje za ljudi za aktivne snovi biocidnih proizvodov, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji. NIJZ bo izvajal strokovno podporo naročniku pri ocenjevanju kemikalij, ki se uporabljajo kot biocidi. Ocene nevarnosti in tveganja bomo izdelali tudi za namen avtorizacije ali spremembe avtorizacije biocidnega proizvoda oz. družine biocidnih proizvodov. Sodelovali bomo v delovni skupini ECHA/EFSA za določanje lastnosti kemijskih povzročiteljev hormonskih motenj. Glede na sprotne potrebe bomo nudili strokovno podporo URSK.

Ključni izdelki so opredeljeni v Pogodbi za leto 2024:

- Ocene biocidnih proizvodov/družin biocidnih proizvodov v postopkih nacionalne avtorizacije in avtorizacije Unije;
- Ocene aktivnih snovi;
- Komentarji na druge ocene;
- Strokovna mnenja, sprotno poročanje (aplikacija).

Odgovori na novinarska vprašanja in vprašanja zainteresirane javnosti (sprotno).

15. Ocenjevanje vplivov na zdravje v okviru presoje planskih dokumentov (CPVO) in presoje posegov v okolja (PVO)

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava mnenj, ki jih MZ kot z zakonodajo določen mnenje-dajalec v postopkih priprave različnih planov (s področja urejanja prostora, ribištva, kmetijstva, energetike, itd.) izdeluje na poziv njihovih pripravljavcev ali MOPE in mnenj, ki jih MZ na poziv MOPE izdeluje v postopkih v zvezi z odločitvijo, ali je za določen poseg potrebna presoja vplivov na okolje.

Usklajevanje osnutka smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja na podlagi določil nove Uredbe (po njeni objavi v UL RS) v rokih, kot bo to zahtevalo Ministrstvo za zdravje.

Organizacija dogodka ob Mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu zadnjo sredo v mesecu aprilu.

Podajanje mnenj in svetovanje javnosti pri reševanju problematike hrupa v življenjskem okolju in ostale, nenačrtovane naloge kot so sodelovanje z mediji, podajanje dodatnih pojasnil pripravljavcem planov, ipd.

Ključni izdelki bodo:

- Izdelana mnenja k okoljskim poročilom v okviru CPVO in izdelana mnenja k poročilom o vplivih na okolje za potrebe PVO;
- Izdelana mnenja v postopkih sprejemanja prostorskih planov v skladu z določili Zakona o urejanju prostora;
- Izdelana mnenja v postopkih pridobivanja okoljevarstvenega soglasja v skladu z Zakonom o varstvu okolja;
- Izdelana mnenja za potrebe Ministrstva za zdravje v zvezi z zakonskimi akti v pripravi;
- Usklajen osnutek smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja na podlagi določil nove Uredbe;
- Dogodek ob Mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu;
- Mnenja in svetovanje javnosti pri reševanju problematike hrupa v življenjskem okolju.

16. Okoljska epidemiologija

Ocena potencialnega vpliva sežiga in sosežiga odpadkov na zdravstvene posledice pri ljudeh: modelna študija na primeru cementarne Salonit Anhovo (CRP V3-2236)

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Ocena potencialnih vplivov sežiga in sosežiga odpadkov na zdravstvene posledice pri ljudeh: modelna študija.

Pridobitev boljšega vpogleda na področju okolja in zdravja na modelnem območju.

Opredelitev značilnosti modelnega območja in potencialnih virov onesnaženosti okolja v okviru delovnih sklopov projekta, ki smo jih oblikovali člani predlaganega konzorcija.

Ocena zdravstvenega stanja na osnovi pregleda literature.

Ocena stanja okolja na modelnem območju na osnovi rutinsko zbranih podatkov ter pilotne raziskave.

Ocena povezanosti zdravstvenega stanja prebivalstva z onesnaženjem okolja.

Priprava predloga ukrepov in priporočil ter predlogov za nadaljnje delo.

Ključni izdelki bodo:

- Znanstveni članek na temo Ocene zdravstvenega stanja na osnovi pregleda literature in sklepanja;
- Poročilo o metodologiji in rezultatih pri Oceni stanja okolja na modelnem območju na osnovi rutinsko zbranih podatkov in pilotne raziskave;
- Poročilo o metodologiji in rezultatih pri Oceni povezanosti zdravstvenega stanja prebivalstva z onesnaženjem okolja na modelnem območju;
- Končno poročilo projekta;
- Posvet z namenom predstavitve metodologije in rezultatov raziskave.

17. Okoljska epidemiologija

Ocena povezanosti med prevalenco astme in okoljskimi dejavniki tveganja pri otrocih in mladostnikih: model za oblikovanje z dokazi podprtih ukrepov (CRP V3-2317)

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Oblikovanje orodja za oceno povezanosti med prevalenco astme in okoljskimi dejavniki tveganja pri otrocih in mladostnikih: model za oblikovanje z dokazi podprtih ukrepov.

Ocena okoljskih dejavnikov tveganja v povezavi z astmo pri otrocih in mladostnikih.

Opredelitev oprijemališča, kjer je mogoče v prihodnosti sprejeti javnozdravstvene ukrepe z namenom zmanjševanja okoljskih dejavnikov, ki vplivajo na potek in razvoj astme.

Ključni izdelki bodo:

- Vprašalnik za oceno prevalence astme in okoljskih dejavnikov tveganja pri otrocih in mladostnikih;
- Ocena prevalence astme pri otrocih in mladostnikih.

18. Okoljski kazalniki

Potekalo bo posodabljanje zdravstveno okoljskih kazalnikov v sodelovanju z ARSO. Sodelovali bomo pri pripravi publikacije Okoljski kazalniki v Sloveniji, poglavje kazalniki okolja in zdravja, ki ga vsako leto objavi ARSO.

Ključni izdelki bodo:

- Posodobljeni kazalniki okolja in zdravja, Dostop do varne pitne vode, Kakovost pitne vode, Hidrični izbruhi, Umrljivost dojenčkov zaradi bolezni dihal, Astma in alergijske bolezni pri otrocih, Izpostavljenost otrok onesnaženemu zraku zaradi delcev PM₁₀, Vnos kovin v človeško telo s hrano, Vsebnost svinca v krvi otrok na območju Mežiške doline, Umrljivost zaradi bolezni dihal, Izbruhi okužb s hrano, Število umrlih v obdobju vročinskih valov, Incidenca okužb s hrano, Delež prebivalcev, ki živijo na poplavno ogroženih območjih, Lymska borelijoza in KME, Pričakovana življenjska doba ob rojstvu, Obstoja organska onesnaževala v živilih, Izpostavljenost prebivalcev ozonu;
- Redakcija poglavja Okolje in zdravje v publikaciji Okoljski kazalniki v Sloveniji, ARSO.

6.1.4 Zdravstveno varstvo

1. Načrtovanje in projekcije zdravnikov, zobozdravnikov in kadra v zdravstveni negi

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Dokončanje priprave mreže za štiri specialnosti - interna medicina, kirurgija, oftalmologija in ortopedija.

V letu 2024 bo kot pilotni model za pripravo mreže javne zdravstvene službe na sekundarni ravni pripravljena mreža zdravnikov za omenjene štiri specialnosti. Ob tem bo upoštevana dosedanja struktura in razporeditev izvajalcev in njihovih dejavnosti. Upoštevani bodo tako podatki o fizičnih osebah, lokacijah, dejavnosti in podatki ZZS o opravljenih storitvah.

Kazalnik: Oddana mreža kot poročilo s priporočili ter z napotki za opredelitev izvajalcev in njihovih dejavnosti

Ključni izdelek bo:

- Mreža kot poročilo s priporočili.

2. Spremljanje porabe zdravil

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Potek aktivnosti skladno z Zakonom o zbirkah podatkov. To je eno izmed področij javnega zdravja, katerega dolgoročni cilj je preprečevanje bolezni ter varovanje zdravja.

Analiza podatkov porabe zdravil za namen podaje informacij o preskrbi z zdravili in opozorila na vlogo odgovornega predpisovanja zdravil.

Priprava Analize porabe zdravil, predpisanih na (zeleni in beli) recept, na podlagi prejetih podatkov s strani ZZS.

Priprava Analize porabe bolnišnično predpisanih zdravil, na podlagi prejetih podatkov s strani posameznih javnih in zasebnih bolnišnic v javni mreži. Prikaz bo vključeval ločeno porabo po splošnih bolnišnicah, specialnih bolnišnicah ter psihiatričnih bolnišnicah za vseh 14 glavnih ATC skupin.

Priprava Analize porabe protimikrobnih zdravil, ki vključuje porabo zdravil, predpisanih na recept ter porabo zdravil v bolnišnicah po posameznih podskupinah. Podrobna predstavitev porabe zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih okužb - antibiotikov (J01) v DDD ter v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) ter poraba v DDD/100 bolnišnično oskrbnih dni ter v DDD/100 sprejemov, tudi po posameznih oddelkih splošnih bolnišnic, vključno s trendi.

Sodelovanje pri pripravi Statističnega letopisa 2022, pri dveh poglavjih: Poraba predpisanih zdravil na recept ter Poraba bolnišnično predpisanih zdravil.

Ključni izdelki bodo:

- Poročilo o porabi zdravil, predpisanih na recept;
- Poročilo o porabi bolnišnično predpisanih zdravil;
- Poročilo o porabi protimikrobnih zdravil;
- Poglavje Poraba predpisanih zdravil na recept ter poglavje Poraba bolnišnično predpisanih zdravil v Statističnem letopisu 2022.

3. Analize o dostopnosti do zdravstvenih storitev

Problemi, povezani s čakalnimi dobami, na dnevni red zdravstvene politike vstopajo posamično in v različnih intervalih. Čas čakanja (čakalna doba) in število čakajočih (čakalna vrsta) sta kazalnika, ki kažeta v kolikšni meri nacionalni zdravstveni sistem zagotavlja pravočasen dostop do zdravstvenih storitev celotnemu prebivalstvu.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izvedba primerjalne analize podatkov po izbranih vrstah zdravstvenih storitev ter stopnjah nujnosti obravnave, značilne za spremljanje trenda dveh kazalnikov, ključnih indikatorjev za izbrano vrsto zdravstvenih storitev – povprečne čakalne dobe po stopnjah nujnosti obravnave, glede na število čakajočih.

Nadaljevanje z delom na področju že opravljenih raziskav v preteklih letih – z osredotočanjem na druga področja, vidike poročanja ali obdobja. Natančni predmet analiz bo odvisen od prepoznanih večjih izzivov tekom leta in prioritet zdravstvene politike.

Priprava primerjalne analize trenda na področju zagotavljanja dostopnosti do zdravstvenih storitev.

Ključni izdelki bodo:

- Primerjalna analiza trenda na področju zagotavljanja dostopnosti do zdravstvenih storitev.

4. Analitika na področju zobozdravstvenega varstva odraslih

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izboljšanje in krepitev ustnega zdravja z osveščanjem o pomenu ustnega zdravja v povezavi s sistemskim zdravjem in kakovostjo življenja.

Zagovorništvo javnozdravstvenih pristopov pri obravnavi izzivov na področju ustnega zdravja.

Krepitev znanja in zavesti o pomenu ustnega zdravja in skrbi zanj.

Zagovorništvo ustnega zdravja.

Spremljanje stanja.

Priprava predloga osnutka preventivnega programa za odraslo in starejšo populacijo.

Priprava (e-)gradiv in tiskovin za strokovno in splošno populacijo.

Priprava splošnih priporočil za ohranjanje ustnega zdravja.

Priprava vsebine za izobraževanje strokovne javnosti oz. zainteresiranim strokovnjakom.

Sodelovanje s strokovno skupino za ustno zdravje (SPUZ) pri izvedbi raziskave »Ustno zdravje 2024«, analize podatkov in priprave publikacije.

Strokovna podpora in sodelovanje s SPUZ pri obeležitvi svetovnega dneva ustnega zdravja.

Sodelovanje z drugimi delovnimi skupinami, zunanjimi sodelavci in partnerji na področju zagovorništva ustnega zdravja.

Strokovna podpora in sodelovanje pri oblikovanju strategije javnega zdravja za področje ustnega zdravja.

Ključni izdelki bodo:

- Poročilo o pripravljenih gradivih za diseminacijo;
- Predlog osnutka programa za zobozdravstveno obravnavo odraslih;

- Poročilo o izvedbi predavanj;
- Poročilo o aktivnostih znotraj SPUZ.

5. Analize o izvajanju zdravstvenih storitev

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Usmeritev razvoja spremljanja učinkovitosti in uspešnosti izvajanja zdravstvenega varstva v Sloveniji, in sicer s prepoznavanjem potreb po podatkih s strani različnih deležnikov ter s pripravo ustreznih analiz za potrebe MZ.

Sodelovanje pri obnavljanju in razvoju metodoloških navodil na področju spremljanja bolnišničnih obravnav in rehabilitacije.

Spremljanje kakovosti zdravstvenih storitev. Pri tem so naloge NIJZ povezane z zahtevami za mednarodno poročanje in razvojne usmeritve pristojnih organov (Ministrstva za zdravje in Urada za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvu).

Nadaljevanje razvoja analiz podatkov o bolnišničnih obravnavah.

Nadgraditev dela o geografskih variacijah v bolnišnični oskrbi z osredotočenjem na nekatere zdravstvene storitve in na nekatere dejavnike (razpoložljiv kader, infrastruktura), ki lahko vplivajo na te variacije.

Nadaljevali z delom na področju kazalnikov kakovosti - zastopanje Slovenije pri delovni skupini za kazalnike kakovosti in izida pri OECD.

Vključitev v razvoj področja kazalnikov kakovosti v skladu z zahtevami in usmeritvami pristojnih organov (v letu 2023 je bilo opuščeno spremljanje kazalnikov kakovosti tako, kot je potekalo v zadnjem desetletju).

Ključni izdelki bodo:

- Analiza bolnišničnih obravnav s poudarkom na geografske variacije;
- Metodološka navodila na področju spremljanja bolnišničnih obravnav in rehabilitacije;
- Poročilo o kazalnikih kakovosti, za katere je po Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023, zadolžen NIJZ.

6.1.5 Upravljanje programov preventive in krepitev zdravja

Oddelek za integrirano preventivo kroničnih bolezni pri odraslih

- **Zagotavljanje zgodnjega odkrivanja in zmanjšanja bremena kroničnih nenalezljivih bolezni ter zmanjševanja neenakosti v zdravju pri odraslih z implementacijo preventivnih obravnav in aktivnosti promocije zdravja na primarni ravni zdravstvenega varstva, v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja, patronažni službi in lokalnih skupnostih+**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Raziskovanje z zdravjem povezanih življenjskih navad odraslih prebivalcev Slovenije kot izhodišče za nadaljnji razvoj, implementacijo in evalvacijo Programa integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih (*Skupaj za zdravje*).

Razvoj strokovnih smernic, preventivnih obravnav in kazalnikov za izvajanje, spremljanje in evalvacijo integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih v Sloveniji ter razvoj strategije upravljanja programa *Skupaj za zdravje*.

Razvoj strokovnih gradiv za izvajalce integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih ter zdravstveno-vzgojnih, didaktičnih in ostalih gradiv za uporabnike/udeležence preventivnih obravnav v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja in patronažnem varstvu.

Razvoj novih pristopov pri usposabljanju izvajalcev v CKZ/ZVC z vključevanjem simuliranih pacientov.

Razvoj kompetenčnega okvirja strokovnjakov (dipl. m. s., fizioterapevtov, psihologov, dietetikov, kineziologov) iz standardnih timov CKZ/ZVC.

Evalvacija implementacije novih kazalnikov za spremljanje uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ in ZVC-jih.

Analiza primerov inovativnih in aktualnih praks CKZ/ZVC na področju promocije zdravja v lokalni skupnosti.

Ključni izdelki bodo:

- Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog 2024 (CINDI raziskava);
- Strokovne smernice programa Skupaj za zdravje;
- Raziskava »Analiza vključenosti odrasle populacije v program Skupaj za zdravje v obdobju 2017 – 2022«;
- Kazalniki kakovosti za CKZ in ZVC;
- Kriteriji organizacije in delovanja CKZ in ZVC;
- Nacionalne smernice za opuščanje kajenja in navodila za pomoč pri opuščanju kajenja in rabe drugih nikotinskih izdelkov;
- Priročnik za izvajanje aktivnosti promocije zdravja v lokalni skupnosti za strokovnjake iz centrov za krepitev zdravja;
- Knjižica z opredeljenim zemljevidom poti osebe s sladkorno boleznijo tipa 2 v Sloveniji, za zviševanje navigacijske zdravstvene pismenosti oseb s sladkorno boleznijo tipa 2;
- Knjižica z opredeljenim zemljevidom poti osebe z depresijo v Sloveniji, za zviševanje navigacijske zdravstvene pismenosti oseb z depresijo;
- Strategija upravljanja programa Skupaj za zdravje;
- Priročnik za izvajalce nadgrajene obravnave Zdravo jem v centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih;

- Pripomoček za izvajalce prehranskega presejanja v ambulantah družinske medicine in centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih za oceno podhranjenosti MUST;
 - Prenovljeni zdravstvenovzgojni gradivi za pomoč pri obvladovanju rabe tobaka – Opuščanje kajenja in vzdrževanje telesne teže, Miti o kajenju;
 - Zdravstvenovzgojno gradivo za udeležence delavnic »Sladkorna bolezen tipa 2« in »S sladkorno boleznijo skozi življenje«;
 - Zdravstvenovzgojno gradivo za udeležence preventivne obravnave starejše osebe na domu;
 - Priročnik za izvajalce preventivnih obravnav na področju telesne dejavnosti v centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih – Telesna dejavnost, sedentarno vedenje in spanje;
 - Priročnik za izvajalce interdisciplinarne obravnave odraslih oseb s prekomerno telesno maso in debelostjo v centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih;
 - Priročnik za izvajalce preventivne obravnave starejše osebe na domu.
- **Zagotavljanje zgodnjega odkrivanja in zmanjšanja bremena kroničnih nenalezljivih bolezni pri odraslih z implementacijo sodobnih presejalnih orodij in preventivnih obravnav v ambulantah družinske medicine in centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Implementacija novega načina ocenjevanja srčno-žilne ogroženosti pri izvajanju preventivnih pregledov v ambulantah družinske medicine, skladno z novimi smernicami »2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice« (po SCORE2/OP).

Implementacija nadgrajene preventivne obravnave Zdravo jem v vse centre za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojne centre.

Ključni izdelki bodo:

- Orodje za oceno srčno-žilne ogroženosti SCORE2/OP;
 - Nadgrajena delavnica Zdravo jem.
- **Krepitev kompetenc zdravstvenih delavcev in sodelavcev na primarni ravni zdravstvenega varstva (v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojnih centrih ter v patronažnem varstvu) za izvajanje integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj, organizacija, izvedba in evalvacija usposabljanj za izvajalce preventive za odrasle v ambulantah družinske medicine (ADM), centrih za krepitev zdravja (CKZ)/zdravstvenovzgojnih centrih (ZVC) in patronažnem varstvu.

Posodobljeni trije izobraževalni moduli za dipl. m. s. iz ADM na področju prehranskega presejanja, presejanja za debelost in ocenjevanja srčno-žilne ogroženosti (SCORE2/OP).

Izvedba izobraževalnega modula Organizacija dela in komunikacija (za dipl. m. s. iz ADM), 4 izvedbe/leto (2 v prvi polovici leta, 2 v drugi polovici leta).

Izvedba izobraževalnega modula Preventiva v ADM (za dipl. m. s. iz ADM), 2 izvedbi/leto (1 v prvi polovici leta, 1 v drugi polovici leta).

Izvedba izobraževalnega modula Astma/KOPB (za dipl. m. s. iz ADM), 1 izvedba/leto.

Izvedba izobraževalnega modula Arterijska hipertenzija (za dipl. m. s. iz ADM), 2 izvedbi/leto (1 v prvi polovici leta, 1 v drugi polovici leta).

Izvedba izobraževalnega modula Osteoporoza (za dipl. m. s. iz ADM), 4 izvedbe/leto (2 v prvi polovici leta, 2 v drugi polovici leta).

Izvedba izobraževalnega modula Sladkorna bolezen tipa 2 (za dipl. m. s. iz ADM), 2 izvedbi/leto (1 v prvi polovici leta, 1 v drugi polovici leta).

Izvedba teoretičnega dela Temeljnega usposabljanja Skupaj za zdravje za izvajalce iz CKZ in ZVC – 4 izvedbe/leto (2 v prvi polovici leta, 2 v drugi polovici leta).

Izvedba praktičnega del Temeljnega usposabljanja Skupaj za zdravje za izvajalce iz CKZ in ZVC – 2 izvedbi/leto (1 v prvi polovici leta, 1 v drugi polovici leta oz. skladno s potrebami na terenu).

Izvedba 8ih strokovno-delovnih srečanj s strokovnjaki s posameznih strokovnih področij iz CKZ in ZVC.

Izvedba strokovnega srečanja za izvajalce preventivnih obravnav za odrasle iz CKZ in ZVC.

Izvedba strokovnega posveta za vodje CKZ in ZVC.

Izvedba usposabljanja za spremljanje kazalnikov uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ/ZVC.

Izvedba dveh supervizijskih srečanj za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja v CKZ/ZVC (1 v prvi polovici leta, 1 v drugi polovici leta).

Izvedba izobraževanja “Nadgrajene preventive obravnave v patronažnem varstvu” za izvajalce patronažnega varstva.

Izvedba dveh strokovno-delovnih srečanj vodij patronažnih služb na nacionalni ravni.

Izvedba webinarja za izvajalce preventivne obravnave starejše osebe na domu (medicinske sestre v patronažnem varstvu).

Ključni izdelki bodo:

- 16. letna konferenca preventive odraslih;
- Strokovne smernice programa Skupaj za zdravje;
- Izobraževalni modul Organizacija dela in komunikacija (za dipl. m. s. iz ADM);
- Izobraževalni modul Preventiva v ADM (za dipl. m. s. iz ADM);
- Izobraževalni modul Astma/KOPB (za dipl. m. s. iz ADM);
- Izobraževalni modul Arterijska hipertenzija (za dipl. m. s. iz ADM);
- Izobraževalni modul Osteoporoza (za dipl. m. s. iz ADM);
- Izobraževalni modul Sladkorna bolezen tipa 2 (za dipl. m. s. iz ADM);
- Teoretični del Temeljnega usposabljanja Skupaj za zdravje za izvajalce iz CKZ in ZVC;
- Praktični del Temeljnega usposabljanja Skupaj za zdravje za izvajalce iz CKZ in ZVC;
- Strokovno srečanje za izvajalce preventivnih obravnav za odrasle iz CKZ in ZVC;
- 8 strokovno-delovnih srečanj s strokovnjaki s posameznih strokovnih področij iz CKZ in ZVC;
- Strokovni posvet za vodje CKZ in ZVC;
- Dve supervizijski srečanja za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja v CKZ/ZVC.

- **Zagotavljanje nacionalno-regijske koordinacije Programa integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih (Skupaj za zdravje) in preventive v patronažnem varstvu ter strokovnega usmerjanja izvajalcev preventive za odrasle v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja/ zdravstvenovzgojnih centrih in patronažnem varstvu.**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Koordiniranje nacionalne mreže regijskih odgovornih zdravnikov, zbiranje in analiza kvartalnih poročil regijskih odgovornih zdravnikov.

Urejanje in redno ažuriranje spletne učilnice za dipl. m. s. iz ADM, 12 spletnih učilnic za strokovnjake iz CKZ in ZVC ter spletne učilnice za dipl. m. s. iz patronažnega varstva.

Zagotavljanje strokovne podpore in usmerjanja dipl. m. s. v ADM, strokovnjakov iz CKZ in ZVC, dipl. m. s. iz patronažnega varstva ter izvajalcev medkulturne mediacije v zdravstvu.

Koordiniranje mentorske mreže za usposabljanje in podporo izvajalcem psihoedukativnih delavnic.

Koordiniranje mentorske mreže dipl. m. s. edukatork za sladkorno bolezen tipa 2 (N3) za usposabljanje in podporo izvajalcem delavnic na področju sladkorne bolezni tipa 2 v centrih za krepitev zdravja/ zdravstvenovzgojnih centrih (N1).

Zagotavljanje strokovne podpore izvajalcem integrirane preventive kroničnih bolezni za odrasle (v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih in v patronažnem varstvu) na regijski ravni, skladno z opredeljenimi nalogami v dokumentu »Ključne naloge regijskih koordinatorjev za zdravstveno vzgojo odrasle populacije, za vzgojo za ustno zdravje, za področje reproduktivnega zdravstvenega varstva, patronažnega varstva ter za področje preventivnega zdravstvenega varstva otrok, mladostnikov in študentov«.

Ključni izdelki bodo:

- Spletna učilnica za vse ciljne skupine strokovnjakov;
 - Izvedena mentorstva pri izvajalcih psihoedukativnih delavnic in delavnic za osebe s sladkorno boleznijo tipa 2;
 - Navodila za organizacijo in delovanje CKZ oz. ZVC;
 - Kvartalna poročila regijskih odgovornih zdravnikov;
 - Polletna poročila o izvajanju nacionalno regijske koordinacije.
- **Spremljanje in evalvacija preventivnih obravnav v ambulantah družinske medicine, centrih za krepitev zdravja/zdravstvenovzgojnih centrih in patronažnem varstvu, vključno z razvojem metodologije, zbiranjem podatkov (preko podatkovnih zbirk NIJZ in raziskav), analizo ter razvojem informacijske podpore.**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Implementacija evidenčnih storitev aktivnosti CKZ za promocijo zdravja v lokalni skupnosti ter individualnih posvetov CKZ (v sodelovanju z ZZZS).

Nadgrajena informacijska podpora preventivnim obravnavam v CKZ (IPPO).

Vsebinska podpora implementaciji eSZBO PZVO, eSZBO ZVCT, eSZBO PATR: metodološka navodila, odgovarjanje na vprašanja izvajalcev s terena.

Evalvacija preventivnih obravnav.

Ključni izdelki bodo:

- Poročilo o kazalnikih kakovosti v ADM za leto 2023;
 - Poročilo o opravljenih preventivnih pregledih v ADM za leto 2023;
 - Poročilo o izvedenih izobraževanjih za dipl. m. s. iz ADM za leto 2023;
 - Poročilo o opravljenih storitvah dipl. m. s. iz ADM za leto 2023;
 - Poročilo o evalvaciji pilotnega testiranja novih kazalnikov za spremljanje uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ in ZVC-jih;
 - Poročilo o opravljenih storitvah dipl. m. s. iz ADM za leto 2023;
 - Poročilo o evalvaciji pilotnega testiranja novih kazalnikov za spremljanje uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ in ZVC-jih;
 - Poročilo o realizaciji preventivnih obravnav v CKZ/ZVC (4 kvartalna poročila);
 - Poročilo o evalvaciji uspešnosti izvedenih poglavljenih preventivnih obravnav v CKZ/ZVC;
 - Kriteriji za vrednotenje organizacije in delovanja CKZ in ZVC;
 - Letno poročilo o organizaciji in delovanju CKZ in ZVC v letu 2023;
 - Poročilo o izvajanju nalog regijskih koordinatorjev programov preventive in krepitev zdravja (2 polletni poročili);
 - Model spremljanja preventivne obravnave starejše osebe na domu (v patronažnem varstvu);
 - Metodološka navodila za vsebinsko podporo implementaciji eSZBO PZVO, eSZBO ZVCT, eSZBO PATR.
- **Zmanjševanje neenakosti v zdravju, zagotavljanje pravičnosti v dostopnosti do storitev integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih na primarni ravni zdravstvenega varstva**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj, implementacija in evalvacija pristopov za vključevanje in obravnavo ranljivih odraslih v programe preventive in krepitev zdravja.

Razvit, pilotno implementiran in evalviran izobraževalni modul za strokovnjake iz CKZ "Pristopi za vključevanje oviranih in invalidnih oseb v preventivne programe".

Ključni izdelki bodo:

- Izobraževalni modul za strokovnjake iz CKZ "Pristopi za vključevanje oviranih in invalidnih oseb v preventivne programe";
 - Model sistematičnega spremljanja izvajanja medkulturne mediacije v zdravstvenih domovih;
 - Ocena dostopnosti spletnih strani Skupaj za zdravje za različne oviranosti;
 - Raziskava o neenakostih in ranljivostih v zdravju v širšem okolju ZD Sevnica, ZD Celje in ZD Vrhnika (diseminacija rezultatov).
- **Promocija in strateško komuniciranje Programa integrirane preventive kroničnih bolezni pri odraslih (Skupaj za zdravje).**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izdelava strategije komuniciranja programa Skupaj za zdravje.

Izvedba promocijske kampanje programa Skupaj za zdravje.

Promocija telesne dejavnosti skozi nacionalno diseminacijo igre »Človek, razgibaj se«.

Obeležitev Evropskega tedna športa, Dneva slovenskega športa, Evropskega tedna mobilnosti, Dneva brez avtomobila, Mednarodnega tedna gibanja (move week). Obeležitev Svetovnega dneva spanja.

Posodobitev in priprava novih gradiv za izvajalce in uporabnike preventivnih obravnav. Priprava 20 novih strokovnih vsebin za spletno stran Skupaj za zdravje.

Digitalizacija gradiv za paciente/udeležence in strokovnjake na spletni strani Skupaj za zdravje.

Upravljanje z gradivi programa Skupaj za zdravje in distribucija zdravstvenovzgojnih gradiv za uporabnike/udeležence programa Skupaj za zdravje v centre za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojne centre ter ambulante družinske medicine.

Ključni izdelki bodo:

- Strategija komuniciranja programa Skupaj za zdravje;
 - Promocijska kampanja programa Skupaj za zdravje;
 - Splošne in specifične zloženke za usmerjanje uporabnikov v CKZ/ZVC; Knjižica obravnav v CKZ/ZVC;
 - Nove strokovne vsebine za spletno stran Skupaj za zdravje;
 - E-knjižnica z gradivi za paciente/udeležence in strokovnjake na spletni strani Skupaj za zdravje.
-
- **Zagotavljanje pomoči pri zasvojenosti z nikotinom, anonimne telefonske podpore osebam pri opuščanju kajenja in rabe nikotinskih izdelkov**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Delovanje telefona (Quitline) za pomoč in podporo pri opuščanju kajenja in rabe nikotinskih izdelkov dvakrat dnevno po 3 ure vse dni v letu, vključno s koordinacijo in rednim spremljanjem dela svetovalcev ter medijsko promocijo.

Zagotavljanje kontinuiranega delovanja svetovalnega telefona za opuščanje kajenja QuitLine.

Zagotavljanje proaktivnega telefonskega svetovanja.

Kontinuirano spremljanje trendov pri klicih, dinamike in strukture kadilcev.

Zbiranje in analiza podatkov klicev ter priprava poročila Quitline.

Razpošiljanje promocijskih vizitk QL po zdravstvenih ustanovah.

Zagotavljanje redne mesečne supervizije za svetovalce, ki delajo na QuitLine telefonu (12 supervizijskih srečanj v letu).

Sodelovanje v raziskavi »Survey about European smoking cessation Quitlines« (zbiranje, analiza in diseminacija informacij za 27 držav EU in 4 članice Evropske trgovinske zveze).

Ključni izdelki bodo:

- Analiza podatkov klicev;
- Poročilo Quitline;
- Supervizijska srečanja.

- **Zagotavljanje trajnosti izvajanja preventivnih programov**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava predloga sprememb Splošnega dogovora oz. Uredbe 2024 in Uredbe 2025.

Priprava sprememb in dopolnitev Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni.

Zagotavljanje kakovostnega nacionalno-regijskega upravljanja integrirane preventive kroničnih bolezni v Sloveniji: v programu Skupaj za zdravje, v patronažnem varstvu, na področju klinične prehrane, v Delovni skupini NIJZ za telesno dejavnost, v Delovni skupini NIJZ za promocijo zdravja na delovnem mestu; v mednarodnih mrežah (HEPA, GOPA, MPOHL).

Ključni izdelki bodo:

- Predlog Splošnega dogovora 2025 (aneksov k SD 2024);
- Prenovljen Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni.

Oddelek za zdravje otrok in mladostnikov

- 1. Zgodnje odkrivanje in zmanjšanje bremena kroničnih nenalezljivih bolezni pri otrocih z ukrepi na primarni ravni zdravstvenega varstva, ki vključujejo zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov, vzgojo za zdravje otrok in mladostnikov ter centre za krepitev zdravja in lokalne skupnosti. Krepitev ustnega zdravja otrok in mladostnikov.**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj smernic programa ZDAJ za predšolske otroke, za študente, za otroke z razvojnimi zaostanki, za vzgojo za zdravje otrok in mladostnikov.

Razvoj presejalnih orodij za zgodnje odkrivanje težav v duševnem zdravju pri mladostnikih in drugih pristopov.

Pilotna implementacija delavnice za zdravo držo in za preprečevanje prekomerne rabe zaslonov v CKZ.

Razvoj, organizacija, izvedba in evalvacija usposabljanj za izvajalce preventive.

Zagotavljanje nacionalno-regijske koordinacije Programa ZDAJ v ambulantah zdr. varstva otrok in mladostnikov, centrih za krepitev zdravja/ zdravstvenovzgojnih centrih.

Spremljanje in evalvacija preventivnih obravnav v programu ZDAJ.

Promocija in strateško komuniciranje programa ZDAJ.

Izvedeno usposabljanje izvajalcev Družinske obravnave za zdrav življenjski slog.

Zagotavljanje strokovne podpore izvajalcem Programa ZDAJ na regijski ravni, skladno z opredeljenimi nalogami v dokumentu »Ključne naloge regijskih koordinatorjev za zdravstveno vzgojo odrasle populacije, za vzgojo za ustno zdravje, za področje reproduktivnega zdravstvenega varstva, patronažnega varstva ter za področje preventivnega zdravstvenega varstva otrok, mladostnikov in študentov«.

Evalvacija uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ v letu 2023.

Ključni izdelki bodo:

- Potrjene smernice programa ZDAJ za predšolske otroke, za študente, za otroke z razvojnimi zaostanki, za vzgojo za zdravje otrok in mladostnikov;

- Prenovljen program usposabljanja izvajalcev vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov za specialna znanja;
- Prenovljen program vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov;
- Izvedeno strokovno srečanje izvajalcev vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov;
- Poročilo o realizaciji uspešnosti preventivnih obravnav v CKZ v letu 2023;
- Strokovne vsebine za spletno stran Zdaj.net.

6.1.6 Informatika v zdravstvu

V zadnjih letih se je zgodil pomemben preboj na področju digitalizacije slovenskega zdravstva in nacionalne implementacije rešitev eZdravja. Aplikacije eZdravja in druge digitalne rešitve se vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki o njihovi uporabi.

Ob tem se NIJZ sooča z vse večjimi težavami pri upravljanju eZdravja. Skrajno se zastruje problem nezadostnih kadrovskih virov, razmere za delo pa močno otežuje negotova zakonodajno-politična situacija, ki se od izražene namere o prenosu eZdravja na drugo institucijo (julija 2022) še vedno ni razrešila. Še vedno čakamo nov zakon o digitalizaciji zdravstva, od katerega je odvisna nadaljnja usoda eZdravja na NIJZ.

Ne glede na prenos upravljanja je mogoče glede na trenutno stanje identificirati ključne sklope nalog, ki se bodo na eZdravju izvajale v letu 2024:

1. Dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov.
2. Izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami.
3. Razvoj in implementacija novih oz. dopoljenih rešitev eZdravja v skladu z ugotovljenimi potrebami in prioritetai,
4. Promocija eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja,
5. Sodelovanje na ključnih mednarodnih projektih eZdravja.

Vzporedno z upravljanjem rešitev eZdravja bo tudi v prihodnje potrebno zagotavljati učinkovito IKT podporo notranjemu delovanju NIJZ, vključno z območnimi enotami, pri izvajanju vseh z zakonom predpisanih nalog in aktivnosti, prenovi poslovnih procesov ter notranji in zunanji komunikaciji, sodelovanju v mednarodnih projektih, diseminaciji rezultatov raziskav in povezovanju z drugimi inštitucijami. V sklopu slednjih nalog bo potrebno poskrbeti za:

- tekoče vzdrževanje in posodabljanje IKT infrastrukture ter zagotavljanje informacijske varnosti na NIJZ;
- kakovostno IKT podporo uporabnikom na NIJZ in preoblikovanje poslovnih procesov ter njihovo digitalizacijo;
- vzdrževanje obstoječih in razvoj novih informacijskih sistemov za podatkovne zbirke (SBO, SZBO, RIZDDZ, SVIT, SURVIVAL, eSmrti itd.).

Poleg eZdravja in obstoječih informacijskih rešitev za podporo notranjega delovanja NIJZ bo potrebno v letu 2024 s strani CIZ zagotoviti strokovno podporo novim razvojnim projektom s področja informacijske podpore osnovne dejavnosti NIJZ, ki se v veliki meri navezuje na nacionalni sistem eZdravja (nadaljevanje integracije Svit z eZdravjem, projekt ZDAJ, informatizacija spremljanja nalezljivih bolezni, razvoj infrastrukture za sekundarno rabo). Obseg omenjenih aktivnosti se močno povečuje.

V primeru, da se upravljanje eZdravja prenese na drugo institucijo, se kadrovski viri CIZ lahko preusmerijo na omenjene projekte.

Oddelek za eZdravje

Oddelek za eZdravje izvaja upravljanje in razvoj rešitev eZdravja ter zagotavljanje podpore nacionalnim informacijskim rešitvam za potrebe javnega zdravja. V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Upravljanje in koordinacija aktivnosti za vzdrževanje in operativno podporo delovanja eZdravja.

Nadgradnje obstoječih ter razvoj novih storitev eZdravja v skladu s potrebami in prioriteta.

Dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov, promocija ter spremljanje in vrednotenje uspešnosti in kakovosti.

Mednarodno sodelovanje na področju čezmejne uporabe storitev eZdravja.

Sodelovanje z deležniki v strokovnih telesih na področju digitalizacije slovenskega zdravstva (Ministrstvo za zdravje, ZZS, ZdrZZ idr.).

Sodelovanje v nacionalnih in mednarodnih projektih na področju digitalizacije zdravstva.

CRPP:

Zaključne razvojne aktivnosti in podpora produkcijskega delovanja novih aplikacijskih vmesnikov, ki so bili razviti v letu 2023: zdravstveni timi, patronažni rajoni, kontaktni podatki, podatki o šolarjih (šola, razred) in šolskih zdravnikih za izvajanje PPŠ.

Prehod na povezavo z novim informacijskim sistemom Centralnega registra prebivalstva (eCRP).

Nadgradnja CRPP za kontrolo obračuna storitev, izdelava servisov za ZZS (naloga v letu 2023 ni bila izvedena zaradi zasedenosti kapacitet s tehnološko nadgradnjo).

eNaročanje:

Implementacija delovnega naloga (neizvedeno v letu 2023 zaradi nezadostnih kapacitet pogodbenega partnerja Better, ki pripravlja informacijski model).

Nadgradnje eNaročanja za izboljšanje kakovosti podatkov.

SI-NCP (čezmejna izmenjava zdravstvene dokumentacije).

Povzetek podatkov o pacientu in eRecept, zaključevanje projekta SI-NCP: prehod v produkcijsko delovanje po pridobitvi končne potrditve in po uskladitvi s posameznimi državami.

SI-NCP 2, izmenjava originalne (pdf) dokumentacije: nov projekt, izvedba negotova zaradi nejasne situacije z upravljanjem eZdravja.

zVEM in zVEMplus:

Nadgradnja in dodatne funkcionalnosti na portalu zVEM – preverjanje kontaktnih podatkov pacienta.

Naročanje na primarne zdr. storitve/termini na portalu zVEMplus.

Uvedba potrdila za krvodajalce na zVEM.

Nadgradnja osebne kartice zdravil na zVEMplus, integracija s CRPP.

Nadgradnja registra redkih bolezni na zVEMplus, integracija s CRPP.

Izdelava samostojne/zVem+ rešitve za podporo organizaciji preventivnih pregledov v šolstvu.

Vključitev novega pregledovalnika vsebine CRPP (viewerja) v zVEMplus.

IKT infrastruktura eZdravja:

Vzdrževanje in nadgradnje infrastrukture (podatkovna centra v LJ in MB, omrežje zNET, nadzorni sistemi).

Evidenca uporabnikov eZdravja (varnostna shema).

Zaključek prehoda na novo Evidenco uporabnikov eZdravja (in opustitev stare Varnostne sheme).

eTriaža:

Posredovanje triažnega lista (pdf) v CRPP.

eRecept:

Podpora čezmejnega prenosa eReceptov v okviru projekta SI-NCP.

Mednarodni projekti

PATHeID, čezmejna interoperabilnost aplikacij za paciente, zaključek projekta (julij 2024).

Xt-EHR: Joint Action za harmonizacijo rešitev eZdravja na ravni EU, implementacija Uredbe EHDS za primarno rabo zdravstvenih podatkov, trajanje projekta 11/2023/2026.

SI-NCP 2, glej zgoraj.

EU-HIP (v sodelovanju s CNB), načrtovanje in razvoj rešitev za spremljanje nalezljivih bolezni, trajanje projekta 06/2025.

Ključni izdelki bodo:

- Novi aplikacijski vmesniki v CRPP;
- Elektronski delovni nalog za fizioterapijo;
- Vzpostavitev sistema za čezmejno izmenjavo eReceptov in Povzetkov podatkov o pacientu;
- Dodatne funkcionalnosti na zVEM – preverjanje kontaktnih podatkov pacienta;
- Naročanje na primarne zdr. storitve/termini na portalu zVEMplus;
- Uvedba potrdila za krvodajalce na zVEM;
- Nadgradnja osebne kartica zdravil na zVEMplus, integracija s CRPP;
- Nadgradnja registra redkih bolezni na zVEMplus, integracija s CRPP;
- Izdelava samostojne/zVem+ rešitve za podporo organizaciji preventivnih pregledov v šolstvu;
- Prehoda na novo Evidenco uporabnikov eZdravja (in opustitev stare Varnostne sheme);
- Posredovanje triažnega lista (pdf) v CRPP.

Oddelek za IKT podporo

Oddelek za IKT podporo izvaja temeljne aktivnosti za zagotavljanje IKT podpore vsem poslovnim funkcijam in zaposlenim na NIJZ (na vseh lokacijah). V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

IKT podpora uporabnikom in notranjemu delovanju NIJZ, vključno z območnimi enotami.

Aktivno upravljanje IKT infrastrukture, orodij in sistemov, ki se uporabljajo na NIJZ.

Digitalizacija poslovnih procesov ter uvedba naprednih digitalnih orodij v okolje NIJZ.

Upravljanje tehničnih rešitev za zagotavljanje ustrezne ravni informacijske varnosti.

Zagotavljanje IKT podpore za nacionalne informacijske sisteme ter varnostno kopiranje in arhiviranje zdravstvenih podatkov.

Nakup računalnikov, prenosnikov, monitorjev glede na potrebe zaposlenih na NIJZ.

Obnova vzdrževalne pogodbe za Micro Focus delovno platformo, ki je v uporabi na NIJZ.

Prehod na Microsoft platformo za celotno poslovanje NIJZ (če bodo zagotovljena sredstva s strani Ministrstva za zdravje).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za izbiro ponudnika multifunkcijskih naprav (april 2024).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za dobavo, vzpostavitev, podporo in vzdrževanje diskovnega sistema (menjava Netappa).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za dobavo, vzpostavitev, podporo in vzdrževanje mrežnih pregrad (menjava obstoječih na lokacijah TRU, TP).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za dobavo, vzpostavitev, podporo in vzdrževanje zaščite elektronske pošte pred zlonamernimi napadi (ESA-email security appliance).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za dobavo, vzpostavitev, podporo in vzdrževanje delilnika mrežnega bremena (Netscaler).

Priprava dokumentacije in izvedba JN za dobavo, vzpostavitev, podporo in vzdrževanje licence Oracle DB (Oracle strežnik za baze).

Dobava, vzpostavitev, podpora in vzdrževanje elektronskega dokumentnega sistema (EDS).

Sodelovanje pri analizi in izvedbi javnega naročila za ERP sistem, vzpostavitev sistema, prevzem interne podpore in vzdrževanje novega ERP sistema.

Menjava mrežnih stikal na OE, ki so izven življenjske dobe.

Vzpostavitev monitoringa KPI klicnega centra Programa Svit.

Analiza stanja in izvedba javnega naročila za vzpostavitev procesa digitalizacije in eHrambo papirnega medicinskega gradiva Programa Svit.

Realizacija zaostalih nadgradenj Informacijskega sistema Svit iz let 2022/2023 (varnostne, vsebinske spremembe).

Ključni izdelki bodo:

- Nabava računalniške opreme glede na potrebe zaposlenih na NIJZ;
- Nabava IKT sistemskih komponent glede na potrebe IKT infrastrukture na NIJZ;
- Vzpostavitev in vzdrževanje elektronskega dokumentnega sistema (EDS).

Oddelek za razvoj informacijskih sistemov

Oddelek za razvoj informacijskih sistemov izvaja razvoj informacijskih sistemov za obstoječe in nove podatkovne zbirke. V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje informacijske podpore podatkovnim zbirkam NIJZ na učinkovit in varen način.

Upravljanje, vzdrževanje in razvoj informacijskih sistemov za podatkovne zbirke NIJZ.

Zagotavljanje informacijskih rešitev in storitev za druge nacionalne informacijske sisteme.

Priprava strokovnih podlag in tehnične dokumentacije za razvoj informacijskih sistemov.

Sodelovanje z deležniki pri razvoju in vpeljavi informacijskih sistemov za digitalizirano spremljanje javnozdravstvenih podatkov.

IPPO - vzdrževanje in nadgradnje aplikacije (širitev aplikacije IPPO na preostale ZD).

eSmrti - razrešitev administrativnih in finančnih vprašanj in postopna uvedba.

RIZDDZ - vzdrževanje in razvoj (podpora izmenjavi podatkov z IZD/zbornicami).

SOPA – vzdrževanje in nadgradnje (KU1 obravnave in delavnice so v naslednjem letu v rednem programu v ZVC in CKZ).

Vzpostavitev ERP za potrebe NIJZ (DMS, IS za FRS).

Nadgradnja SPSS na novejšo verzije.

Vzdrževanje in manjše nadgradnje IS za eSZBO.

Vpeljava spletnih servisov za ažuriranje izvajalcev in njihovih zaposlenih iz RIZDDZ v eSZBO.

Manjše nadgradnje IS za cepiva vezane na spremembe dela.

Integracija elektronskega naročanja cepiv s programi izvajalcev cepljenja (naročnikov).

Nadgradnje SURVIVAL-a (elektronsko poročanje nalezljivih bolezni).

Nadgradnja Grouperja zaradi spremembe verzije šifranta MKB10-AM v. 11.

Vzpostavitev eKnjige.

Vzpostavitev aplikacije za nadomestilo Novell NetStorage, ki ne bo več na voljo po eventualnem prehodu na MS platformo.

Izvedba JN za vzdrževanje in nadgradnje eSZBO za 3 leta (nadgradnje frameworka in aplikacije).

Nadgradnje eSZBO zaradi sprememb v področjih IPPO, ZVCT, PATR in VZSK.

Vpeljava spletnih servisov v eSZBO za poročanje podatkov iz programskih rešitev izvajalcev.

Redne nadgradnje in vzdrževanje eSZBO glede na vsebinske spremembe oz. spremembe metodoloških navodil in okolja.

Priprava izpisov v eSZBO za pripravo terenskega območja PATR.

Izvedba JN za vzdrževanje in nadgradnje za področje cepiv za 3 leta.

Redne nadgradnje in vzdrževanje aplikacije za cepiva glede na zahteve oz. vsebinske spremembe.

Ključni izdelki bodo:

- Širitev aplikacije IPPO na preostale ZD;
- Prehod eSmrti v produkcijsko rabo na nacionalni ravni;
- Integracija elektronskega naročanja cepiv s programi izvajalcev cepljenja (naročnikov);
- Nadgradnje SURVIVAL-a (elektronsko poročanje nalezljivih bolezni);
- Nadgradnje eSZBO zaradi sprememb na določenih vsebinskih področjih.

6.1.7 Zagotavljanje podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu

Oddelek za zagotavljanje podatkov

Naloga Zagotavljanje podatkov je redna letna naloga, ki je bila vzpostavljena zaradi izvajanja dela obveznosti po Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Pravočasni zajem pravih in popolnih podatkov ter priprava le-teh za nadaljnje analize. Obdelava podatkov mora potekati v skladu z ZVOP, saj gre večinoma za obdelavo občutljivih osebnih podatkov.

Redna obdelava podatkov vključuje zbiranje in kontrolo podatkov, komunikacijo in usklajevanje zajetih podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev z razlago metodoloških in drugih navodil, usklajevanje podatkov med NIJZ zbirkami in zbirkami drugih institucij, vnos podatkov v e-obliko ali prenos e-verzij podatkov, kreiranje vseh tipov baz glede na navodila o življenjskem ciklu podatkov, priprava informacij o podatkih (metapodatki) in poročil o kakovosti zbirk, priprava metodoloških gradiv k posameznim zbirkam za zajem podatkov v naslednjem letu.

Oblikovanje vseh tipov letnih, polletnih in mesečnih podatkovnih baz za leto 2023 in 2024, odvisno od posamezne baze oz. pripadajoče zakonske podlage.

Priprava spremljajočih informacij k zbirkam (metapodatki).

Prilagoditev metodoloških gradiv za zajem podatkov v letu 2025.

Vodenje dokumentacije glede na zahteve ZVOP.

Ključni izdelki bodo:

- Letne podatkovne baze za leto 2023;
- Metapodatki k posameznim zbirkam;
- Prilagojena metodološka gradiva za zajem podatkov v letu 2025.

Oddelek za metodologijo in državno statistiko

V oddelku se izvaja naloga »Zagotavljanje podatkov v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj ter razvoj statistične metodologije«, katere namen je izvedba vseh nalog, ki jih ima NIJZ kot pooblaščen izvajalec statističnih raziskovanj za področje javnega zdravja ter zdravja in varnosti pri delu ob doslednem upoštevanju Kodeksa ravnanja državne statistike in metodološko delo pri izvedbi in razvoju anketnih raziskav, kot tudi razvoj statistične metodologije in racionalizacija zbiranja podatkov.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava vseh ključnih dokumentov za sodelovanje v sistemu državne statistike (letni program statističnih raziskovanj, letna poročila, stališča države za sestanke na različnih ravneh na Eurostat-u)

Izvedba nalog v skladu z veljavnim Letnim programom statističnih raziskovanj.

Aktivnosti, povezane z nacionalno uvedbo eSmrti.

Priprava in analiza podatkov in kazalnikov iz nacionalne raziskave Uporaba tobaka, alkohola, prepovedanih drog, interneta, družabnih omrežij, video iger in iger na srečo med splošno populacijo (ATADD 2023); prva objava iz raziskave.

Priprava na izvedbo in izvedba nacionalne raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog 2024 (CINDI 2024).

Priprava na izvedbo nacionalne raziskave o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2025); prevod novih vprašanj.

Priprava na izvedbo in izvedba evropske spletne raziskave o drogah (EWSD).

Priprava na izvedbo in izvedba nacionalne raziskave Ustno zdravje prebivalcev Slovenije.

Sodelovanje pri izgradnji nove modernejše infrastrukture v obliki eKnjige za enajsto verzijo avstralske modifikacije Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB-10-AM-v11) ter povezane klasifikacije in dokumente (Klasifikacija terapevtskih in diagnostičnih postopkov in posegov (KTDP-v11), Standardi kodiranja, indeksa bolezni in postopkov).

Dopolnitve šifrantov vrste zdravstvenih storitev (VZS) in šifranta vrst zdravstvene dejavnosti (VZD) ter ostalih šifrantov.

Nadaljevanje sodelovanja s SURS pri pripravi nove nacionalne Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD) ter nadaljevanje dela na prevodu enajste verzije Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB-11).

Aktivnosti povezane z implementacijo priporočil poglobljenega strokovnega pregleda glede ocene skladnosti s Kodeksom ravnanja evropske statistike.

Objave posodobljenih verzij šifrantov na spletni strani NIJZ.

Ključni izdelki bodo:

- Opravljene naloge v skladu z veljavnim LPSR in z roki, ki so določeni v LPSR za leto 2024, pripravljen LPSR 2025 za področje zdravstvene statistike.
- Letni program statističnih raziskovanj 2025 za področje zdravstvene statistike;
- Stališča države za sestanke na različnih ravneh na Eurostat-u;
- Poročilo o izvajanju LPSR 2024 za področje zdravstvene statistike;
- Prva objava iz Nacionalne raziskave o uporabi tobaka, alkohola, prepovedanih drog, interneta, družabnih omrežij, video iger in iger na srečo med splošno populacijo (ATADD 2023);
- Izvedena Nacionalna raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog 2024 (CINDI 2024);
- Prevedena nova vprašanja za nacionalno raziskavo o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2025);
- Izvedena Evropska spletna raziskava o drogah (EWSD);
- Izvedena Nacionalna raziskava Ustno zdravje prebivalcev Slovenije;
- Pripravljena eKnjiga za enajsto verzijo avstralske modifikacije Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB-10-AM-v11);
- Dopolnjeni šifranti vrste zdravstvenih storitev (VZS) in šifranta vrst zdravstvene dejavnosti (VZD);
- Pripravljena prva verzija prevoda MKB-11.

1. Diseminacija

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Organizirano, usklajeno, kakovostno in pravočasno objavljanje vseh podatkov, ki jih NIJZ zbira na podlagi različnih zakonskih podlag in na podlagi tega objavlja ključne informacije o zdravju prebivalstva in delovanju zdravstvenih služb v Republiki Sloveniji na jasn, razumljiv in zanimiv način, ki bo primeren za širok krog različnih vrst uporabnikov;

Širitev tematskih področij NIJZ podatkovnega portala ter ažuriranje že objavljenih podatkov ter ustreznih metodoloških pojasnil - v skladu z LPSR in ostalimi zakonskimi podlagami in uredbami.

Objava publikacije Zdravstveni statistični letopis Slovenije ter plakata Zdravje v Sloveniji.

Sodelovanje z mednarodnimi institucijami z namenom zagotavljanja podatkov in metapodatkov, na področju priprave metodoloških in pravnih osnov za zbiranje podatkov ter sodelovanje v delovnih skupinah mednarodnih organizacij. Posredovanje podatkov mednarodnim organizacijam, sodelovanje pri pregledu osnutkov predlaganih Mednarodnih publikacij in podajanju mnenj.

Komunikacija in priprava podatkov na zahtevo zunanjih uporabnikov (preko enotne dostopne točke Statistična pisarna) glede zahtevkov za podatke in vsebine.

Dostop raziskovalcev do mikropodatkov in priprava zahtevkov, v skladu z internimi pravili.

Objava prenovljenih vsebin zavijka podatki na spletni strani NIJZ do konca leta 2024.

Ključni izdelki bodo:

- Objave podatkov na spletu – prve objave ter tabele in metodološka pojasnila, opozorila in opombe, na NIJZ Podatkovnem portalu, skladno s koledarjem objav;
- Objava publikacije Zdravstveni statistični letopis Slovenije na spletnih straneh NIJZ;
- Objave slovenskih zdravstveno statističnih podatkov ter metapodatkov na mednarodnih podatkovnih portalih - Oddane končne verzije podatkov in metapodatkov za mednarodne vprašalnike ter oddani odzivi na pripravljene osnutke publikacij, skladno z roki postavljenimi s strani mednarodnih organizacij;
- Izpolnjeni zahtevki za pripravo podatkov in vsebinskih obrazložitev.

2. Izkušnje pacientov - PREMs

Redno spremljanje izkušenj odraslih in pediatričnih pacientov (PREMs – Patient reported experience measures) z zdravstvenim varstvom na primarni, sekundarni in terciarni ravni, poročanje zainteresirani javnosti ter drugim deležnikom s ciljem dviga kakovosti zdravstvenih storitev.

Sodobni zdravstveni sistemi se osredotočajo na paciente in jih postavljajo v središče zdravstvene oskrbe, kar poudarja tudi Resolucija o zdravstvenem varstvu 2016–2025 "Skupaj za družbo zdravja". NIJZ zato od leta 2019 izvaja nacionalne raziskave o izkušnjah pacientov v specialističnih ambulantah in akutnih bolnišnicah. Namen teh raziskav je posredno izboljšati kakovost in varnost zdravstvene oskrbe ter omogočiti zdravstvenim delavcem vpogled v svoje delo skozi oči pacientov.

Za hitrejšo obdelavo podatkov je ZPC razvil programsko kodo, ki omogoča individualizirana poročila za izvajalce, oblikovali pa smo tudi spletno mesto Moja izkušnja, naše zdravstvo.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izvajanje tovrstne raziskave tudi med otroki in mladostniki v akutnih bolnišnicah.

Promocija portala "Kakovost zdravstvenega varstva (skozi oči pacienta)« relevantnim deležnikom (v primeru odločitve o vzpostavitvi portala na strani MZ).

Objava poročil z rezultati PREMs raziskav na spletni strani NIJZ (<https://nijz.si/podatki/podatkovne-zbirke-in-raziskave/prems/>)

Ključni izdelki bodo:

- Nacionalna raziskava o izkušnjah pacientov v akutnih bolnišnicah;
- Nacionalna raziskava o izkušnjah pacientov v specialističnih ambulantah;

- Poročilo - Statistična analiza podatkov nacionalne raziskave o izkušnjah pediatričnih pacientov z bolnišničnim zdravljenjem;
- Strokovni članek na temo prve nacionalne raziskave o izkušnjah pediatričnih pacientov z bolnišničnim zdravljenjem z rezultati;
- Poročila z rezultati PREMs raziskav.

6.1.8 Center za duševno zdravje

Oddelek za duševno zdravje

- **Sistematično in redno spremljanje duševnega zdravja in samomora v Sloveniji**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Analiza podatkov (administrativnih zdravstvenih zbirk in presečnih anketnih raziskav) s področja duševnega zdrava in samomora.

Vzpostavitev seznama kazalnikov s področja duševnega zdravja in preprečevanja samomora na podatkovnem portalu NIJZ.

Ključni izdelki bodo:

- Kazalniki s področja duševnega zdravja na podatkovnem portalu NIJZ;
- Znanstvene in strokovne objave s področja duševnega zdravja in preprečevanja samomora.

- **Sistematično in redno spremljanje vseh pojavnih oblik nekemičnih zasvojenosti v Sloveniji**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Sistematično in redno spremljanje vseh pojavnih oblik nekemičnih zasvojenosti v Sloveniji.

Validacija razvitih presejalnih vprašalnikov za ocenjevanje problematike uporabe zaslonov pri otrocih in mladostnikih.

Izvajanje raziskav, ki zagotavljajo informacije o prevalencah različnih vrst nekemičnih zasvojenosti in med drugim ponazorijo ključne dejavnike tveganja za različne tipe zasvojenosti pri različnih populacijah.

Znanstveno-raziskovalna prizadevanja za identifikacijo ključnih dejavnikov tveganja in ključnih zaščitnih dejavnikov za posamezne vrste nekemičnih zasvojenosti pri različnih populacijah.

Razvoj, testiranje, evalvacija in morebitna prilagoditev presejalnih pripomočkov za zgodnje odkrivanje tveganja za razvoj digitalnih zasvojenosti pri otrocih ter razvoj smernic za izvajanje intervencij. Načrt za uvedbo v sistem. Izvedba preliminarne validacijske študije v enem zdravstvenem domu. Izvedba temeljne validacijske študije v več zdravstvenih domovih.

Ključni izdelki bodo:

- Statistična publikacija z vključenimi nacionalnimi podatki na področju nekemičnih zasvojenosti;
- Znanstvene objave na temo validacije slovenskih instrumentov za prepoznavanje nekemičnih zasvojenosti.

- **Destigmatizacija in vključevanje oseb z izkušnjo**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj in izvajanje aktivnosti, usmerjenih v zmanjševanje stigmatizacije na področju duševnega zdravja – razvoj in nadaljevanje kampanje »Nisi okej? Povej naprej.«.

Organizacija Festivala duševnega zdravja.

Priredba ter zagon WHO Quality Rights spletne učilnice.

Ključni izdelki bodo:

- Festival duševnega zdravja;
- WHO Quality Rights spletna učilnica.

- **Razvoj in implementacija manjkajočih ter nadgradnja obstoječih aktivnosti s področja nekemičnih zasvojenosti ter postavitve in krepitev mreže virov pomoči, ki bo odgovarjala na potrebe prebivalcev na področju nekemičnih zasvojenosti v Sloveniji**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj, pilotiranje in implementacija preventivnih aktivnosti/programov.

Ozaveščanje in gradnja kompetenc strokovnjakov, ki se pri svojem delu soočajo s problematiko nekemičnih zasvojenosti.

Krepitev mreže virov pomoči in vzpostavljanje novih služb na področju nekemičnih zasvojenosti.

Vzpostavljanje strokovnega sodelovanja in povezovanja med centri za duševno zdravje in službami, ki delujejo na področju nekemičnih zasvojenosti.

Organizirano izobraževanje s področja nekemičnih zasvojenosti za CDZO in CDZOM.

Ključni izdelek bo:

- Poročilo o evalvaciji delovanja subspecialističnih timov za obravnavo nekemičnih zasvojenosti.

- **Osvežitev in dopolnitev obstoječih smernic za odgovorno poročanje o samomoru**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Prevedba novih smernic za odgovorno poročanje o samomoru, ki jih je SZO izdala 2023 in preverba vsebine novih smernic z novinarji in uredniki.

Tiskanje novih smernic.

Diseminacija novih smernic.

Ključni izdelek bo:

- Natisnjene prevedene smernice.

- **Razvoj programa Psihološka prva pomoč**

PPP je pomoč, ki jo nudimo osebi z duševno težavo ali stisko, razvijajočo se duševno boleznijo, dokler ni na voljo strokovna pomoč ali se stiska ne razreši. Nanaša se na prepoznavo, razumevanje in pomoč osebi, ki je v duševni stiski.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Nadaljevanje izvajanja modulov o depresiji in samomorilnem vedenju ter evalvacija obeh modulov.

Izvajanje edukacijskega modula za alkohol.

Izvedba treh izobraževanj za depresijo in samomor.

Izvedba vsaj enega izobraževanje za alkohol.

Ključni izdelek bo:

- Evalvacijska poročila izvedenih edukacijskih modulov

- **Analiza policijskih zapisnikov o samomoru**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Pregled policijskih zapisnikov o samomorih z najpogostejšimi metodami.

Analizirali podatkov iz zapisnikov o samomorih.

Ključni izdelek bo:

- Poročilo o analizi podatkov o samomoru in predlog ukrepov za preprečevanje samomora z izbranimi metodami.

- **Forenzična psihiatrija v Sloveniji: pregled dobrih praks in razvoj metode za celovit pregled potreb pacientov**

Pri pregledu dobrih praks na ravni zdravstvene obravnave in javnozdravstvenih pristopov na področju forenzične psihiatrije bo osrednji cilj identifikacija in analiza najučinkovitejših metod obravnave in preventive v forenzični psihiatriji. Cilj je pridobiti vpogled v najboljše prakse, ki bodo lahko služile kot podlaga za izboljšanje obstoječih postopkov in politik na nacionalni ravni.

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Razvoj predloga metode za pregled potreb pacientov v forenzični psihiatrični obravnavi v Sloveniji, ki bo vključeval analizo obstoječih postopkov, identifikacijo pomanjkljivosti in predlaganje izboljšav.

Vzpostavitev celovitega pristopa k oceni potreb posameznikov v forenzični psihiatriji, vključno z diagnostičnimi, terapevtskimi in rehabilitacijskimi vidiki.

Pregled dobrih praks (na ravni zdravstvene obravnave, javnozdravstvenih pristopov) na področju forenzične psihiatrije.

Ključni izdelek bo:

- predloga metode za pregled potreb pacientov, ki so vključeni v forenzično psihiatrično obravnavo v Sloveniji.

Oddelek za upravljanje nacionalnega programa duševnega zdravja

- **Upravljanje Programa MIRA**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Koordinacija izvajanja Nacionalnega programa duševnega zdravja in evalvacija izvajanja Nacionalnega programa duševnega zdravja.

Vodenje in podpora strukturam upravljanja in koordinacije programa MIRA: strokovni svet (redni sestanki) in interdisciplinarne delovne skupine (redni sestanki).

Priprava in usklajevanje novega akcijskega načrta 2024-2028 skladno z nacionalnim programom duševnega zdravja; načrt izvajanja v 2024.

Evalvacija Nacionalnega programa duševnega zdravja: priprava kazalnikov in letnega poročila; priprava poročila za obdobje AN 2022-2023.

Regijska koordinacija implementacije NPDZ: podpora vzpostavljanju novih CDZ-jev v regiji, strokovna srečanja s CDZ-ji v regiji (2 x letno), mobilizacija deležnikov za povezano delovanje na področju duševnega zdravja na regijsko/lokalni ravni. Redno ažuriranje virov pomoči delujočih v regiji, sodelovanje v IDS.

Organizacija regijskih dogodkov ob dnevu duševnega zdravja.

Redno ažuriranje virov pomoči delujočih v regiji, sodelovanje v IDS.

Ključni izdelki bodo:

- Nov akcijski načrt (AN) 2024-2028;
- Poročilo o evalvaciji AN 2022-2023;
- Ažuriran seznam virov pomoči.

- **Nacionalno-območna koordinacija centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter centrov za duševno zdravje odraslih**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava in izvajanje usposabljanj s področja duševnega zdravja.

Razvoj in implementacija intervencij in pristopov v centrih za duševno zdravje in na drugih področjih Nacionalnega programa duševnega zdravja.

Zagotavljanje nacionalno-regijske koordinacije programa MIRA ter strokovnega usmerjanja izvajalcev v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov (CDZOM), centrih za duševno zdravje odraslih (CDZO) in razvojnih ambulantah s centri za zgodnjo obravnavo (RA-CZO).

Razvoj in implementacija novih pristopov in obravnav na področju psihoedukacije, triaže in usmerjanja v CDZOM in CDZO.

Krepitev znanja in kompetenc strokovnega kadra v CDZO, CDZOM in RA-CZO.

Spremljanje in evalvacija CDZOM in CDZO.

Nacionalno-območna koordinacija vzpostavljanja ter delovanja centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov.

Izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov) v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov (1 obisk letno).

Razvoj in implementacija kliničnih poti, protokolov sodelovanja, novih pristopov v centrih za duševno zdravje, zbiranje podatkov o kadrih in o kazalnikih kakovosti, spremljanje delovanja centrov za duševno zdravje.

Nacionalno-območna koordinacija vzpostavljanja ter delovanja centrov za duševno zdravje odraslih, izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov) v centrih za duševno zdravje odraslih (po 2 obiska na leto).

Razvoj in implementacijo kliničnih poti, protokolov sodelovanja, novih pristopov v centrih za duševno zdravje, zbiranje podatkov o kadrih, dopolnjevanje kazalnikov kakovosti in spremljanje kazalnikov kakovosti za namen spremljanja delovanja centrov za duševno zdravje.

Koordinacija ter podpora razvojnim ambulantam s centri za zgodnjo obravnavo: razvoj in implementacija kliničnih poti in smernic delovanja ter protokolov sodelovanja med RA-CZO in drugimi zdravstvenimi službami.

Izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov) (1 obisk letno); spremljanje realizacije; spremljanje kazalnikov kakovosti.

Posodobitve šifrantov storitev za CDZOM, CDZO, RA-CZO.

Priprava predlogov za Splošni dogovor 2025.

Priprava meril in kriterijev za mrežo služb za duševno zdravje.

Razvoj in implementacija psihoedukativnih delavnic psihoza, anksiozna motnja v CDZO.

Razvoj in implementacija trižnega postopka v CDZOM in postopka usmerjanja v CDZO.

Izvedba izobraževalnega modula (12 sklopov) za CDZO.

Izvedba izobraževalnega modula (6 sklopov) za CDZOM.

Ključni izdelki bodo:

- Prenovljeni šifranti storitev za CDZOM, CDZO, RA-CZO;
- Predlog za Splošni dogovor 2025;
- Poročilo o kazalnikih kakovosti v CDZOM in CDZO;
- Poročilo o analizi kadrov v CDZOM in CDZO;
- Poročilo o delovanju dispanzerjev za mentalno zdravje;
- Poročilo o realizaciji storitev v mreži CDZOM in CDZO.

- **Komuniciranje z javnostmi ter priprava in distribucija izobraževalnih in promocijskih gradiv za splet in tisk**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Informiranje in širjenje znanja o duševnem zdravju in motnjah.

Oblikovanje strategije in načrtovanje komunikacijskih aktivnosti Programa MIRA.

Organizacija novinarskih konferenc, priprava sporočil za javnost, odzivi odgovori na novinarska vprašanja.

Podpora nastopajočim v javnostih, organizacija in komunikacijska podpora prireditvam, konferencam, seminarjem, delavnicam.

Spremljanje objav v medijih in analiza rezultatov.

Skrb za celostno grafično podobo, oblikovanje dokumentov in objav za spletne strani.

Komuniciranje ob izrednih dogodkih.

Diseminacija informacij strokovnim mrežam s področja zdravstva in dela ter interesnim združenjem.

Nabor izobraževalnih vsebin, urednikovanje in lektura besedil, nabor promocijskih izdelkov, oblikovanje v skladu s celostno grafično podobo in priprava za izvedbo objav na spletu ali tisk.

Urednikovanje spletne strani Programa MIRA, dodane nove vsebine oziroma vsebinski sklopi (duševno zdravje mladostnikov - 10 prispevkov).

Izvajanje podpornih komunikacijskih aktivnosti: sporočila za medije oziroma objave na spletni strani Programa MIRA in na spletni strani ter profilih družbenih omrežij NIJZ ter ostale komunikacijske aktivnosti (izjave za medije in ostale PR aktivnosti) ob različnih dogodkih (Festival duševnega zdravja, strokovni

posvet CDZ, Nacionalna konferenca obvladovanja nekemičnih zasvojenosti) oziroma obeležitvah (dan varnosti in zdravja pri delu, svetovni dan duševnega zdravja na nacionalni in regionalni ravni (9 dogodkov), dan preprečevanju samomora, obeležitev meseca preprečevanja zasvojenosti ipd.)

Izvajanje različnih aktivnosti s področja proaktivnega in reaktivnega komuniciranja oziroma odnosov z mediji (npr. odzivi na vprašanja in zaprosila novinarjev, proaktivno sodelovanje z mediji, medijski nastopi s področja duševnega zdravja - različni komunikacijski kanali itd.)

Upravljanje z gradivi programa MIRA in distribucija / diseminacija gradiv in promocijskih vsebin.

Izvedba 2 mailing kampanj letno za informiranje strokovnih mrež in interesnih združenj (področje duševnega zdravja aktivnih na trgu dela).

Ključni izdelki bodo:

- Strategija komuniciranja za Program MIRA;
 - Odzivi na vprašanja in zaprosila novinarjev;
 - Sporočila za medije;
 - Objave na spletni strani.
-
- **Upravljanje spletne strani www.zadusevnozdravje.si in seznama mreže Virov pomoči v duševnih stiskah**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava in objava različnih vsebin o duševnih izzivih v času mladostništva.

Urednikovanje, lektura in oblikovanje v skladu s celostno grafično podobo.

Izbor in priprava vsebin ter nadzor nad prevodi v lahko branje, audio/video objave na spletni strani.

Priprava scenarijev in uskladitev regijskih dogovorov, vabil in objav o ozaveščevalnih dogodkih v knjižnicah.

Objavljanje ključnih informacij o aktivnostih, ciljih in dosežkih Programa MIRA, o duševnem zdravju.

Objava prilagojenih spletnih vsebin za skupine z oviranostmi.

Nasveti o skrbi za duševno zdravje, opisi duševnih stisk, napotki za iskanje in nudenje pomoči in v vsakem trenutku aktualen seznam več kot 900 različnih virov pomoči v duševnih stiskah, kamor se lahko v Sloveniji zatečejo ljudje po pomoč brez neposrednega plačila.

Enkrat letno izdelani regijski sezname Virov pomoči v duševni stiski v pdf formatu.

Izvajanje regijskih dogodkov.

Ključni izdelki bodo:

- Objava spletnih vsebin za mladostnike;
 - Objava prilagojenih spletnih vsebin za skupine z oviranostmi;
 - Posodobljen regijski seznam virov pomoči.
-
- **Razvoj aktivnosti za varovanje in krepitev duševnega zdravja pri delu, s poudarkom na psihosocialnih tveganjih**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava in posodobitve izbranega orodja za oceno in obvladovanje psihosocialnih tveganj na delovnem mestu.

Zagotavljanje (evalviranih) storitev za delovne organizacije s področja varovanja in krepitev duševnega zdravja.

Strokovni pregled v slovenščino prevedenega brezplačnega spletnega orodja za oceno psihosocialnih tveganj – OiRA in pripravljene predloge za prilagoditev orodja za slovenski prostor.

Ažuriranje seznama storitev za krepitev DZ pri delu za delovne organizacije in posameznike na spletni strani Programa Mira.

Izvedba letne ankete med ponudniki za spremljanje povpraševanja po storitvah za krepitev DZ pri delu v delovnih organizacijah, opravljena analiza podatkov in pripravljeno zaključno poročilo.

Ključni izdelki bodo:

- Posodobljeno orodje za oceno in obvladovanje psihosocialnih tveganj na delovnem mestu;
 - Predlogi za prilagoditev brezplačnega spletnega orodja za oceno psihosocialnih tveganj za slovenski prostor;
 - Ažuriran seznam storitev za krepitev DZ pri delu za delovne organizacije in posameznike;
 - Zaključno poročilo po analizi podatkov, pridobljenih z anketo.
-
- **Krepitev strokovnih kompetenc ključnih deležnikov na področju varovanja in krepitev duševnega zdravja pri delu.**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Krepitev kompetenc vodstvenih delavcev javnega sektorja za prepoznavanje in obvladovanje psihosocialnih tveganj pri delu.

Krepitev kompetenc strokovnih delavcev s področja obvladovanja psihosocialnih tveganj in krepitev duševnega zdravja pri delu.

Sodelovanje pri vzpostavljanju sodelovanj s ključnimi deležniki za uvedbo finančnih motivacijskih spodbud (subvencije/refundacije) za obvladovanje psihosocialnih tveganj v delovnih organizacijah (v sklopu obstoječih modelov subvencij/refundacij za delovne organizacije).

Zasnova in pilotna izvedba izobraževalnega programa za vodstvene delavce v izbranih panogah v javnem sektorju.

Izvedba 2 izobraževanj o promociji duševnega zdravja pri delu za strokovnjake iz standardnih timov ZVC/CKZ in druge zainteresirane strokovnjake.

Ključni izdelki bodo:

- Zasnova izobraževalnega programa za vodstvene delavce v izbranih panogah v javnem sektorju;
 - Izhodišča za projekt (kohezija).
-
- **Pregled učnih načrtov na osnovni in srednješolski ravni iz vidika zastopanosti vsebin s področja duševnega zdravja**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Analiza izobraževalnega sistema na osnovni in srednješolski ravni z vidika vsebin, ki so zastopane.

Pregled vsebin izobraževalnih kurikulumov, prepoznavanje vrzeli in predlaganje ukrepov. Vsebine s področja duševnega zdravja bi morale biti vključene v vse nivoje izobraževalnega sistema in osnovane na potrebah.

Ocena potreb s pomočjo pripravljenega Metodološkega dokumenta za pregled izobraževalnih kurikulumov.

Strokovno izpopolnjevanje za tiste poklicne skupine, ki delajo z ljudmi (zdravstvo, sociala, vzgoja in izobraževanje, pravosodje in organi pregona). Cilj je, da so v vsak nivo izobraževalnega sistema vključene različne vsebine s področja duševnega zdravja, ki so prepoznane kot pomembne.

Ključni izdelki bodo:

- Zapisnik o imenovanju delovne skupine za zastopnost vsebin s področja duševnega zdravja v izobraževalnem sistemu;
 - Dokument z raziskovalnim okvirjem, ki vsebuje načrt in metodologijo za pilotni popis izobraževalnih kurikulumov.
-
- **Oblikovanje preglednega seznama raziskovalnega dela na področju duševnega zdravja v Sloveniji**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Popis izvedenih raziskav na področju duševnega zdravja ali drugih področij, ki so s področjem prepletene, od leta 2001 dalje. Pregled raziskav bo ponudil vpogled v to, kje nastajajo vrzeli in v katera prednostna področja bi bilo raziskovalno dejavnost na področju duševnega zdravja še smiselno usmeriti.

Priprava metodologije za pripravo popisa relevantnih raziskav.

Objava popisa na spletni strani NIJZ, posodabljanje seznama – v to bodo vključene vse prepoznane institucije, ki raziskovalno delujejo in raziskujejo področje duševnega zdravja.

Ključni izdelki bodo:

- Zapisnik o imenovanju delovne skupine, ki bo sodelovala pri pripravi metodološkega okvirja za popis raziskav;
- Dokument z metodologijo za popis raziskav.

- **Ocena potreb na področju duševnega zdravja**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava monografije o javnozdravstvenem pristopu k ocenjevanju potreb iz podatkov, ki so nastali znotraj podoktorskega projekta Ocena potreb na področju duševnega zdravja, ter prihajajočega projekta Ocena izkušenj pacientov z obravnavo na področju duševnega zdravja.

Diseminacija poročil, pripravljenih znotraj projekta, ki še niso bila ustrezno diseminirana.

Priprava in diseminacija kratkega končnega poročila popisa služb po Evropskem obrazcu za mapiranje služb (ESMS).

Objava pripravljenih znanstvenih prispevkov na temo ocenjevanja potreb.

Oblikovanje, izvajanje in upravljanje komunikacijskih strategij in aktivnosti v zvezi z različnimi javnozdravstvenimi temami in področji.

Diseminacija rezultatov ocene potreb.

Ključni izdelki bodo:

- Znanstveni prispevki;
- Kratko poročilo ESMS.

6.1.9 Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki - Program Svit

Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki - Program Svit se izvaja od leta 2009. Namenjen je zgodnjemu in pravočasnemu odkrivanju bolezni pri prebivalcih Slovenije. Cilji programa so zmanjšati umrljivost in obolevnost zaradi raka na debelem črevesu in danki (RDČD), zmanjšati stroške zdravljenja, izboljšati kakovost življenja obolelih in izboljšati kakovost obravnave bolnikov.

Pravico do brezplačnega sodelovanja imajo osebe v ciljni starostni skupini ob urejenem obveznem zdravstvenem zavarovanju. V letu 2015 se je starost ciljne populacije razširila od 50 do vključno 74 let. Posamezen cikel programa traja dve leti. Vsaki dve leti ciljna populacija po pošti prejme vabilo za sodelovanje v programu in teste za ugotavljanje prikrite krvavitve v blatu. Udeleženci s pozitivnim testom so napoteni na presejalno kolonoskopijo, ki omogoča zgodnje odkrivanje RDČD ter hkratno odstranjevanje polipov, ki so v 70 do 90 % primerov vzrok za nastanek bolezni. Program Svit obsega pošiljanje vabil za sodelovanje v programu, pošiljanje kompleta za odvzem vzorcev blata, laboratorijski pregled vzorcev, obvestila o rezultatih preiskav in ustrezno nadaljnjo diagnostiko (presejalna kolonoskopija s histologijo, prva konziliarna obravnava oseb z odkritim RDČD).

Upravljalec Programa Svit je NIJZ.

Oddelek za program Svit

V okviru te službe bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izvajanje (vključevanje ciljne populacije v program, presejanje vključenih in organiziranje kolonoskopij za osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu) in upravljanje presejalnega programa na nacionalni in lokalni ravni s ciljem zagotavljanja najvišje kakovosti in učinkovitosti izvajanja programa ter optimalne vključenosti ciljne populacije v program.

Ključne aktivnosti upravljanja zajemajo načrtovanje izvajanja programa, koordinacijo, spremljanje in evalvacijo programa.

Nadzor in zagotavljanje kakovosti programa.

Komuniciranje z javnostmi s ciljem informiranja in motiviranja za vključevanje v program.

Zagotavljanje razvoja programa in potrebnih strokovnih izobraževanj izvajalcev za kakovostno izvajanje storitev.

Vabljenje v program, testiranje ciljne populacije na prikrito krvavitev v blatu ter organiziranje kolonoskopij za osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu.

Aktivnosti za pridobivanje podatkov iz drugih virov.

Spremljanje odzivnosti v program do občinske ravni.

Analiza rezultatov, evalvacija programa.

Priprava predlogov za dvig odzivnosti v program.

Akcijski načrt območnih enot NIJZ za dosego 65 % odzivnosti ali višjo ter min. 50% odzivnosti v vsaki občini.

Organizacija in izvedba dogodkov.

Izdelava dokumentov s strokovnimi smernicami.

Publiciranje rezultatov.

Ključni izdelki bodo:

- Predlogi za dvig odzivnosti v program;
- Akcijski načrti območnih enot NIJZ;
- Dokumenti s strokovnimi smernicami.

Oddelek za laboratorijsko diagnostiko

V okviru te službe bodo potekale naslednje aktivnosti:

Presejanje ciljne populacije na prikrito krvavitev v blatu.

Dnevna analiza prispelih vzorcev blata v centralni laboratorij Svit.

Izdaja izvidov izvedene preiskave.

Spremljanje predanalitičnih napak in priprava dopisov za nov odvzem vzorcev blata.

Skrb za kakovost dela v laboratoriju.

Izvajanje postopkov zunanje in notranje kontrole kakovosti.

Ključni izdelki bodo:

- Izvidi za izvedene preiskave;
- Dopisi za nov odvzem vzorcev blata.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2024 na področju Programa Svit:

Projekt EU-TOPIA-EAST: Utrjevanje ugleda v mednarodni strokovni javnosti in delitev izkušenj s področja presejanja za raka debelega črevesa in danke. Vzpostavitev mednarodnih strokovnih povezav, ki omogočajo neposredno sodelovanje pri oblikovanju smernic, ki jih nato uveljavljamo tudi pri izboljšanju presejanja v Sloveniji.

Projekt ARIS

J3-2537: Nova razvita metoda za oceno pridobljenih let življenja v populacijskih presejalnih programih za raka se bo kot kazalnik učinkovitosti presejalnih programov promovirala v svetovni stroki. NIJZ kot nosilec Registra Svit predstavlja enega od ključnih virov podatkov, na podlagi katerih bo razvita, testirana in preverjena nova metoda. To metodo bomo lahko uporabljali za oceno učinkov Programa Svit.

6.1.10 Komuniciranje

Oddelek za zunanje komuniciranje

- **Informiranje, obveščanje, ozaveščanje in opolnomočenje različnih ciljnih javnosti s strokovnimi javnozdravstvenimi priporočili**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Informiranje, obveščanje, ozaveščanje in opolnomočenje različnih ciljnih javnosti s strokovnimi javnozdravstvenimi priporočili, s pomočjo katerim lahko prispevamo k odločitvam in vedenjem za ohranjanje in krepitev zdravja.

Vzpostavljanje in vzdrževanje pozitivnih odnosov z različnimi partnerji in deležniki (npr. mediji, strokovne javnosti itd.) s ciljem krepitev ugleda in stopnja zaupanja NIJZ in naših strokovnjakov.

Enotno in usklajeno komuniciranje z mediji - s krepitevijo proaktivnega komuniciranja vplivati na medijsko agendo in promptnim reaktivnim komuniciranjem pripravljati celostne odgovore in krepiti odnose z novinarji.

Vizualno komuniciranje: oblikovanje različnih grafičnih elementov za različne namene in različne on-line platforme in off-line gradiva, ustvarjanje in upravljanje z videoposnetki in drugimi multimedijskimi vsebinami.

Digitalno komuniciranje (upravljanje spletnih strani, družbenih omrežij in drugih digitalnih platform) z namenom povečevanja (pozitivne) angažiranosti na digitalnih omrežjih in graditev digitalne skupnosti.

Krizno komuniciranje: priprava in odzivi na krizne situacije, priprava komunikacijskih strategij za obvladovanje kriznih dogodkov, povezovanje in usklajeno (medsektorsko) komuniciranje z deležniki v kriznih situacijah.

Razvoj zdravstvenega komuniciranja s poudarkom na raziskovanju in proučevanju pristopov za učinkovito doseganje komunikacijskih ciljev.

Priprava različnih medijskih gradiv (sporočila za medije, opomniki za medije, vabila medijem) na način, ki povečujejo objavljenost zaradi vsebine in forme.

Organizacija medijskih dogodkov (novinarske konference, izjave za medije, medijski briefingi, intervjuji itd.)

Priprava različnih (prilagojenih) gradiv (videov, infografik, fotografij, animacij, gifov itd.) za objave na vseh družbenih omrežjih NIJZ (Youtube, Facebook, Instagram, TiK ToK, LinkedIn, X) in na vsebinskih profilih, ki jih upravljamo na NIJZ (To sem jaz).

Priprava in objava gradiv za spletno stran NIJZ in za druge spletne strani, ki jih imamo na NIJZ (npr. Mira, Svit, cepimose.si itd.).

Izvajanje komunikacijskih in digitalnih kampanj na družbenih kanalih NIJZ. analitsko poročilo v roku 1 meseca po koncu kampanje.

Priprava raziskovalnih prispevkov s področja zdravstvenega komuniciranja in najnovejših dognanjih na proučevanem področju.

Priprava gradiv za potrebne odzivanja na krizne dogodke in upravljanje kriznega komuniciranja.

Ključni izdelki bodo:

- Komunikacijski protokol in načrt za obvladovanje kriznih dogodkov;
 - Sporočila za medije;
 - Gradiva za medije
 - Opomniki za medije;
 - Vabila medijem;
 - Prilagojena gradiva (videi, infografike, fotografije, animacije, gifi) za objave na vseh družbenih omrežjih NIJZ;
 - Gradiva za spletno stran NIJZ in za druge spletne strani;
 - Analitsko poročilo v roku 1 meseca po koncu izvajanja komunikacijskih in digitalnih kampanj.
-
- **Priprava in izvedba različnih dogodkov in srečanj**

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava in izvedba različnih dogodkov in srečanj je povezano s strokovnimi (vsebinskimi) in komunikacijskimi cilji na posamezni strokovni javnozdravstveni vsebini.

Kvalitetna podpora strokovnim sodelavcem pri organizaciji in izvedbi dogodkov NIJZ.

Priprava načrta posameznega dogodka.

Priprava stroškovnika, prostora in pogostitve.

Priprava programa – pomoč pri oblikovanju časovnice.

Ureditev licenčnih točk (Zdravniška zbornica Slovenije, Zbornica-zveza, Socialna zbornica, Lekarniška zbornica).

Priprava in pošiljanje vabil udeležencem.

Spremljanje prijav, priprava obdobnih in končnega seznama.

Končni dogovori o izvedbi dogodka – s strokovnim sodelavcem in dobaviteljem.

Priprava evalvacijskega vprašalnika, analiza organizacije in izvedbe.

Izvedba dogodka - registracija udeležencev, koordinacija dela izvajalca, priprava in pošiljanje potrdil.

Izvedba posameznega dogodka in priprava evalvacijskega poročila za posamezni dogodek.

Ključni izdelki bodo:

- Načrt in stroškovnik posameznega dogodka;
- Program dogodka;
- Vabila za udeležence;
- Obdobni in končni seznama udeležencev;
- Evalvacijski vprašalnik;
- Potrdila o udeležbi;
- Evalvacijsko poročilo za vsak posamezni dogodek.

Oddelek za notranje in projektno komuniciranje

V okviru te naloge bodo potekale naslednje aktivnosti:

Komuniciranje z zaposlenimi.

Informiranje in obveščanje zaposlenih.

Spodbujanje k sodelovanju in krepitevi notranje organizacijske kulture z namenom skupnega ustvarjanja motivacijskega in spodbudnega delovnega okolja. Vse to prinaša pogoje, ko zaposleni v največji možni meri prispevajo ob lastnem zadovoljstvu prispevajo k poslanstvu inštituta.

Osrednji komunikacijski kanal za notranje komuniciranje predstavlja interni časopis Hišne novice, za katere bomo pripravljali različne vsebine, pri tem pa se osredotočili na vlogo posameznika v organizaciji, kot tudi na organizacijsko kulturo, vrednote, vizijo, poslanstvo in cilje. Za vsako številko bomo pripravili zanimive vsebine s področja delovanja inštituta, predstavljali novosti, zanimive posameznike in nasploh spodbujali dvosmerno komuniciranje in vključevanja zaposlenih. Vsebino in formo bomo tudi posodabljali z namenom izboljšanja uporabniške izkušnje.

Za krepitev znanja, kompetenc in tudi povezovanja bomo organizirali srečanja in izobraževanja za zaposlene (obudili bi t. i. izobraževalna dan na NIJZ, pripravili izobraževanje za specializante NIJZ ipd.)

Priprava izhodišča za novo intranetno stran NIJZ, ki bi odgovarjala potrebam zaposlenih in s pomočjo katere bi lažje dosegali notranje komunikacijske cilje.

Priprava osnutka letnega načrta vsebin posameznih številk internega časopisa.

Priprava in oblikovanje 11 številk internega e-novičnika Hišne novice.

Priprava izhodišč za vzpostavitev interne spletne strani (intraneta), ki bi delovala poleg že obstoječe intranetne strani Vibe, ki zaposlene primarno informira.

Načrtovanje in izvedba izobraževanj s področja komuniciranja za specializante javnega zdravja, enkrat do dvakrat na leto.

Ponovna vzpostavitev t. i. sredinih strokovnih srečanj.

Realizacija komunikacijskih aktivnosti v sklopu Načrta za uveljavljanje enakosti spolov.

Ključni izdelki bodo:

- Osnutek letnega načrta vsebin posameznih številk internega časopisa;
- Vsak mesec številka internega e-novičnika Hišne novice;
- Izhodišča za vzpostavitev interne spletne strani (intraneta).

6.1.11 Šola javnega zdravja

V okviru Centra Šola javnega zdravja bo potekalo izvajanje nalog, ki so ključne za razvoj zmogljivosti na področju javnega zdravja, in sicer tako na področju izobraževanja kot tudi na področju raziskovanja. Obe področji sta opredeljeni kot temeljni funkciji, ki ju mora družba zagotoviti na področju javnega zdravja. Brez ustreznih zmogljivosti, tako na področju izobraževanja kot na področju raziskovanja, to ni mogoče. NIJZ preko Šole javnega zdravja vzpostavlja temeljne pogoje za ustrezen napredek izobraževanja in raziskovanja v javnem zdravju.

Na področju izobraževanja bodo v letu 2024 aktivnosti usmerjene predvsem v krepitev kompetenc strokovnjakov, ki so vključeni v akreditirane in ne-akreditirane oblike izobraževanja s področja javnega zdravja. Poleg tega bomo omogočili izobraževanja s področja javnega zdravja za različne nivoje in različna strokovna področja. Izvajali jih bomo sami in tudi v sodelovanju s zunanjimi strokovnjaki (domačimi in tujimi).

Poleg tega bomo v letu 2024 sodelovali pri izvedbi programa usposabljanja za specialna znanja za medicinske sestre in tehnike. Pripravili bomo posebne module, ki bodo namenjeni krepitvi kompetenc strokovnjakov, ki delajo na področju javnega zdravja.

Na področju raziskovanja bomo v letu 2024 nadaljevali z aktivnostmi za oblikovanje enotne raziskovalne platforme z namenom večje preglednosti in bolj učinkovite organiziranosti delovanja na področju raziskovanja v javnem zdravju. Osnovni cilj je povezovanje vseh, ki raziskujejo na področju javnega zdravja in se med seboj tudi povezujejo pri izvajanju določenih raziskovanih projektov in programov. Na ta način nameravamo zmanjšati razpršenost raziskovanja na področju javnega zdravja.

Ključni izdelki bodo:

- Moduli Programa usposabljanja za specialna znanja za medicinske sestre in tehnike;
- Oblikovana enotna raziskovalna platforma.

6.1.12 Načrt terciarne dejavnosti

Program učenja

Program učenja je namenjen prenosu znanja in usposobljenosti s področja javnega zdravja na zdravstvene delavce in sodelavce. V programu učenja bo sodelovalo več kot 50 glavnih in neposrednih mentorjev.

Posebej izpostavljam naslednje naloge:

1. Organizacija treh eno-tedenskih tečajev za zdravnike in doktorje dentalne medicine, ki opravljajo pripravništvo. Seznanili se bodo s področjem javnega zdravja in sodobnim reševanjem izzivov na tem področju.
2. Organizacija najmanj 20 strokovnih srečanj, namenjenih prenosu znanja s področja javnega zdravja na sodelavce, ki so vključeni v posamezne programe na področju javnega zdravja.

Program usposabljanja za posebna znanja

V program usposabljanja za posebna znanja sodijo tista izobraževanja, ki so organizirana znotraj NIJZ za zunanje zdravstvene delavce in sodelavce. Namenjena so prenosu znanja in najnovejših dognanj iz prakse in literature v prakso na konkretnih zdravstvenih področjih.

Posebej so izpostavljene naslednje naloge:

1. Varno cepljenje, dobra skladiščno-distribucijska praksa cepiv (za odgovorne osebe za sprejem, shranjevanje in sledljivost zdravil in za zdravstvene delavce, ki rokujejo s cepivom).
2. Izvedba regijskih delavnic o cepljenju (za zdravstvene delavce, ki izvajajo cepljenje in rokujejo s cepivom).
3. Izvedba enomesečnega seminarja katastrofne medicine za specializante javnega zdravja.

Program razvoja in raziskovanja

Priloga - Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti

(podrobnejša obrazložitev načrta terciarne dejavnosti, ki bo izvajana v letu 2024 in višina sredstev, ki jih NIJZ prejme iz tega naslova)

Program razvoja in raziskovanja obsega aplikativne raziskovalne in razvojne projekte, ki zagotavljajo napredek v izvajanju najvišje izvedenske (ekspertne) ravni ter oblikovanje usmeritev na posameznem področju dela.

Poleg izvajanja raziskovalnih projektov, ki so bili odobreni v letu 2023 in se nadaljujejo tudi v letu 2024, bomo izvedli dodatne samostojne interne projekte. Izvedli bomo razpis in iz terciarnih sredstev tudi v letu 2024 financirali do pet raziskovalnih projektov na področju javnega zdravja. Spodbujali bomo izvedbo projektov z največjo dodano vrednostjo za Slovenijo in NIJZ in pokrili potencialne vrzeli na vsebinskih področjih, ki jih trenutno vključujemo preko obstoječih aktivnih projektov. Izbor bo opravljen izmed vlog, ki bodo prispele na razpis.

Raziskovalno delo bomo spodbudili tudi z razpisom mest za mlade raziskovalce.

Poleg tega bomo zagotovili sodelovanje pri nekaterih slovenskih projektih, financiranih s strani Ministrstva za zdravje in ARIS in sicer tako, da bomo sodelovali pri delnem pokrivanju lastne udeležbe. Izjemoma in v majhnem obsegu bomo, če ne bo možno izvedbe projekta zagotoviti drugače, z lastno udeležbo sodelovali tudi pri mednarodnih projektih.

Sredstva za izvedbo teh nalog pridobiva NIJZ s strani ZZS (terciarna dejavnost) ter ARIS.

Spodaj so povzetki planov za leto 2024 za vse projekte, za katere potrebujemo sredstva ZZS za pokrivanje lastne udeležbe.

Slovenski projekti

POVZETEK:

Iz terciarnih sredstev bomo financirali udeležbo pri dveh MZ projektih, kjer je NIJZ koordinatorski, oba projekta se ukvarjata s prehrano mladih. Pri projektu »**Dober tek, študent**« bomo preučili potrebe in ugotovili, s katerimi dejavniki bi ponudnike hrane usmerjali k bolj zdravi ponudbi. Projekt »**PISKR**« bo uvajal inovativne prakse in pristope usposabljanj, ki bodo omogočale večjo dostopnost in vključenost ciljnim skupinam organizatorjev prehrane ter zlasti zaposlenih v šolskih kuhinjah, ki na osnovi različnih raziskav predstavlja, glede udeležbe na strokovnih usposabljanjih, zapostavljeno skupino. Tretji projekt, ki ga bomo financirali, je **CRP projekt**, ki se ukvarja s celostnim preventivnim modelom za otroke in mladostnike v šolskem okolju na področju psihoaktivnih snovi.

1) Dober tek, študent!

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: izdelali plan objav na družbenih omrežjih – vsebine bodo določene (vsaj 20 objav), delili bomo vsebine s ŠOS projektom in drugimi partnerji, izvedli bomo sestanek s partnerjem projekta glede priprave videovsebin in infografik, morda tudi oblikovanje 2 zloženkov za študente – priprava za tisk, prenovili bomo priročnik za gostince, testirali bomo kriterije in izvedbo vizualne ocene obrokov s študenti inšpektorji, sestali se bomo z MORS in Nutris glede podatkov za potrebe validacije vizualne ocene, izvedli bomo izobraževanje za komisijo in inšpektorje, promovirali bomo možnost pridobitve simbola Prava izbira v gostinskem sektorju ter njegovo prepoznavnost med potrošniki, izvedli bomo spletno anketo o študentski prehrani, analizo podatkov ter pripravili poročilo, v dogovoru z VŠGT Maribor bomo izvedli vsaj eno delavnico za gostince, izvedli njeno evalvacijo ter evalvacijo gradiva – priročnika.

2) Program Implementacije Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih za Krepitev ponudbe zdravih šolskih obrokov (PISKR)

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: razvoj aplikacije PISKR, urejanje in promocija spletnega portala Šolski lonček, širitev smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih in usposabljanja glede uporabe spletnega orodja za načrtovanje in vrednotenje šolskih obrokov – PISKR.

3) V3-2238 Predlog celostnega preventivnega modela za otroke in mladostnike na področju psihoaktivnih snovi (PAS)

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: v letu 2024 bomo v skladu s cilji nadaljevali z izvedbo in analizo fokusnih skupin med mladostniki, starši in učitelji z namenom poglobljenega razumevanja novih ranljivosti in izzivov mladostnikov. Pripravili bomo poročilo o raziskavi HBSC PUMO na področju zdravja in z zdravjem povezanih vedenj in uporabe digitalnih tehnologij med mlajšimi odraslimi, ki niso vključeni v formalno izobraževanje ali delovni proces (udeleženci programa Projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O)). Naredili bomo poglobljeno analizo razpoložljivih nacionalnih anketnih podatkov med leti 2018 - 2021 s področja duševnega zdravja in z zdravjem povezanih vedenj.

Evropski projekti

POVZETEK:

V letu 2024 bomo iz ZZZS sredstev financirali lastno udeležbo pri treh evropskih projektih.

Projekt **PATHED** (Enabling Patient Access to their Health Data) se ukvarja s problematiko informatike v zdravstvu: z dostopnostjo bolnikov do svojih zdravstvenih podatkov in izboljšanje izmenjav zdravstvenih podatkov med državami EU.

Dva projekta se ukvarjata s tematiko mladostnikov, in sicer:

Pri projektu »**Schools4Health**« bomo neposredno delovali za izboljšanje podpornega okolja v šolah v državah EU na področjih prehrane, telesne dejavnosti in duševnega zdravja preko osveščanja deležnikov za pridobitev podpore kampanji Schools4HealthyLifestyles4All. Podpirali bomo razvoj mreže zdravih šol v državah EU skozi 'Schools for Health and Well-being Hub'.

Pri projektu »**SHE4AHA**« oziroma »Schools for Health in Europe for Healthy and Active Aging« bodo osrednje aktivnosti in cilji temeljili na dokazano učinkovitem pristopu promocije zdravja in spodbujanja zdravega življenjskega sloga (Health Promoting School Approach - HPSA).

4) PATHED

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: vključitev aplikacije PATHeD v aplikacijo zVEM, nadgradnja SINCP infrastrukture s konektorjem PATHeD na testni in produkcijski sistem, priprava načrta za komunikacijo, testiranje delovanja in priprava poročil.

5) Schools4Health

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: zaključne faze priprave za prenos dobrih praks, podpora vključenim pilotnim šolam, izvajanje evalvacije v skladu s planom za vključene šole, udeležba na projektnih sestankih (v živo in na daljavo), obveščanje o dosežkih projekta, srečanja s sodelujočimi šolami, priprava priporočil za deležnike, komunikacija, priprava in izvedba srečanj s ključnimi deležniki, promocija projekta in druge naloge v skladu s dogovorom s projektnimi partnerji.

6) SHE4AHA

PLAN 2024

Predvidene aktivnosti in izdelki: podpora vključenim pilotnim šolam, izvedba evalvacije v skladu s planom za vključene šole (zaključek evalvacije za šole), priprava ključnih priporočil za deležnike, udeležba na dveh projektnih sestankih, obveščanje o dosežkih projekta (in priporočilih na naprej), srečanja s sodelujočimi šolami, obveščanje ključnih deležnikov, promocija projekta med ostalimi Zdravimi šolami, druge naloge v skladu s dogovorom in planom.

RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI

Vsi projekti, ki jih izvajamo, so zasnovani na način, da nadgrajujejo našo osnovno dejavnost in pomembno prispevajo k dopolnitvi rednega dela raziskovalcev NIJZ. Aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projektov, pripomorejo k bolj kakovostnim rezultatom izvedenih nalog s področja vseh dejavnosti NIJZ. Večina projektov, ki jih izvajamo na NIJZ, je evropskih, tako se strokovnjaki vključujejo v mednarodne mreže in vzpostavljajo potrebne nove stike in pridobivajo nova znanja na ključnih področjih. Projekti omogočajo razvoj in krepitev kompetenc na novih področjih, zaposlitev novih sodelavcev in pogosto ponudijo možnost zaposlitve mladim na začetku svoje karijerne poti, kar pomembno pripomore tudi k ciljem kadrovske politike NIJZ.

Večje evropske projekte bomo izkoristili tako, da pridobimo čim več dodane vrednosti za Slovenijo in za slovenske strategije na različnih področjih javnega zdravja. Ključni poudarek pri projektih financiranih iz sredstev programa EU4Health in Ministrstva za zdravje bodo predvsem implementacija že ugotovljenih dobrih praks in izvedba pilotnih projektov na različnih področjih. Tako bomo skušali zagotoviti čim več trajnostnih rešitev za slovensko javno zdravje, ki jih lahko pridobimo s pomočjo nepovratnih evropskih sredstev.

Projekti, ki jih bomo izvajali, so financirani s pomočjo različnih finančnih mehanizmov:

- nacionalna sredstva Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS),
- sredstva ZZS - terciar 1 - za delno sofinanciranje mednarodnih projektov,
- nacionalna sredstva Ministrstva za zdravje Republike Slovenije v okviru Javnega razpisa na področju varovanja in krepitev zdravja 2022-2025,
- sredstva kohezijske politike, kot so Operativni program Evropske kohezijske politike 2021-2027 (Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj) in Sklad za okrevanje in odpornost (Recovery and Resilience Facility),
- evropska sredstva 3. zdravstvenega programa in EU4Health programa 2021-2027, ki je osrednji program EU za dolgoročne investicije na področju javnega zdravja državam članicam. Sredstva upravlja European Health and Digital Executive Agency (HaDEA). Večina projektov na NIJZ je v obliki t.i. Joint Actions in Direct Grants, skupni ukrepi med EU in državami članicami na ključnih področjih javnega zdravja,
- sredstva drugih evropskih mehanizmov, kot so program Horizon Europe, ERASMUS+, Interreg, COST ter sredstva različnih evropskih direktorats (kot je DG Justice) in centrov (kot je EMCDDA).

Ključni podatki o projektih na NIJZ v letu 2024:

- V letu 2024 bo NIJZ potrjeno sodeloval v 84 različnih projektih.
- V evalvacijskih postopkih je devet oddanih projektov prijav. V primeru odobritve bo delo v letu 2024 potekalo tudi na teh projektih.
- V letu 2024 bomo v okviru EU4Health programa iz letnega razpisa 2023 oddali še štiri prijave za projekte Joint Action in dve prijavi za projekte Direct Grants ter se potegovali za nove projekte iz letnega razpisa 2024.
- V letu 2024 bomo v okviru novih kompetitivnih razpisov pripravili vsaj pet novih projektov prijav.

V nadaljevanju je preglednica petih finančno največjih projektov, ki jih bomo izvajali na NIJZ.

5 NAJVEČJIH PROJEKTOV NA NIJZ V LETU 2024 (PO KRITJU STROŠKOV KADRA)

Ime projekta	Vir financiranja	Višina načrtovanega proračuna za kadre NIJZ v letu 2024
1. JAPreventNCD	EU4Health (HaDEA)	714.383,00 EUR
2. JACARDI	EU4Health (HaDEA)	497.646,00 EUR
3. Integracija geriatrične oskrbe starejših	Sklad za okrevanje in odpornost	383.151,00 EUR
4. SI-SUD	EU4Health (HaDEA)	267.478,00 EUR
5. SiNCP II	EU4Health (HaDEA)	252.618,00 EUR

Pri načrtovanju dela na projektih ima izjemen pomen presoja ključnih vsebinskih področij, ki jih bomo naslavljali. Strateški cilj NIJZ na področju načrtovanja projektov je vključitev v tiste projekte, ki imajo **visoko dodano vrednost** in so najbolj komplementarni področju dela. Prednostna vsebinska področja za projektne prijave v letu 2024 so:

- Kronične nalezljive bolezni in determinante zdravja;
- Nadzorni sistemi za nalezljive bolezni in antimikrobna odpornost;
- Zdravo staranje, obvladovanje (pred)krhkosti;
- Zdravstveni podatki in področje uredbe European Health Data Space (EHDS).

Ključni poudarki pri izvajanju projektne delu v letu 2024:

- Začetek dela na projektih v okviru **EU4Health programa, razpisa 2022**. NIJZ bo začel delo na petih projektih Joint Action in dveh Direct Grant iz različnih področji. Mednje sodijo projekt **OriON** (pregled državnih programov za obvladovanje raka po Evropi) – NIJZ v vlogi koordinatorja vseh držav članic EU; projekt **JACARDI** (diabetes, kardiovaskularno področje), projekt **JAPreventNCD** (področje alkohol, tobak, spanje, tveganja vedenja, življenjski slog, pilotni projekti), projekt **JAMRAI-II** (antimikrobna odpornost), projekt **Xt-EHR** (podatkovni prostor za primarno uporabo elektronskih zdravstvenih podatkov). Prvič bomo sodelovali v projektih **Direct Grant**, kjer bo Slovenija samostojna prejemnica EU sredstev pri projektu **SI-SUD** (uredba EHDS) in projektu **SiNCP II** (čezmejna izmenjava zdravstvenih podatkov).
- Priprava prijav in začetek dela na projektih v okviru **EU4Health programa, razpisa 2023** (osem Joint Actions in dva Direct Grants). Pričeli bomo z delom na projektih s področja celostnega nadzora odpadnih voda **EU-WISH**, izvajanja globalne zdravstvene strategije EU **JA GHI**, s področja duševnega zdravja **JA Mental Health** in presejalnih programov za raka **EUCanScreen**, kjer NIJZ sodeluje v vlogi pridruženega partnerja, Onkološki inštitut pa je vodilni. NIJZ je bil imenovan za sodelovanje pri dveh novih Direct Grant, pripravili bomo strateško pomembno projektno prijavo s področja izboljšanja in krepitve nacionalnega sistema spremljanja nalezljivih bolezni ter koordiniranja vzpostavitve digitaliziranega spremljanja nalezljivih bolezni v državi. Pri drugem grantu bomo naslovili nadgradnjo sistema v okviru slovenske kontaktne točke za izmenjavo podatkov (SiNCP), s katerim bomo izdajali digitalno cepilno izkaznico. V tretjem valu razpisa bomo oddali še štiri Joint Action prijave s področja demence, raka in sekundarne rabe podatkov.
- Pripravili bomo nove projektne prijave v okviru **EU4Health programa, razpisa 2024**.

- Nadaljevali bomo z delom na področju **pilotnega presajanja za bakterijo *Helicobacter pylori*** v okviru projektov EUROHELICAN in TOGAS. Kot koordinator projekta **EUROHELICAN** bomo izvedli pilotni projekt skupaj z Zdravstvenim domom Maribor, kjer bomo na 2.000 preiskovancih preverili okužbo s *H. pylori* in jih ustrezno zdravili. Pri projektu **TOGAS** bomo pilotni projekt v Sloveniji razširili na druge regije in nadzorovali delo na pilotih v drugih EU državah.
- V okviru **Sklada za okrevanje in odpornost** pričakujemo uspešno nadaljevanje projekta Integracija geriatrične oskrbe starejših. Pripravili bomo vsaj dve novi prijavi s področja preventivnega dela z mladostniki ter povečanja kakovosti in dostopnosti obravnave za zmanjševanje in preprečevanje bolečine ter začeli z izvajanjem. Obetamo si vsaj tri nove projekte iz sredstev **kohezijskih skladov 2021-2027** s področja zaposlitvene rehabilitacije in duševnega zdravja, podpore ranljivim skupinam ob porodnem in poporodnem obdobju ter obvladovanje (pred)krhkosti. Obetamo si vsaj en projekt financiran s strani **Interreg programa**.
- V letu 2024 bomo nadaljevali z izvajanjem dela na ARIS projektih preko mehanizma **stabilnega financiranja znanstveno-raziskovalnih ustanov** v Sloveniji. Stabilno financiranje bo omogočilo NIJZ, da samostojno razporeja sredstva po programih in nameni sredstva institucionalni podpori raziskovanju. Delo bo potekalo v skladu s Pravilnikom o stabilnem financiranju znanstveno-raziskovalne dejavnosti na NIJZ.
- Izvedli bomo interni razpis za **samostojne raziskovalne projekte**, ki jih bomo financirali iz terciarnih sredstev ZZS.

Cilji projektne dela na NIJZ v letu 2024 s kazalniki:

1. Prijava NIJZ na projekte z ugodnim finančnim mehanizmom	- Vsaj 3 Joint Action in 1 Direct Grant prijave - Vsaj 2 Horizon Europe prijavi
2. Več pridobljenih projektov na kompetitivnih razpisih	- 50 % sprejetih projektnih prijav iz kompetitivnih razpisov
3. Razvoj in krepitev kompetenc na kohezijskih projektih (možnost dolgoročnega razvoja kadra)	- Vsaj 1 nova prijava na ESI sklad, kohezijska sredstva

Podroben vsebinski plan dela za vse projekte v letu 2024 je v Prilogi.

6.1.13 Preskrba s cepivi

V okviru te službe bodo potekale naslednje aktivnosti:

Priprava predloga letnega količinskega in finančnega načrta zdravil za izvajanje programa cepljenja in zaščite z zdravili.

Zagotavljanje nemotene oskrbe s cepivi in specifičnimi imunoglobulini v Republiki Sloveniji.

Vodenje in upravljanje centralnega logističnega sistema za cepiva proti covid-19.

Preskrba in distribucija zdravil za zdravljenje covid-19 v skladu s pooblastili Ministrstva za zdravje.

Vzdrževanje skladišča in blaga (cepiva in specifični imunoglobulini) državnih blagovnih rezerv.

Uskladitev distribucije zdravil za izvajanje programa cepljenja s 104. členom Zakona o zdravilih.

Sklenitev pogodb za dobavo zdravil – dogovorjene cene posredovati ZZS.

Vodenje dokumentacije za sprejem, shranjevanje, izdajo in transport zdravil ter dokumentacije, ki omogoča sledljivost zdravil.

6.1.14 Služba za nevladne organizacije

V okviru te službe so predvidene naslednje aktivnosti:

Dvig kakovosti dela NVO na področju javnega zdravja.

Ocenjevanje in analiza potreb NVO.

Identifikacija ciljnih NVO na področju javnega zdravja (vzpostavitev baze).

Analiza potreb NIJZ na področju sodelovanja z NVO.

Izbor dobrih praks (priprava spletne publikacije).

Razvoj protokolov za sodelovanje med NIJZ in NVO.

Izvajanje izobraževanj za NVO.

Izbor standardov kakovosti dela v NVO.

Razvoj službe za NVO.

Izobraževanje zaposlenih na NIJZ o sodelovanju z NVO za krepitev kapacitet in dvig kakovosti dela na področju javnega zdravja (5 izobraževalnih dogodkov).

Priprava delovnih orodij in sistemov za transparentno in kvalitetno delo.

Ključni izdelki bodo:

- Baza ciljnih NVO na področju javnega zdravja.
- Spletna publikacija o dobrih praksah sodelovanja med NIJZ in NVO.

6.1.15 Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje, obvladovanje nalezljivih bolezni in zaščite s cepljenjem in drugimi zdravili (OE)

V okviru teh storitev bodo potekale naslednje aktivnosti:

Naglo in neprekinjeno odzivanje na ocenjene nevarnosti na vseh OE NIJZ.

Izvajanje zdravstvenih storitev, tudi terenskih, za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih bolezni.

Epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocena razmer, predlogi ukrepov za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezni.

Zaščita tesnih kontaktov bolnikov z določeno nalezljivo boleznijo.

Zaščita z zdravili v skladu z epidemiološkimi indikacijami, priporočili in zakonodajo.

Cepljenje oseb v skladu s priporočili za obravnavo zdravstvenih indikacij v skladu s Programom cepljenja in posredovanje nasvetov in navodil v zvezi s cepljenjem.

Delo v potniških ambulantah, svetovanje in samoplačniško cepljenje.

Evalvacija delovanja in posodobitev postopkov ocenjevanja tveganja in odzivanja ter ukrepanja.

Zagotovitev enotnih komunikacijskih kanalov in poenoteno delovanje ter izobraževanje.

Izvajanje enotne doktrine dela.

Obravnava izbruhov, klastrov, epidemiološko pomembnih NB (epidemiološko poizvedovanje).

Diseminacija strokovnih informacij v regijah.

Sodelovanje z mediji, ozaveščanje laične javnosti o preventivnih vsebinah s področja NB.

Analiza posameznih dogodkov, vključno s pojavom visokorezistentnih mikrobov – obravnavana kopičenja in izbruhi.

Analiza posameznih dogodkov – obravnavana kopičenja in izbruhi v posamezni OE.

Evalvacija procesa sodelovanja OE NIJZ z NLZOH.

Ključni izdelki bodo:

- Letno posodobljene smernice za cepljenje in kemoprofilakso potnikov;
- Poročila o aktivnostih v času pripravljenosti (kontinuirano);
- Periodična poročila v skladu z zakonodajo;
- Obvestila za strokovno in splošno javnost (sprotno);
- Poročila o opravljenih storitvah v skladu z zahtevami naročnika (rok ZZS).
- Poročila samoplačniških cepljenjih in obravnavah (letno poročilo).

6.1.16 Ambulantna tržna dejavnost s področja obvladovanja nalezljivih bolezni na OE NIJZ

V okviru te dejavnosti bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje enotnih standardov za delo pri izvajanju storitev cepljenja in obravnave potnikov.

Izvajanje postopkov nabave, rokovanja in shranjevanja cepiv in zdravil na posamezni OE.

Pojasnilna dolžnost, določanje indikacij in izključevanje kontraindikacij, izvedba cepljenj, izdaja potrdil, pripravo poročil in poročanje o opravljenih cepljenjih in izdanih receptih za zdravila.

Obravnavo potnikov zajema individualno oceno tveganja za zdravje potnika na potovanju ter osveščanje o tveganju in ukrepih za zmanjšanje tveganja na potovanju. Zajema specifično svetovanje, podajanje navodil in pisnih informacij, izvedbo cepljenj in uvedbo preventivne zaščite z zdravili.

Nenehno dopolnjevanje in nadgradnja znanja s kontinuiranim internim in eksternim izobraževanjem izvajalcev dejavnosti.

Na vseh OE NIJZ vzpostavljene in vzdrževane enotne dobre prakse cepljenja in obravnave potnikov.

Ključni izdelki bodo:

- Revidirana navodila in dokumenti za delo, ki spremljajo posamezne faze dela.
- Letno posodobljeni standardi na področju ambulantne dejavnosti NIJZ v skladu z veljavno zakonodajo, smernicami in priporočili;
- Posredovani odgovori na vprašanja uporabnikov po e-pošti in telefonu;
- Letno poročilo o delovanju ambulant;
- Letno poročilo o opravljenih samoplačniških ambulantnih storitvah.

6.1.17 Program preventive na področju ustnega zdravja

V okviru tega programa bodo potekale naslednje aktivnosti:

Spremljanje skrbi in odnosa do ustnega zdravja prebivalcev in prebivalk Slovenije.

Kontinuirano spremljanje kadrovske preskrbljenosti na področju zobozdravstvenega varstva.

Obeležitev svetovnega dneva ustnega zdravja in ozaveščanje o pomenu ustnega zdravja in lastne skrbi zanj.

Razvoj programa aktivnosti (izobraževalnih) o ustnem zdravju v VIZ

Izdaja gradiv o izbranih tematikah ustnega zdravja in za izbrane populacijske skupine ter nadgradnja zakonskih podlag za učinkovito delovanje preventive na področju ustnega zdravja.

Nacionalna raziskava Ustno zdravje 2024.

Ključni izdelki bodo:

- Analiza kadrovske preskrbljenosti na področju zobozdravstvene dejavnosti;
- Poročilo o obeležitvi svetovnega dneva ustnega zdravja;
- Gradiva za splošno populacijo in izbrane populacijske skupine;
- Poročilo o nacionalni raziskavi Ustno zdravje 2024;
- Predlog programa izobraževalnih delavnic v VIZ za krepitev ozaveščanja o ustnem zdravju;
- Poročilo o sodelovanju pri nadgradnji regijske koordinacije Vzgoje za ustno zdravje (zobozdravstvene vzgoje) s sodelovanjem regijskih odgovornih pedontologov;
- Predlog posodobitve Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva – poglavje zobozdravstvo.

6.1.18 Program "POGOVORIMO SE" (OE MB)

Program za preprečevanje in obravnavo zasvojenosti «Pogovorimo se» je program s ciljem doseganja abstinence od vseh prepovedanih drog in drugih kemičnih substanc ter nekemičnih oblik zasvojenosti.

Delo z uporabniki programa je usmerjeno v ohranjanje aktivnosti v vsakdanjem življenju kot so: izobraževanje ali zaposlitev v skladu s sposobnostmi in motivi posameznika, vzpostavljanje dobrih medosebnih odnosov, oblikovanje nove socialne mreže in kvalitetne izrabe prostega časa.

Neposredno svetovalno delo z zasvojenimi osebami, eksperimentatorji, njihovimi svojci in z vsemi bližnjimi osebami, ki poosebljajo za posameznika pomembno in ne ogrožajočo socialno mrežo. Uporabniki programa skozi celoten čas ostajajo integrirani v domačem okolju in ohranjajo pomembne socialne stike, kot so bivanje v družini, nadaljevanje izobraževanja, iskanje zaposlitve ali zaposlitev.

Z uporabniki programa delajo izvajalci programa posamezno v obliki individualnih razgovorov in v skupinah.

V okviru tega programa bodo potekale naslednje aktivnosti:

Informiranje, ozaveščanje ter preventivno delo za občo javnost preko čim širše dostopnosti storitve Programa »Pogovorimo se«.

Obravnavo otrok in mladostnikov, njihovih staršev ter odraslih oseb s težavami na področju kemičnih ter nekemičnih zasvojenosti, v skladu z načrtovanim delom ter razpisnimi pogoji.

Priprava dokumentacije za eksterno strokovno evalvacijo programa.

Izobraževanje strokovnih delavcev z namenom pridobivanja dodatnih znanj s področja vedenjskih zasvojenosti ter pridobivanje tehničnih znanj z omenjenega področja z namenom nudenja čim boljše storitve.

Izobraževanje oziroma sodelovanje s strokovnjaki, ki delujejo v mreži pomoči uporabnikom, ki zaznavajo težave z različnimi oblikami zasvojenosti (sodišča, osnovne in srednje šole, bolnišnice, zdravstveni domovi, mladinski domovi in vzgojni zavodi, Centri za socialno delo).

Obveščanje strokovne javnosti o področju dela z nekemičnimi zasvojenostmi ter predstavitve storitve tovrstne obravnave zunanjim institucijam.

Podajanje mnenj in svetovanje javnosti pri reševanju problematike zasvojenosti, kot tudi sodelovanje z mediji.

Organizacija dneva odprtih vrat v mesecu juniju z namenom približevanja storitve laični ter strokovni javnosti in regijskim medijem.

Organizacija dogodka (strokovnega srečanja/posvete/konference) ob mesecu preprečevanja zasvojenosti.

Polletno (15.7.) in letno poročanje (30.1.) MDDSZ ter MOM in ostalim občinam, v skladu s sklenjenimi sofinancerkami pogodbami.

Poročanje IRSSV v okviru eksterne evalvacije, katere naročnik je MDDSZ.

6.2 NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZZS ZA LETO 2024

6.2.1 Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje, obvladovanje nalezljivih bolezni in zaščite s cepljenjem in drugimi zdravili (OE)

V okviru te službe bodo potekale naslednje aktivnosti:

Zagotavljanje in izvajanje aktivnosti (v skladu z doktrino in predpisi za zmanjševanje tveganja za zdravje ljudi) v primeru pojava nalezljive bolezni, kopičenja, izbruha/epidemije, na vseh OE, v in izven delovnega časa.

Naglo in neprekinjeno odzivanje na ocenjene nevarnosti na vseh OE NIJZ.

Izvajanje zdravstvenih storitev, tudi terenskih, za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih bolezni.

Epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocena razmer, predlogi ukrepov za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezni.

Zaščita tesnih kontaktov bolnikov z določeno nalezljivo boleznijo.

Zaščita z zdravili v skladu z epidemiološkimi indikacijami, priporočili in zakonodajo.

Cepljenje oseb v skladu s priporočili za obravnavo zdravstvenih indikacij v skladu s Programom cepljenja in posredovanje nasvetov in navodil v zvezi s cepljenjem.

Delo v potniških ambulantah, svetovanje in samoplačniško cepljenje.

Evalvacija delovanja in posodobitev postopkov ocenjevanja tveganja in odzivanja ter ukrepanja.

Zagotovitev enotnih komunikacijskih kanalov in poenoteno delovanje ter izobraževanje.

24/7 zagotavljanje pripravljenosti epidemiološke službe.

Izvedene obravnave prijavljenih sporadičnih primerov, skupkov in izbruhov nalezljivih bolezni z vnosom v ustrezne elektronske podatkovne zbirke.

Cepljenja v skladu s strokovno doktrino ob zdravstvenih in epidemioloških indikacijah (vključno s steklino) ter cepljenja v skladu s potrebami posameznikov zaradi zaščite pred potovanjem oz. zaščite pred določeno nalezljivo boleznijo.

Zagotovljena strokovna podpora in sodelovanje z izvajalci obveznih in neobveznih cepljenj.

Komuniciranje z različnimi javnostmi v skladu s komunikacijskim planom.

Vključenost regijskih epidemiologov v izdelave strokovnih vsebin, algoritmov in v usposabljanja ter simulacijske vaje, ki so del pripravljenosti na večja tveganja za JZ.

Analiza posameznih dogodkov, vključno s pojavom visokorezistentnih mikrobov – obravnavana kopičenja in izbruhi.

Pregled realiziranih nalog za operativni nivo OE glede na plan sodelovanja NIJZ z NLZOH.

Izvajanje enotne doktrine dela.

Obravnava izbruhov, klastrov, epidemiološko pomembnih NB (epidemiološko poizvedovanje).

Diseminacija strokovnih informacij v regijah.

Sodelovanje z mediji, ozaveščanje laične javnosti o preventivnih vsebinah s področja NB

Analiza posameznih dogodkov, vključno s pojavom visokorezistentnih mikrobov – obravnavana kopičenja in izbruhov.

Analiza posameznih dogodkov – obravnavana kopičenja in izbruhi v posamezni OE.

Evalvacija procesa sodelovanja OE NIJZ z NLZOH.

Ključni izdelki bodo:

- Poročila o izbruhih, prijava, odjava;
- Letna regijska poročila v skladu z zakonodajo in roki o izvedenih cepljenjih (samoplačniki, predšolski, šolski otroci in mladina, ostali prebivalci);
- Poročila o regijskih letnih srečanjih s cepitelji;
- Obvestila za strokovno in splošno javnost v skladu z zaznanimi potrebami;
- Poročilo o komunikacijskih aktivnostih;
- Letno posodobljene smernice za cepljenje in kemoprofilakso potnikov;
- Poročila o aktivnostih v času pripravljenosti;
- Obvestila za strokovno in splošno javnost;
- Poročila o opravljenih storitvah v skladu z zahtevami naročnika;
- Poročila o samoplačniških cepljenjih in obravnavah.

6.2.2 Registri in evidence - nalezljive bolezni

NIJZ izvaja naloge s področja registrov in evidenc nalezljivih bolezni. Evidence na področju varstva prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi in register obveznikov za cepljenje in izvajanje cepljenja ter register stranskih pojavov po cepljenju določa Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva. Podatke za zbirke posredujejo zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi temelji na analizi kakovostnih podatkov, ki se zbirajo v evidencah in registrih. Zbirke z oznako IVZ 48–53 se vzdržujejo v NIJZ na centralnem nivoju.

IVZ 48. Evidenca nalezljivih bolezni

Vsebina: zdravstvena organizacija, ki prijavlja nalezljivo bolezen, EMŠO bolnika ali klicenosca, ime in priimek, spol, bivališče, naslov zaposlitve oziroma kolektiva, področje dela, diagnoza (MKB), odvzeti vzorci, povzročitelj, datum in kraj dogodka, način ugotovitve bolezni, podatki o cepljenju, hospitalizacija, izolacija, izvedeni ukrepi, datum smrti, zdravnik, ki prijavlja nalezljivo bolezen.

IVZ 49. Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja (eRCO)

Vsebina: podatki o številu obveznikov za cepljenje in število cepljenih proti določeni nalezljivi bolezni po posameznih odmerkih, podatki o izvajalcih cepljenja.

IVZ 50. Evidenca varstva prebivalstva pred steklino

Vsebina: datum sprejema poškodovanca, leto obravnave, priimek, ime, datum rojstva, starost, spol, naslov bivališča, občina, regija, delo, ki ga oseba opravlja, ime kraja/naselja, kjer se je poškodba zgodila, datum poškodbe, kje se je poškodba zgodila, lokalizacija poškodb, število poškodb, zaščita proti tetanusu, status lastnika živali, ime in naslov lastnika živali, kategorija izpostavljenosti, vrsta živali/stik z vabo, status živali, mikroskopski izvid, datum izvida, serija cepiva, proizvajalec cepiva, zaščita z IG, mesto aplikacije IG, serija IG, IG proizvajalec, vzrok prekinitve cepljenja.

IVZ 51. Register stranskih pojavov po cepljenju (eRCO)

Vsebina: ime in priimek, spol, datum rojstva, podatki o bivališču, datum cepljenja, podatki o uporabljenem cepivu (vrsta, serija, proizvajalec), opis neželenega učinka (vrsta, datum začetka in konca), ukrepi, izid bolezni, prijavitelj dogodka (zdravnik in organizacija), datum prijave, vzročna povezava, preiskave, izvidi, ukrepi, ocena.

IVZ 52. Evidenca pojavnosti infekcije s HIV, aidsa in smrti zaradi aidsa

Vsebina: spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

IVZ 53. Evidenca pojavnosti spolno prenesenih okužb (SP0)

Vsebina: spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

6.3 DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE

6.3.1 Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja - financiranje iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja

V okviru te naloge bodo bo NIJZ zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga NIJZ predlaga MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

Ključni izdelki bodo:

- Letni količinski in finančni načrt zdravil (cepiv in specifičnih imunoglobulinov) za izvedbo programa cepljenja in zaščite z zdravili;
- Pogodbe za dobavo zdravil;
- Dokumentacija za sprejem, shranjevanje, izdajo in transport zdravil;
- Dokumentacija, ki omogoča sledljivost zdravil.

Predvidene spremembe programa cepljenja v letu 2024 so:

- financiranje cepljenja proti HPV iz obveznega zdravstvenega zavarovanja za fante do 26. leta starosti;
- cepljenje proti RSV iz obveznega zdravstvenega zavarovanja za nosečnice;
- uvedba neobveznega cepljenja proti noricam, financiranega s strani obveznega zdravstvenega zavarovanja, od 1.1.2025 naprej.

Tabela 3a: Plan preskrbe z zdravili, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2024

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZS	LETO 2024 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Humani imunoglobulin proti tetanusu	E0378	4.000	19,95	79.800,00	19,95	79.800,00
Humani imunoglobulin proti steklini	E0573	200	607,81	121.562,00	607,81	121.562,00
Respiratorni sincicijski virus (RSV) – palivizumab 50 mg	E0382	450	403,44	181.548,00	441,77	198.795,06
Respiratorni sincicijski virus (RSV) –palivizumab 100 mg	E0383	940	669,93	629.734,20	733,57	689.558,95
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	E0574	300	10,00	3.000,00	10,95	3.285,00
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	E0520	400	26,17	10.468,00	28,66	11.462,46
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	E0628	600	72,56	43.536,00	79,45	47.671,92
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	E0385	65.000	11,11	722.150,00	12,17	790.754,25

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZSZ	LETO 2024 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Pnevmokokno cepivo – polisaharidno	E0364	35.000	15,45	540.750,00	16,92	592.121,25
Pnevmokokno cepivo konjugirano (13-valentno)	E0365	37.000	24,66	912.420,00	27,00	999.099,90
Pnevmokokno cepivo konjugirano (20-valentno)	E0863	8.300	60,00	498.000,00	65,70	545.310,00
Cepivo proti tetanusu	E0744	500	5,00	2.500,00	5,48	2.737,50
Cepivo proti davici in tetanusu	E0745	60.000	6,15	369.000,00	6,73	404.055,00
Cepivo proti tuberkulozi	E0340	12.000	1,28	15.360,00	1,40	16.819,20
Cepivo proti tifusu	E0431	10	18,23	182,30	19,96	199,62
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za otroke)	E0359	40.000	13,46	538.400,00	14,74	589.548,00
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za odrasle)	E0357	30.000	13,46	403.800,00	14,74	442.161,00
Cepivo proti gripi	E0747	180.000	5,62	1.011.600,00	6,15	1.107.702,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za otroke)	E0575	50.000	7,29	364.500,00	7,98	399.127,50
Cepivo proti hepatitis tipa B (za odrasle)	E0576	3.000	12,97	38.910,00	14,20	42.606,45
Cepivo proti hepatitis tipa B (za dializne bolnike)	E0521	1.500	50,00	75.000,00	54,75	82.125,00
Cepivo proti hepatitis tipa A (za otroke)	E0362	125	15,40	1.925,00	16,86	2.107,88
Cepivo proti hepatitis tipa A (za odrasle)	E0363	500	18,35	9.175,00	20,09	10.046,63
Cepivo proti hepatitis tipa A in B	E0368	300	45,57	13.671,00	49,90	14.969,75
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	E0350	40.000	10,00	400.000,00	10,95	438.000,00
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	E0578	450	8,89	4.000,50	9,73	4.380,55
Cepivo proti steklini	E0361	600	40,23	24.138,00	44,05	26.431,11
Cepivo proti noricam	E0579	260	31,00	8.060,00	33,95	8.825,70
Cepivo proti herpes zostru	E0359	2.000	154,02	308.040,00	168,65	337.303,80
Cepivo proti humanim papiloma virusom	E0626	41.000	52,43	2.149.630,00	57,41	2.353.844,85
Cepivo proti RSV		1.000	160,03	160.030,00	175,23	175.232,85
Cepivo proti DTap-HBV-IPV+Hib	E0737	50.000	20,59	1.029.500,00	22,55	1.127.302,50
SKUPAJ				10.670.390		11.664.948

Tabela 3b: Plan preskrbe z zdravili, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2024 – širitev programa

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZS	LETO 2024 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam		5.000	50,00	250.000,00	54,75	273.750,00

6.3.2 Distribucija cepiv proti covidu-19

Nabava cepiv proti covidu-19 poteka preko skupnega mehanizma nabave EU. Cepiva se financirajo iz proračuna Republike Slovenije, cepiva naroča Ministrstvo za zdravje. Iz proračuna Republike Slovenije se zagotavljajo tudi medicinski pripomočki za izvedbo cepljenja (brizge, igle) in topilo za pripravo cepiva.

Celotna logistika in distribucija cepiv proti covidu-19 poteka preko centralnega logističnega sistema, ki ga je vzpostavil in ga upravlja NIJZ. Distribucija se vrši v skladu z navodili proizvajalcev, pod posebnimi temperaturnimi pogoji, treh različnih platform:

- temperaturno območje od -60°C do -90°C (globoko zamrznjeno),
- od -15°C do -25°C (zamrznjeno),
- od 2°C do 8°C (na hladnem).

Uvoz oziroma vnos cepiv in sproščanje cepiv proti covidu-19 poteka v skladu z veljavno zakonodajo v Republiki Sloveniji. Distribucija cepiv proti covidu-19 poteka v skladu s Smernicami o dobri distribucijski praksi zdravil za humano uporabo.

Distribucija cepiv proti covid-19 obsega:

- prevzem in shranjevanje cepiv, topil in materiala (brizge, igle, kartice, nalepke, navodila),
- preverjanje dokumentacije o cepivih, kontrola kakovosti in sproščanje cepiv na trg,
- vzpostavitev in upravljanje elektronskega sistema naročanja cepiv in priprava razdelilnika v skladu z določenimi prioritetami ter izraženimi potrebami cepilnih centrov,
- priprava in izdaja cepiv, topila in materiala (brizge, igle, kartice, nalepke, navodila),
- preverjanje avtentičnosti cepiv, deaktivacija edinstvene oznake posamezne škatle cepiv v sistemu NMVS,
- dostava cepiv, topila in materiala na cepilna mesta,
- prevzem odpadnih cepiv od izvajalcev cepljenja in predaja odpadnih cepiv v uničenje,
- izvajanje odpoklica cepiv,
- zbiranje reklamacij veznih na distribucijo in kakovost cepiv,
- priprava poročil v skladu z navodili Ministrstva za zdravje.

6.3.3 Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19

Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19 poteka v skladu s pooblastili Ministrstva za zdravje. Uporabo zdravil v Republiki Sloveniji vodi Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKC Ljubljana. NIJZ je imetnik dovoljenja za promet z zdravili na debelo, ki izvede nakup in distribucijo v skladu s pooblastili in prejetimi navodili.

Celotna logistika in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19 poteka preko centralnega logističnega sistema, ki ga je vzpostavil in ga upravlja NIJZ. Distribucija se vrši v skladu z navodili proizvajalcev, pod temperaturnimi pogoji dveh različnih platform:

- od 2°C do 8°C (na hladnem),
- od 15°C do 25°C (na sobni temperaturi).

Pooblastila Ministrstva za zdravje so vezana na naslednja zdravila:

- zdravilo z učinkovino remdesivir,
- zdravilo Paxlovid (PF-07321332 in ritonavir).

NIJZ je imetnik dovoljenja za promet z zdravili na debelo, ki v skladu s pooblastili in prejetimi navodili Ministrstva za zdravje:

- izvede nakup zdravil za potrebe pacientov v Republiki Sloveniji,
- izvede naročilo in vnos zdravil,
- organizira in vzpostavi sistema za prevzem in shranjevanje zdravil,
- vzpostavi sistem razdeljevanja zdravil in zagotavlja transparentno razdelitev zdravil glede na potrebe bolnišnic oziroma lekarn,
- organizira transport zdravil do bolnišnic oziroma lekarn,
- pripravlja poročila v skladu z navodili Ministrstva za zdravje.

6.4 ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC

NIJZ bo tudi v letu 2024 zagotavljal podporo delovanju zastopnikov pacientovih pravic, in sicer tako v smislu zagotavljanja delovnega prostora, opreme in materialnih pogojev, kot tudi v smislu administrativne podpore pri njihovem delu, skladno s pogodbo o financiranju dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje za leto 2024, saj prepoznavamo institut Zastopnika pacientovih pravic kot pomemben element delovanja zdravstvenega sistema na način, ki je za uporabnika prijazen.

6.5 NAČRT STORITEV NA TRGU

6.5.1 Varovanje zdravja prebivalstva s cepljenjem

NIJZ bo še naprej izvajal določen del programa za varovanje zdravja prebivalcev s cepljenjem in zaščito z drugimi zdravili. Gre za tisti del, ki ni vključen v javno financiranje. V prvi vrsti so to cepljenja proti gripi, pnevmokoknim okužbam in klopnemu meningoencefalitisu. Poleg tega pa bo NIJZ izvajal tudi svetovanje, cepljenje in zaščito z drugimi zdravili za potnike v mednarodnem prometu.

6.5.2 Ambulantna tržna dejavnost s področja obvladovanja nalezljivih bolezni na OE NIJZ

V okviru te službe bodo potekale naslednje aktivnosti:

Izvajanje dela v ambulantah območnih enot NIJZ po enotnih standardih (kadri/prostori, oprema/dokumentacija, doktrina) ter spremljanje izvajanja storitev s področja zaščite pred nalezljivimi boleznimi.

Izvajanje cepljenj, pomembnih za zaščito v domačem okolju.

Obravnava potnikov zajema individualno oceno tveganja za zdravje potnika na potovanju ter osveščanje o tveganju in ukrepih za zmanjšanje tveganja na potovanju. Zajema specifično svetovanje, podajanje navodil in pisnih informacij, izvedbo cepljenj in uvedbo preventivne zaščite z zdravili.

Zagotavljanje enotnih standardov za delo pri izvajanju storitev cepljenja in obravnave potnikov (na vseh OE NIJZ vzpostavljene in vzdrževane enotne dobre prakse cepljenja in obravnave potnikov).

Izvajanje postopkov nabave, rokovanja in shranjevanja cepiv in zdravil na posamezni OE.

Evidentiranje vseh postopkov dela.

Obračunavanje storitev.

Pojasnilna dolžnost, določanje indikacij in izključevanje kontraindikacij.

Izdaja potrdil.

Priprava poročil in poročanje o opravljenih cepljenjih in izdanih receptih za zdravila.

Nenehno dopolnjevanje in nadgradnja znanja s kontinuiranim internim in eksternim izobraževanjem izvajalcev dejavnosti.

Revidiranje navodil in dokumenti za delo, ki spremljajo posamezne faze dela.

Letna posodobitev standardov na področju ambulantne dejavnosti NIJZ v skladu z veljavno zakonodajo, smernicami in priporočili.

Ključni izdelki bodo:

- Revidirana navodila in dokumenti za delo, ki spremljajo posamezne faze dela;
- Posodobljeni standardi na področju ambulantne dejavnosti NIJZ;
- Odgovori na vprašanja uporabnikov po e-pošti in telefonu;
- Letno poročilo o delovanju ambulant;
- Letno poročilo o opravljenih samoplačniških ambulantnih storitvah.

6.5.3 Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja

NIJZ bo v letu 2024 zagotavljal preskrbo s cepivi tudi na trgu v skladu s Programom cepljenja in zaščite z zdravili. Preskrba se vrši na podlagi povpraševanja in naročil izvajalcev cepljenja.

Tabela 4: Plan preskrbe z zdravili za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2024 na trgu

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2024 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	10	10,00	100,00	10,95	109,50
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	600	26,17	15.702,00	28,66	17.193,69
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	1.700	72,56	123.352,00	79,45	135.070,44
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	1.000	11,11	11.110,00	12,17	12.165,45
Pnevmokokno cepivo - polisaharidno	400	15,45	6.180,00	16,92	6.767,10
Pneumokokno cepivo konjugirano - 13 valentno	500	24,66	12.330,00	27,00	13.501,35
Pneumokokno cepivo konjugirano - 20 valentno	1.600	60,00	96.000,00	65,70	105.120,00
Cepivo proti tetanusu	0	5,00	0,00	5,48	0,00
Cepivo proti davici in tetanusu	600	8,23	4.938,00	9,01	5.407,11
Cepivo proti tuberkulozi	100	1,28	128,00	1,40	140,16
Cepivo proti tifusu	2.500	18,23	45.575,00	19,96	49.904,63
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za otroke)	12.000	13,46	161.520,00	14,74	176.864,40
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za odrasle)	62.000	13,46	834.520,00	14,74	913.799,40
Cepivo proti gripi (za odrasle in otroke)	1.000	5,62	5.620,00	6,15	6.153,90
Cepivo proti hepatitis tipa B (za otroke)	0	7,29	0,00	7,98	0,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za odrasle)	3.500	12,97	45.395,00	14,20	49.707,53
Cepivo proti hepatitis tipa A (za otroke)	600	15,40	9.240,00	16,86	10.117,80
Cepivo proti hepatitis tipa A (za odrasle)	3.500	18,35	64.225,00	20,09	70.326,38
Cepivo proti hepatitis tipa A in B	2.700	45,57	123.039,00	49,90	134.727,71
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	500	10,00	5.000,00	10,95	5.475,00
Cepivo proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam	1.000	50,00	50.000,00	54,75	54.750,00
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	100	8,89	889,00	9,73	973,46
Cepivo proti steklini	1.000	40,23	40.230,00	44,05	44.051,85
Cepivo proti rotavirusom	13.000	54,00	702.000,00	59,13	768.690,00

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2024 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti rotavirusom, petavalentno	1.260	41,00	51.660,00	44,90	56.567,70
Cepivo proti noricam	2.100	31,00	65.100,00	33,95	71.284,50
Cepivo proti herpes zostru	50	154,02	7.701,00	168,65	8.432,60
Cepivo proti rumeni mrzlici	1.300	34,48	44.824,00	37,76	49.082,28
Cepivo proti humanim papiloma virusom	1.000	52,43	52.430,00	57,41	57.410,85
SKUPAJ TRG			2.578.808		2.823.795

6.5.4 Založniška dejavnost

V letu 2024 bomo objavili redne številke dveh znanstvenih in strokovnih revij:

1. Zdravstveno varstvo (Slovenian journal of public health), ISSN 0351-0026, 2024, 4 številke, do 35 znanstvenih člankov v angleškem jeziku. Revija izhaja v tiskani in e-izdaji. Revija ima IF že 13 let in IF nad 1 že šesto leto. IF (2022) = 1,5, IF (2023), ki bo izšel do začetka julija 2024, bo po napovedih iz WoS nad 1,3.
2. Javno zdravje, ISSN 2591-0906, 2024 približno 10 znanstvenih in strokovnih člankov in zbornik.

Glede na leto 2023 načrtujemo objavo približno 100 strokovnih in znanstvenih monografij, priložnikov, analiz zdravja in zdravstvenega varstva, zbornikov, raziskovalnih in letnih poročil, približno 500 sestavnih delov (člankov, prispevkov na konferencah in poglavij v monografijah) ter približno 300 izvedenih del.

7. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

7.1 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Priloga - Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2024

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Finančni načrt je pripravljen glede na podana izhodišča s strani Ministrstva za zdravje in podana izhodišča za pripravo pogodb o financiranju programov. V finančni načrt smo vključili informacije o prihodkih, ki smo jih prejeli s strani Ministrstva za zdravje. V finančni načrt so vključeni prihodki ZZS skladno z Uredbo o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024.

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2024 smo upoštevali veljavno zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je prejel FRS v informacijo in ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju:

- sklopov, ki jih financira Ministrstvo za zdravje,
- vsebin opredeljenih v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024 pogodbi z ZZS,
- izvajanja projektov (projektna pisarna),
- izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv,
- ostalih vsebin javne službe (URSK, UVHVVR ...),
- izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno.

7.1.1 Načrtovani prihodki

Po sedaj znanih podatkih, za leto 2024, načrtujemo realizacijo prihodkov v višini 61.490.559 EUR. Ocenjeni prihodki (v nadaljevanju prihodki) so nižji za 7,22 % oziroma za 4.784.876 EUR v primerjavi z realiziranimi prihodki v letu 2023.

V finančni načrt smo vključili podatke, ki so nam znani in smo jih pridobili preko izhodišč Ministrstva za zdravje in informacij plačnikov programov (MZ, ostali financerji). Program javnega zdravja načrtujemo glede na informacije vodstva, ki je imelo pogovore z ustanoviteljem glede izvajanja programa v letu 2024. Načrtujemo za 15.054.691 EUR prihodkov za izvajanje tega sklopa, kar je za 200.000 € več, kot smo jih prejeli s pogodbo v preteklem letu. V preteklem letu smo naredili razmejitev prihodka na sklopu 1, v višini 116.680 EUR, ki je namenjen za kritje stroškov izvajanje programa duševnega zdravja v 2024. Dodatna sredstva (200.000 EUR) so namenjena za izvajanje nevladnih preventivnih programov (NVO).

Program eZdravje smo načrtovali v višini 9.846.319 EUR. Od tega gre za 4.253.724 € za investicijske transferje, v prihodku pa načrtujemo 5.592.596 EUR. Načrtovani prihodki na programu eZdravje so za leto 2024 nižji od realiziranih v letu 2023, saj bomo več sredstev namenili za investicije (transferji). Tako smo prvotni postavki sredstev eZdravja odšteli nabave oz. investicijske transferje v višini 4.253.724 EUR . Če tudi v letu 2024 ne bi porabili vseh sredstev načrtovanih v okviru pogodbe bomo, glede na do sedaj uveljavljena pogodbeno določila, prejeli sredstva za dodatno financiranje amortizacije. V tem primeru bi imeli višje prihodke iz naslova eZdravja (nižje transferje) in za enako višino višje stroške amortizacije.

V finančnem načrtu za leto 2024 smo upoštevali tudi 2.800.000 € za distribucijo covid. Pri tej postavki , ne načrtujemo več prihodkov/stroškov za zdravila. Posledično so zaradi tega prihodki na tej postavki nižji za 11.244.938 EUR v primerjavi z lanskim letom.

V finančni načrt za leto 2024 smo vključili tudi prihodke zagotavljanje pogojev za delovanje zastopnikov pacientovih pravic v višini 120.000 EUR.

V finančnem načrtu za leto 2024 smo upoštevali sredstva iz Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024. Med prihodki za leto 2024 smo na postavki ZZZS cepiva upoštevali 10.670.997 EUR prihodkov iz prodaje ZZZS cepiv. V enaki vrednosti smo upoštevali tudi odhodek iz tega naslova. V načrt so vključeni vsi programi, ki jih izvaja NIJZ, in so vključeni v Uredbo. V skladu z uredbo smo upoštevali tudi polno vrednost testerjev Svit (2.346.000 EUR) tako na prihodkovni kot odhodkovni strani. V letu 2024 bomo, po uredbi, prejeli sredstva (350.000 EUR) za izvajanje novega programa ZDAJ za otroke, mladostnike in študente.

V letu 2024 načrtujemo, glede na podatke projektne pisarne, za 7.297.183 EUR prihodkov iz naslova sofinanciranja EU projektov. Sofinanciranja so v finančnem načrtu za 2.353.5724 EUR višja kot realizirana v letu 2023. Razlogi so v številnih dodatnih projektih, ki jih NIJZ prevzema. Največ sofinanciranj v letu 2024 načrtujemo iz projektov (JAPreventNCD, Integracija geriatrične oskrbe, Kronična bolečina MISK BOL, JACARDI, SI-SUD, TOGAS,EU HIP, SINCP, EUROHELICAN, CIRCE ...)

Drugi prihodki so po vsebini prihodki od domačih projektov, prodaje cepiv in prihodki od opravljenih cepljenj v epidemioloških ambulantah območnih enot, prihodki od refundacij plač specializantov in pripravnikov, prihodki od posredovanja podatkov, povračila stroškov za uporabo prostorov, okoljskih vplivov na zdravje (škodljive snovi, težke kovine) itd.

V spodnjih tabelah prikazujemo nekaj največje vire financiranja s strani ustanovitelja kot pregled ostalih večjih virov financiranja NIJZ.

Tabela: Pregled določenih virov financiranih s strani ustanovitelja (financiranje dejavnosti NIJZ):

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV (EUR)
FINANCIRANJE DEJAVNOSTI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE NIJZ	15.054.691
eZdravje	5.592.596 (ostalo na sredstvih transferja za investicije)
FINANCIRANJE PACIENTOVIH PRAVIC	120.000
DISTRIBUCIJA	2.800.000

Tabela: Pregled ostalih virov NIJZ:

VIR	VIŠINA SREDSTEV (EUR)
ZZZS DEJAVNOST	11.110.605
ZZZS LZRM (cepiva in svit testerji)	13.016.997
EU PROJEKTI (SOFINANCIRANJA)	7.297.183
TRG OSTALO (ANALIZE, REVIJE, PREGLEDI LADIJ, KOTIZACIJE, NLZOH ...)	344.603
TRG (SAMOPLAČNIŠKA CEPIVA)	1.865.057
TRG (SAMOPLAČNIŠKE AMBULANTE)	1.063.408
REFUNDACIJA PRIPRAVNIKI, SPECIALIZANTI	1.036.964
OSTALA JAVNA SLUŽBA	2.300.000

V okviru finančnega načrta smo vključili tudi sredstva Urada Republike Slovenije za kemikalije (URSK), Nato, SARS-CoV-2 v odpadni vodi itd.. (postavka ostala javna služba).

7.1.2 Načrtovani odhodki

Celotni načrtovani odhodki za leto 2024 znašajo 61.474.602 EUR in bodo za 6,57 % nižji od doseženih v letu 2023.

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev v celotnem zavodu za leto 2024 znašajo 31.706.818 EUR in bodo za 15,06 % nižji od doseženih v letu 2023. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 51,57 %.

Stroški storitev so nižji v primerjavi z lanskimi predvsem zaradi zdravil, ki niso več vključena v finančni načrt. Stroški na tej postavki so nižji za 10.697.786 EUR v primerjavi s preteklim letom.

Med stroški so vključeni le stroški cepiva za samoplačniške ambulante in prodajo cepiv, kot ZZZS cepiva. Stroške cepiv, prodanih iz naslova ZZZS in samoplačniške prodaje cepiva, načrtujemo med stroški prodanih zalog na kontu 466 v višini 12.594.322 EUR. Samo stroški nabave cepiv (ZZZS) so načrtovani na prihodkovni in odhodkovni strani v enakem deležu (10.670.997 EUR).

Med stroški smo vključili še predvidene pogodbeni stroški za vzdrževanje programske opreme na področju eZdravja ter izvedbeni stroški na projektih. Strošek testerjev SVIT načrtujemo v višini 2.346.000 EUR, kar je opredeljeno v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024 in so v enaki višini načrtovani med prihodki (ločeno zaračunljiv material). Ocenjujemo, da bomo v letu 2024 realizirali 5.636.782 EUR stroškov vzdrževanja programske opreme na področju eZdravja in ostalega vzdrževanja (NIJZ oprema IKT, vzdrževanje prostorov NIJZ). Med stroški storitev so vključeni tudi stroški zunanega izvajalca notranje revizije kot stroški za izvedbo zunanjo revizijo. Ostale stroške načrtujemo glede na število zaposlenih, realizacijo in napovedano inflacijo.

Načrtovani stroški dela

Načrtovani stroški dela (464) v celotnem zavodu za leto 2024 znašajo 27.904.375 EUR in bodo za 11,89 % višji od doseženih v letu 2023. Razlog je v tem, da se za leto 2024 načrtuje višje število zaposlenih, kar je razvidno iz plana kadrov. Vključili smo redna napredovanja, višji regres za leto 2024 (višja minimalna plača) in dodatne zaposlitve v letu 2024. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 45,39 %.

Skladno z zakonodajo izplačujemo redno delovno uspešnost. Ta je izplačana polletno.

Načrtovani stroški amortizacije

Glede na trenutne informacije načrtujemo, da bo obračunana amortizacija po Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev znašala 1.547.377 EUR. Za toliko ocenjujemo, da bomo preko cene prejeli financirane amortizacije po posameznih programih.

Amortizacijo, ki ne bo pokrita v ceni proizvoda ali storitve, bomo zmanjšali v breme ustreznih obveznosti do virov, kar je v skladu z 10. členom Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da bomo v letu 2024 dobili financirano amortizacijo na programu ZZS, trg, ARIS in določenih projektih in programih MZ (različni sklopi). Ocenjena višina financiranja je v višini 1.547.377 EUR, tako da bo to strošek amortizacije v breme poslovnega izida za leto 2024.

Načrtovana amortizacija po predpisanih stopnjah znaša 5.682.022 EUR.

- del amortizacije, ki bo vračunan v ceno, znaša 1.547.377 EUR;
- del amortizacije, ki bo knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje 4.134.645 EUR.

Obračunana amortizacija je odvisna tudi od izvedenih nabav osnovnih sredstev. V finančnem načrtu je za leto 2024 opredeljenih veliko novih nabav osnovnih sredstev, predvsem na IT področju oz. eZdravju. V koliko bodo nabave osnovnih sredstev izvedene kasneje kot načrtovano, bo celotna obračunana amortizacija posledično nižja.

7.1.3 Načrtovan poslovni izid

Razlika med načrtovanimi prihodki in načrtovanimi odhodki v celotnem zavodu za leto 2024 izkazuje pozitiven rezultat, 15.957 EUR presežka prihodkov nad odhodki po odbitem davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka pravnih oseb načrtujemo iz naslova pridobitne dejavnosti. Za leto 2024 davka iz naslova pridobitne dejavnosti ne načrtujemo.

7.2 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Pri razmejitvi prihodkov na dejavnost javne službe in tržno dejavnost smo upoštevali Navodila Ministrstva za zdravje kot dopolnitev navodil o razmejitvi dejavnosti.

v EUR, brez centov

	LETO 2023				FINANČNI NAČRT LETO 2024			
	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid
Javna služba	63.077.662	62.762.389	0	315.273	58.217.142	58.210.961	0	6.181
Tržna dejavnost	3.197.771	3.034.055	2.632	161.084	3.273.417	3.263.641	0	9.776
Skupaj zavod	66.275.433	65.796.444	2.632	476.358	61.490.559	61.474.602	0	15.957

Delitev stroškov na dejavnost javne službe in tržne dejavnosti je bilo izvedeno na podlagi navodil in dopoljenih navodil Ministrstva za zdravje. Direktne stroške oz. neposrednih stroške smo pripisali na dejavnost za tiste, kjer je to mogoče. Za to imamo na NIJZ oblikovane stroškovne nosilce. Splošne ali posredne stroške smo razdelili na dejavnost na podlagi kriterija oz. sodila, ki ga v svojih navodilih predlaga Ministrstvo za zdravje (S2) – delež neposrednih stroškov doseženih pri opravljanju posamezne dejavnosti. Glede na navodila Ministrstva za zdravje smo sprejeli tudi interni pravilnik za razmejevanje dejavnosti na javno službo in tržno dejavnost. Pri delitvi načrtovanih stroškov smo si pomagali tudi z deleži iz realizacije preteklega leta.

Razmejevanje odhodkov na dejavnost javne službe in na tržno dejavnost iz splošnih nosilcev, je bilo izvedeno v skladu z naslednjimi sodili (navedba uporabljenih sodil):

- razmerje med neposrednimi stroški na posameznem programu

Prihodki in odhodki tržne dejavnosti so nastali z opravljanjem naslednjih tržnih dejavnosti (storitev), ki jih glede na sprejet pravilnik opredeljujemo na SN (300 – 309):

- a) cepljenje v ambulantah,
- b) prodaja cepiva samoplačniškimi ambulantami,
- c) delno naročnina na revijo Zdravstveno varstvo (delno)
- d) pregledi ladij ...

Planiran poslovni izid pri izvajanju javne službe znaša 6.181 EUR, iz naslova izvajanja tržne dejavnosti pa 9.776 EUR.

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti

7.3 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Za leto 2024 načrtujemo negativno poslovanje iz naslova denarnega toka , iz naslova različne dinamike financiranja (zalaganje sredstev na projektih) kot dejstva, da si želimo, tudi v letu 2024, poplačati vse zapadle obveznosti.

8. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

8.1 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Priloga - Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2024

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Finančni načrt je pripravljen glede na podana izhodišča s strani Ministrstva za zdravje in podana izhodišča za pripravo pogodb o financiranju programov. V finančni načrt smo vključili informacije o prihodkih, ki smo jih prejeli s strani Ministrstva za zdravje. V finančni načrt so vključeni prihodki ZZS skladno z Uredbo o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024.

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2024 smo upoštevali veljavno zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je prejel FRS v informacijo in ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju:

- sklopov, ki jih financira Ministrstvo za zdravje,
- vsebin opredeljenih v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024 pogodbi z ZZS,
- izvajanja projektov (projektna pisarna),
- izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv,
- ostalih vsebin javne službe (URSK, UVHVVR ...),
- izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno.

8.1.1 Načrtovani prihodki

Po sedaj znanih podatkih, za leto 2024, načrtujemo realizacijo prihodkov v višini 61.490.559 EUR. Ocenjeni prihodki (v nadaljevanju prihodki) so nižji za 7,22 % oziroma za 4.784.876 EUR v primerjavi z realiziranimi prihodki v letu 2023.

V finančni načrt smo vključili podatke, ki so nam znani in smo jih pridobili preko izhodišč Ministrstva za zdravje in informacij plačnikov programov (MZ, ostali financerji). Program javnega zdravja načrtujemo glede na informacije vodstva, ki je imelo pogovore z ustanoviteljem glede izvajanja programa v letu 2024. Načrtujemo za 15.054.691 EUR prihodkov za izvajanje tega sklopa, kar je za 200.000 € več, kot smo jih prejeli s pogodbo v preteklem letu. V preteklem letu smo naredili razmejitev prihodka na sklopu 1, v višini 116.680 EUR, ki je namenjen za kritje stroškov izvajanje programa duševnega zdravja v 2024. Dodatna sredstva (200.000 EUR) so namenjena za izvajanje nevladnih preventivnih programov (NVO).

Program eZdravje smo načrtovali v višini 9.846.319 EUR. Od tega gre za 4.253.724 € za investicijske transferje, v prihodku pa načrtujemo 5.592.596 EUR. Načrtovani prihodki na programu eZdravje so za leto 2024 nižji od realiziranih v letu 2023, saj bomo več sredstev namenili za investicije (transferji). Tako smo prvotni postavki sredstev eZdravja odšteli nabave oz. investicijske transferje v višini 4.253.724 EUR. Če tudi v letu 2024 ne bi porabili vseh sredstev načrtovanih v okviru pogodbe bomo, glede na do sedaj uveljavljena pogodbeno določila, prejeli sredstva za dodatno financiranje amortizacije. V tem primeru bi imeli višje prihodke iz naslova eZdravja (nižje transferje) in za enako višino višje stroške amortizacije.

V finančnem načrtu za leto 2024 smo upoštevali tudi 2.800.000 € za distribucijo covid. Pri tej postavki, ne načrtujemo več prihodkov/stroškov za zdravila. Posledično so zaradi tega prihodki na tej postavki nižji za 11.244.938 EUR v primerjavi z lanskim letom.

V finančni načrt za leto 2024 smo vključili tudi prihodke zagotavljanje pogojev za delovanje zastopnikov pacientovih pravic v višini 120.000 EUR.

V finančnem načrtu za leto 2024 smo upoštevali sredstva iz Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024. Med prihodki za leto 2024 smo na postavki ZZZS cepiva upoštevali 10.670.997 EUR prihodkov iz prodaje ZZZS cepiv. V enaki vrednosti smo upoštevali tudi odhodek iz tega naslova. V načrt so vključeni vsi programi, ki jih izvaja NIJZ, in so vključeni v Uredbo. V skladu z uredbo smo upoštevali tudi polno vrednost testerjev Svit (2.346.000 EUR) tako na prihodkovni kot odhodkovni strani. V letu 2024 bomo, po uredbi, prejeli sredstva (350.000 EUR) za izvajanje novega programa ZDAJ za otroke, mladostnike in študente.

V letu 2024 načrtujemo, glede na podatke projektne pisarne, za 7.297.183 EUR prihodkov iz naslova sofinanciranja EU projektov. Sofinanciranja so v finančnem načrtu za 2.353.5724 EUR višja kot realizirana v letu 2023. Razlogi so v številnih dodatnih projektih, ki jih NIJZ prevzema. Največ sofinanciranj v letu 2024 načrtujemo iz projektov (JAPreventNCD, Integracija geriatrične oskrbe, Kronična bolečina MISK BOL, JACARDI, SI-SUD, TOGAS,EU HIP, SINCP, EUROHELICAN, CIRCE ...)

Drugi prihodki so po vsebini prihodki od domačih projektov, prodaje cepiv in prihodki od opravljenih cepljenj v epidemioloških ambulantah območnih enot, prihodki od refundacij plač specializantov in pripravnikov, prihodki od posredovanja podatkov, povračila stroškov za uporabo prostorov, okoljskih vplivov na zdravje (škodljive snovi, težke kovine) itd.

V spodnjih tabelah prikazujemo nekaj največje vire financiranja s strani ustanovitelja kot pregled ostalih večjih virov financiranja NIJZ.

Tabela: Pregled določenih virov financiranih s strani ustanovitelja (financiranje dejavnosti NIJZ):

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV (EUR)
FINANCIRANJE DEJAVNOSTI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE NIJZ	15.054.691
eZdravje	5.592.596 (ostalo na sredstvih transferja za investicije)
FINANCIRANJE PACIENTOVIH PRAVIC	120.000
DISTRIBUCIJA	2.800.000

Tabela: Pregled ostalih virov NIJZ:

VIR	VIŠINA SREDSTEV (EUR)
ZZS DEJAVNOST	11.110.605
ZZS LZRM (cepiva in svit testerji)	13.016.997
EU PROJEKTI (SOFINANCIRANJA)	7.297.183
TRG OSTALO (ANALIZE, REVIJE, PREGLEDI LADIJ, KOTIZACIJE, NLZOH ...)	344.603
TRG (SAMOPLAČNIŠKA CEPIVA)	1.865.057
TRG (SAMOPLAČNIŠKE AMBULANTE)	1.063.408
REFUNDACIJA PRIPRAVNIKI, SPECIALIZANTI	1.036.964
OSTALA JAVNA SLUŽBA	2.300.000

V okviru finančnega načrta smo vključili tudi sredstva Urada Republike Slovenije za kemikalije (URSK), Nato, SARS-CoV-2 v odpadni vodi itd.. (postavka ostala javna služba).

8.1.2 Načrtovani odhodki

Celotni načrtovani odhodki za leto 2024 znašajo 61.474.602 EUR in bodo za 6,57 % nižji od doseženih v letu 2023.

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev v celotnem zavodu za leto 2024 znašajo 31.706.818 EUR in bodo za 15,06 % nižji od doseženih v letu 2023. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 51,57 %.

Stroški storitev so nižji v primerjavi z lanskimi predvsem zaradi zdravil, ki niso več vključena v finančni načrt. Stroški na tej postavki so nižji za 10.697.786 EUR v primerjavi s preteklim letom.

Med stroški so vključeni le stroški cepiva za samoplačniške ambulante in prodajo cepiv, kot ZZS cepiva. Stroške cepiv, prodanih iz naslova ZZS in samoplačniške prodaje cepiva, načrtujemo med stroški

prodanih zalog na kontu 466 v višini 12.594.322 EUR. Samo stroški nabave cepiv (ZZZS) so načrtovani na prihodkovni in odhodkovni strani v enakem deležu (10.670.997 EUR).

Med stroški smo vključili še predvidene pogodbeni stroški za vzdrževanje programske opreme na področju eZdravja ter izvedbeni stroški na projektih. Strošek testerjev SVIT načrtujemo v višini 2.346.000 EUR, kar je opredeljeno v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2024 in so v enaki višini načrtovani med prihodki (ločeno zaračunljiv material). Ocenjujemo, da bomo v letu 2024 realizirali 5.636.782 EUR stroškov vzdrževanja programske opreme na področju eZdravja in ostalega vzdrževanja (NIJZ oprema IKT, vzdrževanje prostorov NIJZ). Med stroški storitev so vključeni tudi stroški zunanjega izvajalca notranje revizije kot stroški za izvedbo zunanjo revizijo. Ostale stroške načrtujemo glede na število zaposlenih, realizacijo in napovedano inflacijo.

Načrtovani stroški dela

Načrtovani stroški dela (464) v celotnem zavodu za leto 2024 znašajo 27.904.375 EUR in bodo za 11,89 % višji od doseženih v letu 2023. Razlog je v tem, da se za leto 2024 načrtuje višje število zaposlenih, kar je razvidno iz plana kadrov. Vključili smo redna napredovanja, višji regres za leto 2024 (višja minimalna plača) in dodatne zaposlitve v letu 2024. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 45,39 %.

Skladno z zakonodajo izplačujemo redno delovno uspešnost. Ta je izplačana polletno.

Načrtovani stroški amortizacije

Glede na trenutne informacije načrtujemo, da bo obračunana amortizacija po Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev znašala 1.547.377 EUR. Za toliko ocenjujemo, da bomo preko cene prejeli financirane amortizacije po posameznih programih.

Amortizacijo, ki ne bo pokrita v ceni proizvoda ali storitve, bomo zmanjšali v breme ustreznih obveznosti do virov, kar je v skladu z 10. členom Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da bomo v letu 2024 dobili financirano amortizacijo na programu ZZZS, trg, ARIS in določenih projektih in programih MZ (različni sklopi). Ocenjena višina financiranja je v višini 1.547.377 EUR, tako da bo to strošek amortizacije v breme poslovnega izida za leto 2024.

Načrtovana amortizacija po predpisanih stopnjah znaša 5.682.022 EUR.

- del amortizacije, ki bo vračunan v ceno, znaša 1.547.377 EUR;
- del amortizacije, ki bo knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje 4.134.645 EUR.

Obračunana amortizacija je odvisna tudi od izvedenih nabav osnovnih sredstev. V finančnem načrtu je za leto 2024 opredeljenih veliko novih nabav osnovnih sredstev, predvsem na IT področju oz. eZdravju. V koliko bodo nabave osnovnih sredstev izvedene kasneje kot načrtovano, bo celotna obračunana amortizacija posledično nižja.

8.1.3 Načrtovan poslovni izid

Razlika med načrtovanimi prihodki in načrtovanimi odhodki v celotnem zavodu za leto 2024 izkazuje pozitiven rezultat, 15.957 EUR presežka prihodkov nad odhodki po odbitem davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka pravnih oseb načrtujemo iz naslova pridobitne dejavnosti. Za leto 2024 davka iz naslova pridobitne dejavnosti ne načrtujemo.

8.2 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Pri razmejitvi prihodkov na dejavnost javne službe in tržno dejavnost smo upoštevali Navodila Ministrstva za zdravje kot dopolnitev navodil o razmejitvi dejavnosti.

v EUR, brez centov

	LETO 2023				FINANČNI NAČRT LETO 2024			
	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid
Javna služba	63.077.662	62.762.389	0	315.273	58.217.142	58.210.961	0	6.181
Tržna dejavnost	3.197.771	3.034.055	2.632	161.084	3.273.417	3.263.641	0	9.776
Skupaj zavod	66.275.433	65.796.444	2.632	476.358	61.490.559	61.474.602	0	15.957

Delitev stroškov na dejavnost javne službe in tržne dejavnosti je bilo izvedeno na podlagi navodil in dopoljenih navodil Ministrstva za zdravje. Direktne stroške oz. neposrednih stroške smo pripisali na dejavnost za tiste, kjer je to mogoče. Za to imamo na NIJZ oblikovane stroškovne nosilce. Splošne ali posredne stroške smo razdelili na dejavnost na podlagi kriterija oz. sodila, ki ga v svojih navodilih predlaga Ministrstvo za zdravje (S2) – delež neposrednih stroškov doseženih pri opravljanju posamezne dejavnosti. Glede na navodila Ministrstva za zdravje smo sprejeli tudi interni pravilnik za razmejevanje dejavnosti na javno službo in tržno dejavnost. Pri delitvi načrtovanih stroškov smo si pomagali tudi z deleži iz realizacije preteklega leta.

Razmejevanje odhodkov na dejavnost javne službe in na tržno dejavnost iz splošnih nosilcev, je bilo izvedeno v skladu z naslednjimi sodili (navedba uporabljenih sodil):

- razmerje med neposrednimi stroški na posameznem programu

Prihodki in odhodki tržne dejavnosti so nastali z opravljanjem naslednjih tržnih dejavnosti (storitev), ki jih glede na sprejet pravilnik opredeljujemo na SN (300 – 309):

- e) cepljenje v ambulantah,
- f) prodaja cepiva samoplačniškimi ambulantami,
- g) delno naročnina na revijo Zdravstveno varstvo (delno)
- h) pregledi ladij ...

Planiran poslovni izid pri izvajanju javne službe znaša 6.181 EUR, iz naslova izvajanja tržne dejavnosti pa 9.776 EUR.

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti

8.3 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Za leto 2024 načrtujemo negativno poslovanje iz naslova denarnega toka , iz naslova različne dinamike financiranja (zalaganje sredstev na projektih) kot dejstva, da si želimo, tudi v letu 2024, poplačati vse zapadle obveznosti.

9. PLAN KADROV

Priloga - obrazec 3: Obrazec-3-Kadri-2024-instituta

9.1 ZAPOSLENOST

Načrtovano število zaposlenih v letu 2024 se bo v primerjavi z realiziranim številom zaposlenih na dan 31. 12. 2023 povečalo za 73. Načrtujemo, da bo dne 31. 12. 2024 v rednem delovnem razmerju 693 zaposlenih, od tega 146 zaposlitev za določen čas.

Tabela 1: Pregled števila zaposlenih na dan 31. 12. 2024

	Št. zaposlenih za nedoločen čas	Št. zaposlenih za določen čas	Skupaj
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024	547	146	693

Planiranih novih zaposlitev v letu 2024 je 109 (stanje na dan 31. 12. 2024), od tega 32 na različnih projektih (JA JACARDI, WP 9 - Pilot srčno-žilne bolezni, SI-SUD, JA PreventNCD, kohezijski projekt razvoj in implementacija psihološke prve pomoči, Integracija geriatrične oskrbe starejših, WP 6, Projekt JA GHI, Varnost pitne vode, Projekt Zgodnja prepoznavna težav in preventivno delo z mladostniki, JA HEROES, JA Prevent, Togas, JA CIRCE, itd.). V letu 2024 planiramo tudi 12 novih zaposlenih za nedoločen čas, in sicer 5 novih zaposlitev v Centru za informatiko v zdravstvu zaradi večjega števila zaposlenih, večjega obsega dela in večjega števila IKT orodij, na področju eZdravja pa zaradi uvajanja novih nacionalnih rešitev. V Službi za javna naročila se predvidevata 2 dodatni zaposlitvi, v Službi za nevladne organizacije zaposlitev vodje, 1 dodatna zaposlitev v Centru za preučevanje in razvoj zdravja, v Centru za zdravstveno ekologijo pa zaposlitev 3 zdravnikov specialistov zaradi nalog na Pitnih vodah, Fizikalnih dejavnikih tveganja in Podnebnih spremembah in izrednih razmerah ob naravnih in drugih nesrečah

Tabela 2: Zaposlitve na dan 31. 12. 2024 z obrazložitvijo

109 NOVE ZAPOSLOTITVE 2024	NOVE ZAPOSLOTITVE 2024	PLAN ZAPOSLOTITEV-NOVE NALOGE NDČ	12
		PLAN ZAPOSLOTITEV-PROJEKT	32
		PLAN ZAPOSLOTITEV-NOVE NALOGE DČ	3
		PLAN ZAPOSLOTITEV-POVEČAN OBSEG DELA	18
		PLAN ZAPOSLOTITEV-PRIPRAVNIK	3
		PLAN ZAPOSLOTITEV- SPECIALIZANT	5
32 UPOKOJITVE+ODHODI ZAPOSLENIH		PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE UPOKOJITVE	11
		PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE ODHODOV NDČ	11
		PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE ODHODOV DČ	10
4 NADOMEŠČANJE PORODNIŠKE		PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE PORODNIŠKE	4

32 OBSTOJEČI KADER - DČ		OBSTOJEČI KADER - DČ-ZZZS	6
		OBSTOJEČI KADER - DČ - NP	11
		OBSTOJEČI KADER - DČ -PROJEKTI	15
21 OBSTOJEČI KADER - OSTALO	OBSTOJEČI KADER	OBSTOJEČI KADER-MENJAVA DELOVNEGA MESTA	2
		OBSTOJEČI KADER-NDČ	6
		OBSTOJEČI KADER-NDČ-NADOMEŠČANJE ODHODOV ZAPOSLENIH ALI UPOKOJITEV	9
		OBSTOJEČI KADER- NDČ -MENJAVA DELOVNEGA MESTA IZ ZDR. SPECIALIZANT V ZDRAVNIK SPECIALIST	4

Na Zdravniško zbornico Slovenije smo za leto 2024 oddali potrebo po novih specializantih (6 specializantov), pri čemer pa trenutno v planu kadrov načrtujemo zaposlitev 5 novih specializantov; 4 specializanti pa naj bi specializacijo v letu 2024 tudi zaključili in se zaposlili na NIJZ za nedoločen čas. Predvidoma bo tako na NIJZ v letu 2024 19 zdravnikov specializantov javnega zdravja.

Vsako leto nudimo pripravništvo večjemu številu zdravstvenih kadrov, ki po zaključku študija vstopajo na trg dela. V letu 2024 bo zaposlenih 31 pripravnikov, ki bodo šestmesečno pripravništvo zaključili pred 31. 12. 2024, na dan 31. 12. 2024 pa načrtujemo, da bodo zaposleni 3 pripravniki.

Za določen čas se predvideva 21 novih zaposlitev, in sicer zaradi povečanega obsega dela 18 kadrov, zaradi novih nalog v različnih centrih in službah pa 3 kadri. Omenjene zaposlitve se predvidevajo tako na področju raziskovanja in razvoja zdravstvenega komuniciranja, statistik za modeliranje, Programa Zdaj, nalog na Pitnih vodah, Kemijskih dejavnih tveganja, Fizikalnih dejavnih, Bioloških dejavnih in PVO, ESZBO, nalog implementacije EDS, nujno potrebnih tehničnih in vzdrževalnih del ter nenazadnje tudi na področju Zdravstveno podatkovnega centra za potrebe diseminacije, ki jo moramo izboljšati po opozorilu Peer Review Evropske komisije.

Za nadomeščanje upokojitev in odhodov zaposlenih bomo zaposlili 32 oseb ter 4 osebe za nadomeščanje že napovedanih porodniških odsotnosti.

32 obstoječim zaposlenim se bo podaljšalo delovno razmerje za določen čas, od tega se jih bo 6 financiralo iz ZZZS programov (pretežno za Program Mira), 11 iz nacionalnega programa (NFP (Nacionalna kontaktna točka ECDC) za AMR in koordinacijo spremljanja odpornosti bakterij proti antibiotikom v okviru mreže EARS-NET, IT podporne storitve za pomoč uporabnikom, itd.) ter 15 iz projektov (MiSK Bol, JA CIRCE, URSK, Projekt Integracija geriatrične oskrbe starejših, Obvladovanje kronične ledvične bolezni, Zdravstvena pismenost II, JA-NCD, projekt PARC, SI-SUD, projekt JACARDI, WP 9 - Pilot srčno-žilne bolezni, projekt EU WISH).

19 obstoječih zaposlenih bomo zaposlili za nedoločen čas, in sicer 9 iz naslova nadomeščanja upokojitev ali odhodov zaposlenih, 6 iz naslova povečanega obsega dela, 4 pa zaradi zaključka specializacije zdravnikov specializantov.

V letu 2024 je načrtovano, da bosta 2 Zdravnika specializanta skladno z zakonodajo premeščena iz delovnega mesta Zdravnik specializant III na delovno mesto Zdravnik specializant II.

Za vse novo zaposlene je vir sredstev zagotovljen.

NIJZ svoj delovni proces organizira na način, da najprej preveri lastno kadrovsko strukturo. To pomeni, da preden zaposlimo novo osebo, vedno preverimo ali je mogoče delo organizirati na način, da ga

opravljajo obstoječi zaposleni oz. ali je možna prerazporeditev zaposlenih. Šele v kolikor to ni mogoče, se odločimo za novo zaposlitev, seveda pod pogojem, da imamo zagotovljena finančna sredstva oz. vir financiranja.

Organiziranost dela

Delo na NIJZ praviloma poteka v okviru 40 urnega polnega tedenskega delovnega časa, uveden je sistem gibljivega delovnega časa, delo pa poteka enoizmensko. Na področjih, kjer je to zaradi narave dela nujno potrebno (obvladovanje nalezljivih bolezni, zagotavljanje distribucije cepiv, okoljska tveganja ...), je uvedena stalna pripravljenost kot posebni delovni pogoji, skladno z internim aktom in veljavno kolektivno pogodbo za javni sektor. Na NIJZ je v skladu s pravilnikom, ki ureja delovni čas, in po pridobljenem predhodnem soglasju generalnega direktorja, možno tudi občasno delo na domu, kar omogočamo večjemu številu delavcev.

Deficitarnost profilov

Največji primanjkljaj se kaže na področju zaposlovanja zdravnikov specialistov javnega zdravja, zato smo skladno z zgoraj navedenim Zdravniški zbornici Slovenije sporočili nove potrebe po omenjenih specialistih. Starostna struktura zaposlenih zdravnikov specialistov in višjih zdravnikov specialistov na NIJZ je 26 % v starosti nad 61 let in 33 % v starosti od 51 – 60 let (stanje na dan 1. 1. 2024), zato je potrebno pridobiti nove generacije, ki bodo nadomestile odhode zdravnikov zaradi upokožitev, ki se pričakujejo v prihodnjih letih.

Prilivi in odlivi kadrov

V letu 2024 načrtujemo 32 zaposlitev za potrebe projektov, 18 zaposlitev iz naslova povečanega obsega dela, 12 zaposlitev za nedoločen čas zaradi novih nalog, 5 zaposlitev specializantov ter 3 zaposlitve za določen čas zaradi novih nalog in 3 zaposlitve pripravnikov.

Večjega odliva kadrov ne načrtujemo, razen pripravnikov, ki sklepajo pogodbo za čas pripravništva 6 mesecev ter nekaterih zaposlenih, ki jim bo potekla pogodba o zaposlitvi za določen čas.

9.2 OSTALE OBLIKE DELA

V letu 2024 pričakujemo, da bodo število in stroški sklenjenih podjemnih in avtorskih pogodb ostali primerljivi oz. največ na lanski ravni.

Večina omenjenih pogodb bo sklenjenih za:

- delo v sklopu aktivnosti svetovalnega telefona za pomoč pri opuščanju kajenja;
- izvajanje strokovnega nadzora nad kakovostjo kolonoskopskih centrov Programa Svit v letu 2024;
- izvedbo modulov v okviru praktičnega dela Temeljnega usposabljanja za izvajalce standardnih timov v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravja;
- izvedba supervizijskega srečanja za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja v ZVC in CKZ;
- izvedbe predavanj in delavnic na daljavo;
- izvedbo pregledov ladij v Kopru v skladu z mednarodnim zdravstvenim pravilnikom;
- izvedbe supervizij v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov in v centrih za duševno zdravje odraslih;
- administrativno in strokovno pomoč delovni skupini za vzpostavitev centra za krizno upravljanje projektu EOC (Emergency operations centre);
- administrativno pomoč pri pripravi in sodelovanju na multidisciplinarnem konziliju Programa Svit v letu 2024;

- obravnavo in analizo primerov maternalnih smrti v Sloveniji;
- potrebe izvajanja projektov;
- sodelovanje pri izvedbi usposabljanj za strokovni kader v centrih za duševno zdravje;
- sodelovanje pri pripravi strokovnih smernic in priporočil izvajanja programa SVIT, načrtovanja programa in informacijskega sistema, izobraževanje, zagotavljanje kakovosti in evalvacija;
- spremljanje razvoja dela na področju alkohola in duševnega zdravja, izmenjava informacij in dobrih praks;
- storitve prevajanja, lektoriranje in ostala podobna dela;
- svetovanja pri koordiniranju osnovnih vzrokov smrti in priprava zahtevkov, kodiranje bolj kompleksnih vzrokov smrti;
- vodenje IDS, pripravo letnega plana dela zaposlenih v CDZOM, prenove Protokolov sodelovanja CDZOM s službami na različnih ravneh zdravstvenega varstva.
- izvajanje Temeljnih usposabljanj za izvajalce standardnih timov v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravje;
- sodelovanja pri tekočih nalogah na področju humanega biološkega monitoringa;
- sodelovanja pri izvedbi mentoriranja v okolju diplomiranih medicinskih sester izvajalk delavnic za osebe s SB v CKZ/ZVC (N1);
- vodenje in regijsko koordinacijo Nacionalnega programa primarne preventive KNB za odraslo populacijo.

9.3 DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM

Zunanjim izvajalcem oddajamo dejavnosti iz naslova varovanja objektov ter prevoza gotovine iz območnih enot, čiščenja, prevajanja in lektoriranja, tiskarske in založniške storitve, prevoze zdravil ... Za izvajanje teh dejavnosti nimamo lastnih zaposlenih.

9.4 IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNOSTVA

IZOBRAŽEVANJA

V letu 2024 smo predvideli online izobraževanja mehkih veščin, vezana predvsem na komunikacijo, reševanje konfliktov in računalniške spretnosti, ki naj bi jih vsak zaposleni opravil v predpisanem obdobju preko online aplikacije Smart Arena. Za vsakega zaposlenega je tako predvideno, da v letu dni opravi 20 ur izobraževanj, pri čemer se sama vsebina izobraževanj loči glede na pozicijo zaposlenega (vodstveni oziroma ne vodstveni kader).

Poleg pred nastavljenih izobraževanj pa so zaposlenim glede na samo potrebo in vrsto dela, ki ga opravljajo ter glede na razpoložljiva sredstva v posamezni NOE, na voljo tudi druga strokovna in formalna izobraževanja.

SPECIALIZACIJE

Na Zdravniško zbornico Slovenije smo oddali potrebo po 6 novih specializantih, pri čemer pa trenutno v planu kadrov za leto 2024 načrtujemo zaposlitev 5 novih specializantov. Predvideva se, da naj bi v letu 2024, 4 specializanti specializacijo tudi zaključili in se zaposlili na NIJZ

za nedoločen čas. Predvidoma bo tako na NIJZ v letu 2024 19 zdravnikov specializantov javnega zdravja.

PRIPRAVNIŠTVO

NIJZ vsako leto omogoči opravljanje pripravništva za poklic »sanitarni inženir«, poklic »dietetik v zdravstveni dejavnosti« ter za poklic »psiholog v zdravstveni dejavnosti«. Za opravljanje pripravništva načrtujemo, da bodo na dan 31. 12. 2024 zaposlene 3 osebe.

V letu 2024 bo sicer predvidoma zaposlenih 31 pripravnikov, ki bodo šestmesečno opravljanje pripravništva zaključili pred 31. 12. 2024 in tako na zaključni dan leta na NIJZ ne bodo več zaposleni.

10. PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2024

10.1 PLAN INVESTICIJ

Priloga - obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2024

S ciljem zagotavljanja nemotenega in učinkovitega poslovanje NIJZ bodo v letu 2024 prioriteto potrebne investicije v nabavo ustrezne uporabniške IKT opreme in obnovo zastarele IKT systemske infrastrukture na NIJZ. Za učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja bodo potrebne investicije tako za nabavo IKT systemske opreme kot tudi za vzdrževanje obstoječih in nabavo novih licenc. Največ investicij oz. nabav predstavljajo nabave premoženjskih pravic. Večina izhaja iz izvajanja programa eZdravje, kjer gre za nadgradnje e-rešitev. Tako je samo iz naslova eZdravja med investicijami (transfer) štetih za 4.253.724,00 EUR nadgradenj IKT systemske infrastrukture in aplikacij (eRecept, CRPP, zVem, eNaročanje, Teleradiologija, Evidenca uporabnikov eZdravja, eRCO, eTriaža, Telekap, eKomunikacije, referenčne ambulante, SiNCP ipd.). V sklopu omenjenih investicij v nadgradnje je vključena tako strojna kot tudi programska oprema.

Za potrebe delovanja NIJZ bomo kupil dodatno pisarniško opremo, kot so ergonomski pisarniški stoli, pisarniške mize, omare za shranjevanje dokumentov, mini- blok čajne kuhinje (kuhinske elemente in manjše hladilnike), železne (protipožarne) omare in kovinske arhivske police, uničevalce dokumentov, zabojčke za cepiva, klimatske naprave in ostalo opremo za izvajanje nalog NIJZ. Kupili bomo tudi dva nova avtomobila, saj je nekaj naših službenih vozil že dodobra iztrošenih, starih več kot 14 let in bi znašali stroški vzdrževanja oz. potrebnih popravil mnogo več, kot je njihova ocenjena vrednost. S tem bomo vsaj nekoliko posodobili naš vozni park.

V načrt smo vključili sredstva za prenovu novih prostorov za NIJZ logistični center službe za preskrbo s cepivi, ter ostalih lokacij NIJZ, premoženjske pravice (ERP) sistema (1 mio EUR), ki se bo delno financiral tudi iz presežka prihodkov. Iz projektov (Nakup IKT strežniške in systemske opreme, Nadgradnja CRPP/IH infrastrukture, COVID-19 - Informacijska podpora naročanju (na cepljenje) na primarni ravni, COVID-19 ranljive skupine) bomo nabavljali tako računalniški hardware kot software.

10.2 PLAN VZDRŽEVALNIH DEL

Priloga - obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2024

Prioriteta bo izvedba nujnih vzdrževalnih del na objektih NIJZ zaradi preprečitve nastajanja škode in zagotavljanja ustreznih delovnih pogojev za izvajanje naše dejavnosti. Zagotovili bomo ustrezne pogoje za prostore distribucije cepiv, ter sanirali škodo, nastalo v lanskih poplavah. Ostala vzdrževalna dela so na področju vzdrževanja računalniške opreme, komunikacij, programov, vozil in ostalih vrst vzdrževanja. Največji strošek predstavlja strošek vzdrževanja programske opreme za področje eZdravja, ki smo ga prevzeli s 1. 12. 2015.

Stroški vzdrževanja zajemajo redna vzdrževanja poslovnih objektov in opreme v njih. Sem spadajo redni letni in mesečni servisni in letni inšpekcijski pregledi dvigal po zakonsko predpisani periodiki z nujnimi popravili, redno letno servisiranje agregata z mesečnimi preizkusnimi zagoni, redni letni preventivni pregledi dimnikov in naprav za detekcijo CO, redno letno dezinfekcijsko čiščenje in servisiranje klimatskih naprav z zakonsko predpisanimi preizkusi plinotesnosti naprav in instalacij zaradi ozonu škodljivih plinov ..., redni periodični pregledi in servisi aktivne požarne zaščite, kot so protipožarni senzorji, sistem zasilne razsvetljave in strelovodov, redno letno periodično pregledovanje hidrantov in ročnih gasilnih aparatov z rednim posodabljanjem zastarele in neuporabne opreme, redno letno servisiranje službenih vozil z dvakratnim letnim menjavanjem pnevmatik ter rednimi letnimi tehničnimi pregledi za podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja, redno pred- in posezonsko ter interventno servisiranje sistemov centralnega ogrevanja in prezračevanja, ter intervencijsko vzdrževanje vodovodnih instalacij ter kanalizacij in posledic meteornih izlivov, poplav ali poškodb na stenah, tleh in stropih; redno predsezonsko vzdrževanje streh in ostrešij z nujnimi intervencijskimi servisi (odstranjevanje snega s streh, pobijanje ledenih sveč, odstranjevanje posledic poplav, viharjev in neurij ter potresa in drugih nesreč zaradi česar smo imeli v preteklem letu obilico težav in dodatnega dela ...), redno interventno vzdrževanje in servisiranje električnih in UTP (internetnih) instalacij in opreme, periodično testiranje, umerjanje in validiranje laboratorijske opreme, kot so hladilne komore, hladilne skrinje in hladilniki, defibrilatorji, termometri, merilni instrumenti in sistemi za nadzor temperatur.

10.3 PLAN ZADOLŽEVANJA

Za leto 2024 načrtujemo, da bomo pri poslovni banki pridobili do 1.000.000 EUR kratkoročnega posojila. Pri izvajanju projektov, financiranih s finančnimi instrumenti EU, se pojavlja problem prehodnega financiranja, saj je veliko projektov financiranih po sistemu povračil stroškov, kar pomeni, da moramo sredstva zalagati oziroma se za sredstva zadolževati. S pomočjo posojila bomo zagotavljali tudi tekočo likvidnost, ki je glede na izkušnje slabša v prvi polovici leta, nato pa se izboljša (sklenitev krovnih pogodb).

Ročnost posojila je 31. 12. 2024.

Datum:

Podpis odgovorne osebe:

generalni direktor

doc. dr. Branko Gabrovec

PRILOGE